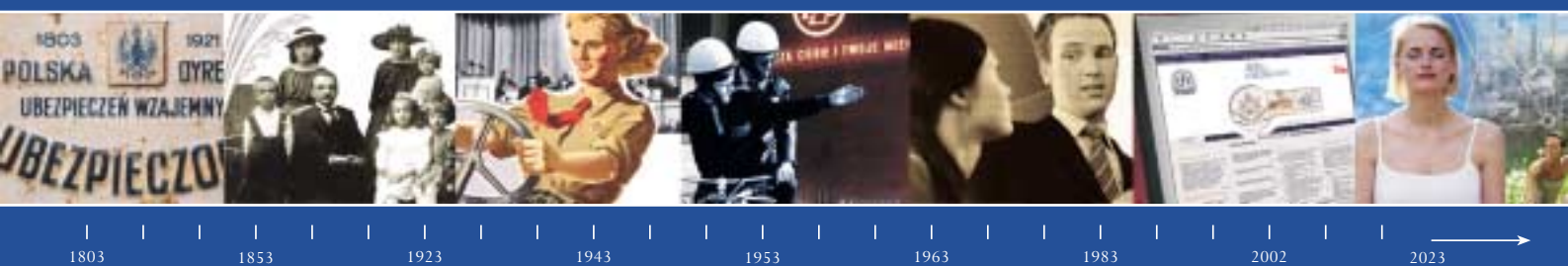

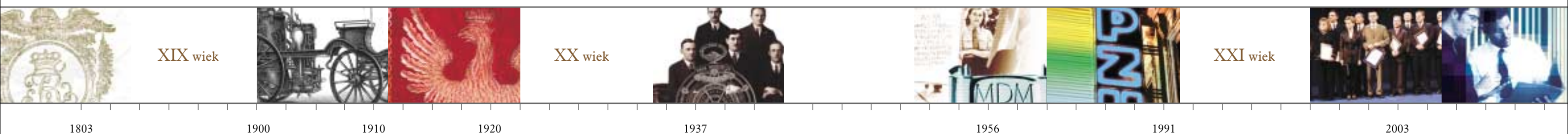
Grupa PZU | Raport Roczny 2002

1803-2003

Historia firmy przez wieki

List Prezesów spółek Grupy PZU **3**

Struktura Grupy PZU i powiązania kapitałowe **4**

Struktura akcjonariatu **7**

Władze głównych spółek Grupy PZU **8**

Polski rynek ubezpieczeniowy oraz rynek funduszy emerytalnych i inwestycyjnych w 2002 roku **12**

Polski rynek ubezpieczeniowy **12**

Otwarte fundusze emerytalne **15**

Fundusze inwestycyjne **16**

Omówienie działalności Grupy PZU w 2002 roku **17**

Sytuacja gospodarcza a działalność Grupy PZU **17**

Zmiany w działalności Grupy PZU **17**

Nowa strategia Grupy PZU **18**

Zarządzanie aktywami **19**

Działalność reasekuracyjna **20**

Poszerzenie portfela produktów **21**

Rozwój sieci i kanałów sprzedaży **22**

Inwestycja na Litwie **23**

Działalność promocyjna, prewencyjna i charytatywna **24**

Reforma systemu likwidacji szkód komunikacyjnych **25**

Pracownicy PZU **26**

Akademia PZU **27**

W czołówce rankingów **27**

Omówienie wyników finansowych Grupy PZU i poszczególnych spółek **28**

Udział Grupy PZU w polskim rynku ubezpieczeniowym **28**

Składka przypisana brutto **30**

Odszkodowania i świadczenia **32**

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe **34**

Koszty działalności ubezpieczeniowej **35**

Wynik techniczny ubezpieczeń **36**

Działalność lokacyjna **37**

Wynik finansowy **39**

Struktura bilansu **40**

Pokrycie marginesu wypłacalności **41**

Omówienie wyników OFE PZU „Złota Jesień” **42**

Omówienie wyników funduszy inwestycyjnych TFI PZU SA **44**

Sprawozdania finansowe i opinie biegłych rewidentów **46**

Wprowadzenie do sprawozdania finansowego **47**

Grupa PZU (skonsolidowane sprawozdanie finansowe) **77**

PZU SA **90**

PZU Życie SA **102**

PTE PZU SA **114**

Szanowni Państwo,

z satysfakcją przedstawiamy Państwu skonsolidowany raport roczny za rok 2002 Grupy PZU – jednej z największych grup ubezpieczeniowo-finansowych w Europie.

Ubiegły rok był dla Grupy PZU wyjątkowy. Skonsolidowany zysk netto Grupy PZU przekroczył kwotę 1 240 mln złotych, co przyczyniło się do umocnienia pozycji PZU w czołówce największych instytucji finansowych w Polsce. O ponad 40 procent w stosunku do roku poprzedniego wzrosły kapitały własne Grupy PZU, a o blisko 20 procent zwiększyły się lokaty oraz aktywa. Bardzo dobre wyniki finansowe, a także niekwestionowana pozycja lidera na polskim rynku ubezpieczeń, potwierdzają trafność podejmowanych decyzji biznesowych i zapewniają warunki dalszego bezpiecznego rozwoju.

Perspektywa rozwoju rynku ubezpieczeniowego i zmiany na polskim rynku finansowym, w przededniu integracji z Unią Europejską, stawiają przed Grupą PZU nowe wyzwania. Jesteśmy do nich coraz lepiej przygotowani i nie obawiamy się zmian. Naszym głównym celem pozostaje utrzymanie dominującej pozycji na rynku usług ubezpieczeniowo-finansowych w Polsce.

Dążymy do pełnego dostosowania spółek Grupy PZU do warunków i wymagań rynku państw Unii Europejskiej. Konsekwentnie wprowadzamy w życie nową filozofię działania, której głównym założeniem jest orientacja na klienta, realizowana poprzez systematyczne podnoszenie jakości usług, rozwijanie i modernizację oferty produktowej, dopasowywanie jej do coraz bardziej zróżnicowanych oczekiwań klientów, a także ujednoczenie rodzaju i poziomu usług we wszystkich jednostkach organizacyjnych Grupy PZU. Mamy świadomość, że cele te można osiągnąć wyłącznie dzięki najwyższemu zaangażowaniu i profesjonalizmowi pracowników Grupy PZU.

Raport roczny Grupy PZU jest publikowany w szczególnym momencie historii polskich ubezpieczeń. W tym roku przypada bowiem 200. rocznica powstania pierwszej firmy ubezpieczeniowej na ziemiach polskich – Towarzystwa Ogniewego dla Miast w Prusach Południowych. Grupa PZU jest spadkobiercą tej tradycji i do tego właśnie wydarzenia odwołuje się w swoim rodowodzie. Uroczyste obchody jubileuszu odbywają się przez cały rok.

Przekazując Państwu raport roczny Grupy PZU za 2002 rok, mamy pewność, że polski rynek ubezpieczeniowy sprosta wszystkim wyzwaniom związanym z integracją z Unią Europejską. Jesteśmy również przekonani, że gwarancją jego stabilności i szybkiego rozwoju pozostanie PZU - najstarsza polska firma ubezpieczeniowa z 200-letnią tradycją. Firma tworzona przez ludzi z pasją i doświadczeniem, dla ludzi oczekujących pewności i bezpieczeństwa usług ubezpieczeniowych.

Z wyrazami szacunku

Cezary Stypułkowski
Prezes Zarządu PZU SA

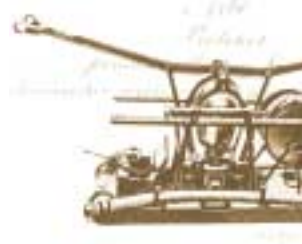

Bogusław Kasprzyk
Prezes Zarządu PZU Życie SA

Jakub Tropiło
Prezes Zarządu PTE PZU SA

Struktura Grupy PZU i powiązania kapitałowe

PZU jest największą grupą ubezpieczeniową i jedną z największych instytucji finansowych w Polsce. Jej tradycje sięgają 1803 roku, kiedy powstało pierwsze na ziemiach polskich towarzystwo ubezpieczeniowe – Towarzystwo Ogniove dla Miast w Prusach Południowych. Grupa PZU, jako spadkobierca 200-letniej tradycji polskich ubezpieczeń, od wielu lat zapewnia kompleksową ochronę ubezpieczeniową we wszystkich najważniejszych dziedzinach życia prywatnego, publicznego i gospodarczego. Oprócz działalności ubezpieczeniowej, Grupa PZU prowadzi także działalność w zakresie zarządzania funduszem emerytalnym, funduszami inwestycyjnymi i programami oszczędnościowymi oraz majątkiem Narodowych Funduszy Inwestycyjnych.

Grupę PZU tworzą PZU SA i PZU Życie SA oraz sześć spółek zależnych:

Powszechny Zakład Ubezpieczeń SA

PZU SA jest spółką macierzystą Grupy PZU. Domeną działalności firmy są ubezpieczenia majątkowe i osobowe. Firma działa jako spółka akcyjna od grudnia 1991 roku a powstała w wyniku przekształcenia Państwowego Zakładu Ubezpieczeń w dwie spółki akcyjne Skarbu Państwa – majątkową i życiową.

Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie SA

PZU Życie SA jest firmą prowadzącą działalność ubezpieczeniową w zakresie ubezpieczeń na życie. W swojej ofercie posiada również ubezpieczenia posagowe, rentowe, wypadkowe i inwestycyjne, zawierane w postaci umów indywidualnych lub grupowych. PZU Życie SA jest spółką zależną kapitałowo od PZU SA. Spółka rozpoczęła działalność w 1991 roku, w którym została wydzielona z Państwowego Zakładu Ubezpieczeń.

Powszechne Towarzystwo Emerytalne PZU SA

PTE PZU SA zarządza Otwartym Funduszem Emerytalnym PZU „Złota Jesień” w ramach II filaru systemu ubezpieczeń społecznych. PTE PZU SA powstało w 1998 roku. Jest spółką zależną od PZU Życie SA.

Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU SA

TFI PZU SA zarządza trzema otwartymi funduszami inwestycyjnymi: POLONEZ, MAZUREK i KRAKOWIAK, a w 2002 roku zarządzało również funduszem zamkniętym KUJAWIAK N+. TFI PZU SA oferuje produkty i usługi inwestycyjne zarówno dla klientów indywidualnych, jak i instytucjonalnych oraz dodatkowe programy oszczędnościowe w ramach III filaru systemu ubezpieczeń społecznych. Powstała w 1999 roku spółka jest zależna kapitałowo od PZU Życie SA.

PZU Asset Management SA

PZU Asset Management SA został włączony do Grupy PZU w 2001 roku. Zadaniem firmy jest optymalizacja korzyści wynikających z integracji działalności inwestycyjnej, prowadzonej przez poszczególne spółki Grupy PZU.

PZU NFI Management Sp. z o.o.

PZU NFI Management Sp. z o.o. świadczy usługi w zakresie zarządzania majątkiem Narodowych Funduszy Inwestycyjnych: Drugiego NFI SA, NFI Progress SA, NFI im. E. Kwiatkowskiego SA. Zajmuje się nabywaniem i obejmowaniem udziałów lub akcji oraz innych papierów wartościowych, podmiotów zarejestrowanych i działających w Polsce lub poza jej granicami. Wykonuje prawa z akcji, udziałów i innych papierów wartościowych oraz przygotowuje programy i analizy służące restrukturyzacji podmiotów gospodarczych. Spółka działa w ramach Grupy PZU od 1999 roku.

Centrum Informatyki Grupy PZU SA

(do 12 maja 2003 roku PZU-CL Agent Transferowy SA)

CI Grupy PZU SA to spółka utworzona w celu prowadzenia działalności pomocniczej związanej z obsługą ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych. Prowadzi rejestry i rozliczenia funduszy inwestycyjnych i emerytalnych. Świadczy usługi związane z informatyką, w tym doradztwo w zakresie sprzętu komputerowego, oprogramowania, analizy danych, budowania i przetwarzania baz danych. W strukturze Grupy PZU działa od czerwca 1998 roku.

PZU Tower Sp. z o.o.

PZU Tower Sp. z o.o. to spółka prowadząca działalność polegającą na nabywaniu i zbywaniu nieruchomości, świadczeniu usług związanych z budową, zagospodarowaniem i administrowaniem nieruchomościami oraz wynajmowaniem powierzchni na cele biurowe. Powstała w sierpniu 1998 roku.

Skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy PZU sporządzane są na podstawie danych pochodzących z jednostkowych sprawozdań finansowych następujących spółek¹:

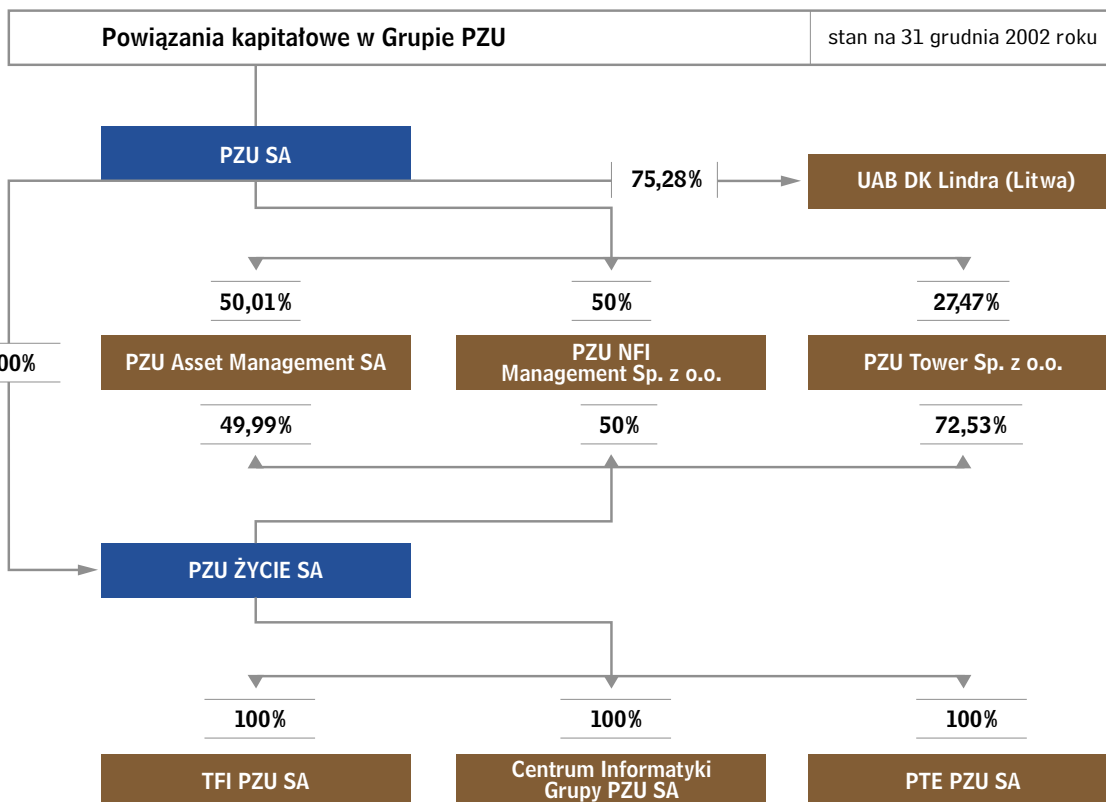
- Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń SA jako jednostki dominującej Grupy PZU,
- Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Życie SA jako jednostki zależnej objętej konsolidacją pełną,
- Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego PZU SA jako jednostki zależnej objętej konsolidacją pełną,
- Centrum Informatyki Grupy PZU SA jako jednostki zależnej objętej konsolidacją pełną,
- PZU Tower Sp. z o.o. jako jednostki zależnej objętej konsolidacją pełną.

Wymienione podmioty spełniają kryteria określone w Ustawie z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości. Zgodnie z zapisami ustawy, w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym uwzględnione są tylko te spółki, które pełnią specyficzną funkcję wobec całej Grupy PZU oraz są finansowane przez jednostki Grupy PZU.

Prezentowane w raporcie wyniki spółek należących do Grupy PZU pochodzą ze sprawozdań jednostkowych. Wyniki całej Grupy PZU pochodzą ze skonsolidowanych sprawozdań spółek. Raport omawia wyniki czterech spółek Grupy – prowadzących działalność w zakresie usług finansowych.

¹ Dodatkowo do skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy PZU wchodzi wyniki dwóch spółek:

- Krakowskiej Fabryki Armatur SA jako jednostki zależnej wykazanej w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym metodą praw własności,
- Fabryki Wyrobów Precyzyjnych VIS SA jako jednostki zależnej wykazanej w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym metodą praw własności.

Fryderyk hr. Skarbek – prezes dyrekcji Ubezpieczeń Królestwa Polskiego w latach 1842-55. Czołowy przedstawiciel polskiej myśli ekonomicznej w okresie Królestwa, prekursor nauk ubezpieczeniowych, publicysta i pisarz; wieloletni działacz (a od 1854 roku prezes) Głównej Rady Opiekuńczej prowadzącej zakłady dobroczynne.

1860

XIX wiek

Struktura akcjonariatu

W 2002 roku akcjonariuszem większościowym PZU SA był Skarb Państwa, a inwestorem instytucjonalnym – konsorcjum Eureko BV i Bank Millennium SA (dawniej BIG Bank Gdański SA). Struktura własności akcji pracowniczych PZU SA ulegała w ciągu całego 2002 roku dynamicznym zmianom. Większość z nich była przedmiotem obrotu w ramach umów cywilnoprawnych. W strukturze akcjonariatu PZU SA liczba akcji pracowniczych zmniejszyła się o blisko 1 procent.

Udział PZU SA w akcjonariacie PZU Życie SA zwiększył się w ubiegłym roku z 99,99% do 100%.

Akcjonariat PZU SA

(na 31 grudnia 2002 roku)

- Skarb Państwa – 55,09%
- Eureko BV – 20,91%
- BIG BG Inwestycje SA
(podmiot zależny od Banku Millennium SA) – 10%
- Pozostali akcjonariusze (akcje pracownicze) – 14%

Akcjonariat PZU Życie SA

(na 31 grudnia 2002 roku)

- PZU SA – 100%

Akcjonariat PTE PZU SA

(na 31 grudnia 2002 roku)

- PZU Życie SA – 100%

Akcjonariat TFI PZU SA

(na 31 grudnia 2002 roku)

- PZU Życie SA – 100%

Władze głównych spółek Grupy PZU

PZU SA

Skład Zarządu

(od 1 stycznia do 18 lutego 2002 roku)

Zygmunt Kostkiewicz
Prezes Zarządu

Antonio Martins da Costa
Wiceprezes Zarządu

Krzysztof Kluzek
Członek Zarządu

Piotr Kowalczewski
Członek Zarządu

Marcin Moskaiewicz
Członek Zarządu

(od 18 lutego do 31 grudnia 2002 roku)

Zdzisław Montkiewicz
Prezes Zarządu

Antonio Martins da Costa
Wiceprezes Zarządu
(do 10 października 2002 roku)

Piotr Kowalczewski
Członek Zarządu

Leszek Moskwiak
Członek Zarządu
(do 31 października 2002 roku)

Kazimierz Ortyński
Członek Zarządu
(od 1 listopada 2002 roku)

Józef Piskorz
Członek Zarządu
(do 31 lipca 2002 roku)

Włodzimierz Soiński
Członek Zarządu
(od 1 sierpnia 2002 roku)

Skład Rady Nadzorczej

(od 1 stycznia do 31 grudnia 2002 roku)

Jerzy Sablik
Przewodniczący Rady Nadzorczej

Elżbieta Niebisz
Wiceprzewodnicząca Rady Nadzorczej

Ernst Jansen
Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej

Maciej Bednarkiewicz
Sekretarz Rady Nadzorczej

Wojciech Dąbrowski
Członek Rady Nadzorczej

Arnold Hoevenaars
Członek Rady Nadzorczej
(od 30 stycznia 2002 roku)

Jakub Kaliński
Członek Rady Nadzorczej

Bogusław Kott
Członek Rady Nadzorczej

Jan Szczęsny
Członek Rady Nadzorczej

João Talone
Członek Rady Nadzorczej
(do 30 stycznia 2002 roku)

PZU Życie SA

Skład Zarządu

(od 1 stycznia do 28 stycznia 2002 roku)

Krzysztof Mastalerz
Prezes Zarządu

Michał Górski
Wiceprezes Zarządu

Frederik Hoogerbrug
Wiceprezes Zarządu

(od 28 stycznia do 18 lipca 2002 roku)

Ireneusz Nawrocki
Prezes Zarządu

Michał Górski
Wiceprezes Zarządu

Frederik Hoogerbrug
Wiceprezes Zarządu

(od 1 sierpnia do 31 grudnia 2002 roku)

Bogusław Kasprzyk
Prezes Zarządu

Frederik Hoogerbrug
Wiceprezes Zarządu

Józef Piskorz
Wiceprezes Zarządu

(do 31 października 2002 roku)

Jerzy Kochański
Wiceprezes Zarządu

(od 31 października 2002 roku)

Skład Rady Nadzorczej

(od 1 stycznia do 7 czerwca 2002 roku)

Paweł Witkowski
Przewodniczący Rady Nadzorczej

João Manso Neto
Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej

Zofia Jamińska
Sekretarz Rady Nadzorczej

Joyce Deriga
Członek Rady Nadzorczej

Katarzyna Domalewska
Członek Rady Nadzorczej

Krystyna Pawłowicz
Członek Rady Nadzorczej

Marek Szmelter
Członek Rady Nadzorczej

(od 7 czerwca do 31 grudnia 2002 roku)

Andrzej Wieczorkiewicz
Przewodniczący Rady Nadzorczej
(od 24 lipca 2002 roku)

João Manso Neto
Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej

Witold Góralski
Sekretarz Rady Nadzorczej

Joyce Deriga
Członek Rady Nadzorczej

Bolesław Samoliński
Członek Rady Nadzorczej

Marek Szmelter
Członek Rady Nadzorczej

Jerzy Tomaszewski
Członek Rady Nadzorczej

PTE PZU SA

Skład Zarządu

(od 1 stycznia do 31 grudnia 2002 roku)

Jakub Tropiło
Prezes Zarządu

Dariusz Adamiuk
Wiceprezes Zarządu

Monica Maria d'Orey da Cunha Santiago
Wiceprezes Zarządu
(do 1 czerwca 2002 roku)

Manuel Valdemar Gonçalves Duarte
Wiceprezes Zarządu
(od 1 czerwca 2002 roku)

Skład Rady Nadzorczej

(od 1 stycznia do 31 grudnia 2002 roku)

Wojciech Topiński
Przewodniczący Rady Nadzorczej

Zygmunt Kostkiewicz
Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej

Michał Górski
Sekretarz Rady Nadzorczej

Urszula Brochocka
Członek Rady Nadzorczej

Piotr Kowalczewski
Członek Rady Nadzorczej

Grzegorz Sawicki
Członek Rady Nadzorczej
(do 28 lutego 2002 roku)

Jan Szomburg
Członek Rady Nadzorczej

Janusz Zawiła-Niedźwiecki
Członek Rady Nadzorczej

Исполнитель
Копировать

ПОСЛУГАЧ
Директор Управления

TFI PZU SA

Skład Zarządu

(od 1 stycznia do 31 grudnia 2002 roku)

Czesław Gawłowski
Prezes Zarządu

Magdalena Jagiełło-Szostak
Członek Zarządu

Skład Rady Nadzorczej

(od 1 stycznia do 5 lutego 2002 roku)

Krzysztof Mastalerz
Przewodniczący Rady Nadzorczej
(do 28 stycznia 2002 roku)

Michał Górski
Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej

Frederik Hoogerbrug
Członek Rady Nadzorczej

Krzysztof Kilian
Członek Rady Nadzorczej

Aleksander Kotłowski
Członek Rady Nadzorczej

Grzegorz Sawicki
Członek Rady Nadzorczej
(do 28 stycznia 2002 roku)

Harlan Zimmerman
Członek Rady Nadzorczej

(od 5 lutego do 31 grudnia 2002 roku)

Marek Żytniewski
Przewodniczący Rady Nadzorczej

Michał Górski
Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej

Frederik Hoogerbrug
Członek Rady Nadzorczej

Krzysztof Kilian
Członek Rady Nadzorczej

Aleksander Kotłowski
Członek Rady Nadzorczej
(do 10 lipca 2002 roku)

Grzegorz Szymański
Członek Rady Nadzorczej
(od 5 marca do 10 lipca 2002 roku)

Harlan Zimmerman
Członek Rady Nadzorczej

Henryk Krzywda Kieszkowski, współzałożyciel Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych od Ognia w Krakowie, wybitny działacz ubezpieczeniowy w Galicji, w latach 1897-1905 kurator „Florianki”.

Polski rynek ubezpieczeniowy oraz rynek funduszy emerytalnych i inwestycyjnych w 2002 roku

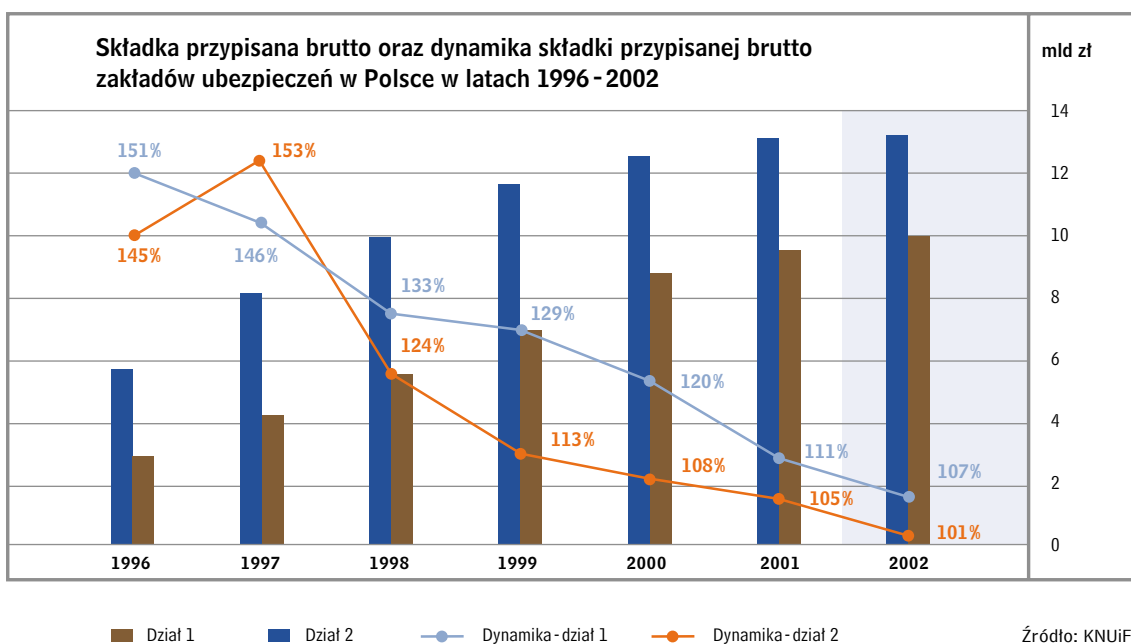

Polski rynek ubezpieczeniowy

W 2002 roku zezwolenie Ministra Finansów na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w Polsce posiadały 72 krajowe zakłady ubezpieczeń i 2 oddziały główne zagranicznych zakładów ubezpieczeń (po jednym zakładzie w każdym dziale ubezpieczeń). Sprzedaż polis ubezpieczeniowych prowadziło 70 zakładów ubezpieczeń i 2 oddziały główne towarzystw zagranicznych. Wśród nich było 35 zakładów ubezpieczeń na życie oraz 35 zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych

(w tym 1 zakład reasekuracyjny). W fazie organizacyjnej były w ubiegłym roku 2 zakłady działu ubezpieczeń osobowych i majątkowych.

W 2002 roku suma składki przypisanej brutto dla wszystkich zakładów ubezpieczeń osiągnęła wartość 23,1 mld złotych i była o 754,4 mln złotych wyższa niż w 2001 roku. Rynek ubezpieczeniowy odnotował jednak w tym roku najniższą od dziesięciu lat dynamikę wzrostu składki. Składka przypisana brutto z ubezpieczeń majątkowych wzrosła zaledwie o 1%, natomiast w ubezpieczeniach na życie odnotowano wzrost na poziomie 7%.

Spośród 72 działających w Polsce towarzystw ubezpieczeniowych swój udział w rynku w 2002 roku zmniejszyły 22 zakłady ubezpieczeń. Dominującym podmiotem pozostała Grupa PZU, do której nadal należy ponad połowa polskiego rynku ubezpieczeń. Składka przypisana brutto za 2002 rok w spółkach Grupy PZU wyniosła łącznie 12,3 mld złotych, zwiększając się o 0,5% w porównaniu z rokiem poprzednim.

W 2002 roku, podobnie jak w latach poprzednich, rynek ubezpieczeniowy charakteryzował się dużą koncentracją w obydwu działach. Ogółem, pięć największych zakładów ubezpieczeń zebrało w 2002 roku 82,1% składki brutto w dziale ubezpieczeń osobowych i majątkowych oraz 88,7% składki brutto w dziale ubezpieczeń na życie.

W strukturze portfela ubezpieczeń majątkowych i osobowych (dział II), podobnie jak w latach ubiegłych największy, wynoszący 66%, udział stanowiły ubezpieczenia komunikacyjne (grupa 3. i 10.). Przy czym w stosunku do roku poprzedniego nastąpił wzrost udziału ubezpieczeń OC o 0,2 punktu procentowego przy jednoczesnym spadku udziału ubezpieczeń AC o 2 punkty procentowe. Drugą pozycję w portfelu ubezpieczeń działu II, z udziałem 18,7%, zajęły ubezpieczenia majątkowe (grupa 8. i 9.), natomiast trzecią, z udziałem 5,8%, ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe (grupa 1. i 2.). W strukturze składki przypisanej brutto działu I dominowały klasyczne ubezpieczenia na życie (grupa 1.), których udział wyniósł 48,1%. Udział nowoczesnych form ubezpieczeń na życie z funduszem inwestycyjnym (grupa 3.) osiągnął poziom 32,3%. Trzecią pozycję, z udziałem w wysokości 18% miały ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe (grupa 5.).

W ciągu 2002 roku zakłady ubezpieczeń wypłaciły w ujęciu brutto 12,1 mld złotych odszkodowań i świadczeń. Wartość ta była wyższa o 9,4% w porównaniu z 2001 rokiem. W dziale ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych odszkodowania wypłacone brutto wyniosły 7,8 mld złotych i w porównaniu z 2001 rokiem wzrosły zaledwie o 0,6%. W dziale ubezpieczeń na życie wypłacono 4,3 mld złotych z tytułu odszkodowań brutto (35,7% łącznych odszkodowań sektora ubezpieczeń), co oznacza wzrost o 30% w stosunku do analogicznego okresu 2001 roku. Za podstawową przyczynę dużego wzrostu wypłat odszkodowań w ubezpieczeniach na życie uznać można

zwiększoną rezygnację z polis ubezpieczeniowych, szczególnie tych związanych z funduszem inwestycyjnym. Ogólna liczba polis anulowanych w okresie sprawozdawczym wyniosła 733 tys. i spowodowana była nabyciem przez klientów na początku 2002 roku prawa wykupu zgromadzonych środków bez konsekwencji podatkowych.

Stan rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto zakładów ubezpieczeń na koniec 2002 roku wyniósł 44,8 mld złotych i wzrósł w stosunku do roku poprzedniego o 19%. Stan rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto w dziale ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych wyniósł na koniec 2002 roku 17,6 mld złotych, co stanowi wzrost o 10,5% w porównaniu ze stanem na 31 grudnia 2001 roku.

W 2002 roku towarzystwa ubezpieczeń wykazały łączny dodatni wynik techniczny w wysokości 563,4 mln złotych. W dziale ubezpieczeń osobowych i majątkowych odnotowano stratę 189 mln złotych, natomiast w dziale ubezpieczeń na życie odnotowano zysk techniczny w wysokości 752,4 mln złotych. Łączny zysk na działalności technicznej w wysokości 233,2 mln złotych uzyskało 8 zakładów ubezpieczeń majątkowych. W dziale tym 27 zakładów odnotowało łączny ujemny wynik techniczny w wysokości 422,2 mln złotych. W dziale ubezpieczeń na życie zysk techniczny na łączną kwotę 1 070,7 mln złotych osiągnęło 7 zakładów ubezpieczeń. Stratę wynoszącą 318,3 mln złotych wykazało 28 zakładów. W 2002 roku najbardziej rentowne, zarówno w I, jak i w II dziale, okazały się ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe. Dodatni wynik techniczny towarzystwa ubezpieczeń majątkowych osiągnęły również na ubezpieczeniach pozostałych szkód rzeczowych, a największe straty zakłady ubezpieczeń poniosły w grupie ubezpieczeń autocasco.

Stan lokat na koniec 2002 roku wyniósł 50,3 mld złotych i był wyższy od stanu z roku poprzedniego o 20,8%. Lokaty w dziale II osiągnęły poziom 19,2 mld złotych (wzrost o 14%), natomiast w dziale I – 31,1 mld złotych (wzrost o 25,4%). Struktura lokat zakładów obydwu działów ubezpieczeń była zbliżona. Ponad trzy czwarte lokat stanowiły dłużne papiery wartościowe, których udział w ubiegłych latach systematycznie wzrastał. Spadł natomiast udział depozytów bankowych i akcji.

Łączny wynik finansowy wszystkich towarzystw ubezpieczeniowych wzrósł w 2002 roku o 42,6% i wyniósł 1,5 mld złotych. W dziale II wynik finansowy netto wyniósł 0,9 mld złotych. Zysk w wysokości około 1,1 mld złotych uzyskało w ubiegłym roku 21 zakładów ubezpieczeń majątkowych. Stratę finansową w wysokości 0,2 mld złotych netto wykazało 14 zakładów działu II. Wynik finansowy netto działu I wyniósł 0,6 mld złotych. Zysk netto w wysokości 0,9 mld złotych osiągnęło 10 zakładów ubezpieczeń na życie. Strata 25 zakładów działu I wyniosła 0,3 mld złotych. Ubiegłoroczne łączne zyski zakładów ubezpieczeń blisko czterokrotnie przekroczyły wykazane przez nie straty.

Podobnie jak w roku poprzednim, największy udział w zysku netto sektora, a zarazem decydujące znaczenie dla wyników całej polskiej branży ubezpieczeniowej, miały spółki Grupy PZU, których łączny zysk w 2002 roku wyniósł ponad 1,24 mld złotych. W skali całego roku łączny wynik finansowy netto Grupy PZU był wyższy od osiągniętego rok wcześniej o ponad 15%, a największej spółki Grupy – PZU SA – o 28,5%.

Na koniec 2002 roku wartość aktywów wszystkich ubezpieczycieli wyniosła 57,5 mld złotych, co oznacza wzrost o 21,6% w stosunku do stanu na koniec roku poprzedniego. Aktywa działu ubezpieczeń osobowych i majątkowych wyniosły 24,4 mld złotych, zwiększając się o 16,6%. Aktywa w sektorze ubezpieczeń na życie wzrosły o 25,6%

w porównaniu ze stanem sprzed roku i wyniosły 33,1 mld złotych. Największy, sięgający prawie 90%, udział w strukturze aktywów wszystkich zakładów ubezpieczeniowych miały lokaty.

Pozytywnym zjawiskiem dla polskiego rynku ubezpieczeń był w 2002 roku wzrost wartości kapitałów własnych. Wartość kapitałów własnych wynosiła 10,9 mld złotych, co stanowi wzrost o 28,3% w stosunku do roku poprzedniego. Aktywa zakładów ubezpieczeń finansowane były kapitałem własnym, na poziomie blisko 26%. Poziom ten był wyższy w dziale ubezpieczeń osobowych i majątkowych niż w dziale ubezpieczeń na życie.

Ogólna kwota kapitałów podstawowych na 31 grudnia 2002 roku wyniosła 4,1 mld złotych, co stanowiło wzrost o 10,3% w porównaniu z rokiem poprzednim. W obydwu działach ubezpieczeń wartość kapitałów podstawowych była zbliżona i wynosiła około 2,1 mld złotych. Nieco wyższą dynamikę wzrostu kapitałów podstawowych odnotowano w dziale I.

W strukturze pasywów przeważały rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe. Na koniec 2002 roku ich udział wyniósł 78%. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe na udziale własnym stanowiły prawie trzy czwarte pasywów (71,1%).

W ubiegłym roku bezpośrednio inwestycje zagraniczne w sektorze ubezpieczeń wyniosły prawie 3 mld złotych. Na polskim rynku obecnych było 50 zakładów ubezpieczeń z przeważającym udziałem kapitału zagranicznego oraz 20 zakładów z przewagą kapitału polskiego. Dominujący udział w 21 zakładach miał kapitał niemiecki.

Bolesław Chomicz z rodziną.
Prawnik z wykształcenia, pracownik, a następnie prezes Ubezpieczeń Wzajemnych Budowli od Ognia w Królestwie Polskim, współzałożyciel Towarzystwa św. Floriana, w latach 1921-1924 prezes Zarządu Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych.

Otwarte fundusze emerytalne

W 2002 roku na istniejącym od trzech lat polskim rynku funduszy emerytalnych obecnych było 17 towarzystw. Na 31 grudnia 2002 roku członkami OFE było 10 989 816 osób. Najwięcej członków liczył Commercial Union OFE BPH CU WBK (2 588 545 osób). Dwa kolejne miejsca pod względem liczby członków funduszu zajęły: ING Nationale-Nederlanden Polska OFE (1 832 793 osoby) i OFE PZU „Złota Jesień” (1 786 728 osób). Tak jak przed rokiem, fundusze liczące najwięcej członków zachowały największe udziały w rynku mierzone wartością aktywów oraz osiągnęły najwyższe stopy zwrotu, zachowując ustabilizowany średni poziom przyrostu aktywów. Miały one również podobną strukturę portfeli inwestycyjnych opartych na obligacjach Skarbu Państwa i akcjach spółek notowanych na regulowanym rynku giełdowym.

Według stanu na 31 grudnia 2002 roku suma aktywów wszystkich funduszy wyniosła 31,6 mld złotych. Największy udział w rynku, mierzony wartością zarządzanych aktywów netto, posiadał Commercial Union OFE BPH CU WBK, z aktywami w wysokości 9,1 mld złotych. Drugie miejsce zajmował ING Nationale-Nederlanden Polska OFE, którego aktywa netto wyniosły 7 mld złotych, a na trzeciej pozycji znalazł się OFE PZU „Złota Jesień” z aktywami w wysokości 4,5 mld złotych.

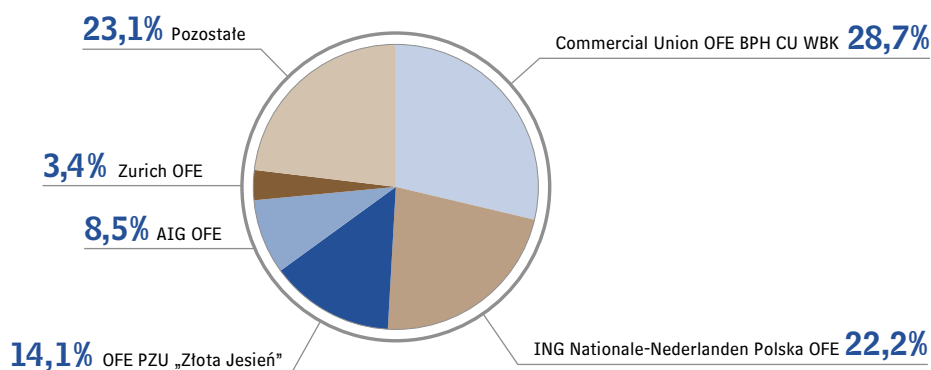
Łączna wartość aktywów netto trzech największych towarzystw stanowiła na koniec 2002 roku 65% łącznej wartości aktywów netto OFE.

Ogółem w 2002 roku średni przyrost aktywów netto wyniósł 62,6%. Niższą od średniej dynamikę wzrostu aktywów zanotowało 11 funduszy emerytalnych. Najwyższy przyrost aktywów, w wysokości 98,9%, uzyskał w ubiegłym roku OFE Ergo Hestia, zajmujący 12. miejsce pod względem wartości posiadanych aktywów netto. Najmniejszy przyrost aktywów w porównaniu ze stanem z 2001 roku, w wysokości 49,9%, uzyskał OFE Zurich.

Najlepsze wyniki pod względem dwuletniej stopy zwrotu uzyskał OFE Sampo (26,7%), a tuż za nim znalazły się – ING Nationale-Nederlanden Polska OFE (25,7%), OFE PZU „Złota Jesień” (25,4%) oraz Commercial Union OFE BPH CU WBK (22,7%). W porównaniu z sytuacją sprzed roku, dotychczasową lub zbliżoną pozycję utrzymały w 2002 roku ING Nationale-Nederlanden Polska OFE i Commercial Union OFE BPH CU WBK. Stracił natomiast OFE Polsat, który znalazł się poza pierwszą czwórką najlepszych funduszy. OFE PZU „Złota Jesień” zmienił pozycję z ósmego miejsca w 2001 roku na trzecie w 2002 roku.

Udział w rynku OFE pod względem wartości aktywów netto w 2002 roku

%

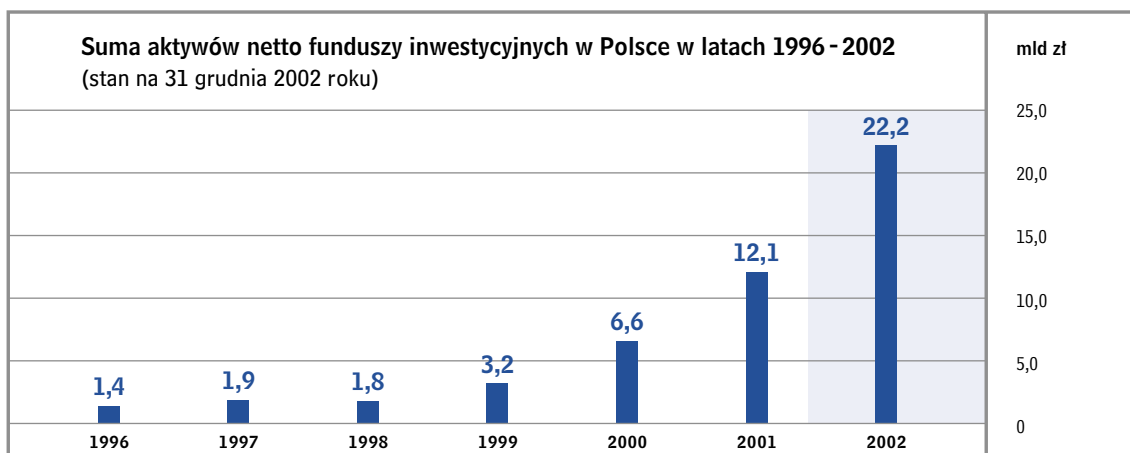
Źródło: KNUiFE

Fundusze inwestycyjne

W 2002 roku w Polsce działało 18 towarzystw funduszy inwestycyjnych, zarządzających ponad 100 funduszami inwestycyjnymi. Łączna wartość aktywów wszystkich funduszy inwestycyjnych osiągnęła na koniec grudnia 2002 roku poziom 22,2 mld złotych. Trzy towarzystwa Pioneer/Pekao, PKO/CS i ING dysponowały aktywami przekraczającymi łącznie ponad połowę wszystkich aktywów funduszy inwestycyjnych. Polski rynek funduszy inwestycyjnych w ubiegłym roku nadal postrzegany był jako rynek atrakcyjny i posiadający potencjał rozwojowy. Głównymi akcjonariuszami dominujących towarzystw inwestycyjnych były banki z kapitałem zagranicznym.

Na koniec 2002 roku aktywa funduszy obligacji i rynku pieniężnego stanowiły 82% ogółu aktywów funduszy, natomiast w funduszach akcji i funduszach hybrydowych ulokowano 12% środków.

Najszybszy przyrost aktywów netto w latach 2001-2002 zanotowały towarzystwa posiadające najliczniejszą sieć punktów obsługi klienta (POK), w tym sieć własnych POK bankowych i niebankowych, oraz wykorzystujące zróżnicowaną pod względem sposobu dotarcia do klienta sieć dystrybucji, takiej jak PKO/CS, Pioneer/Pekao, ING. Największe udziały w rynku, mierzone wartością zarządzanych aktywów, zdobyły Pioneer/Pekao oraz PKO/CS (odpowiednio 24,5% oraz 23,2%), dysponujące rozległą siecią POK bankowych. Kolejne miejsca zajmowały ING, Skarbiec i DWS. Ogółem, pięć największych funduszy inwestycyjnych posiadało 75% udziałów w rynku pod względem wartości aktywów netto.

Źródło: STFI

Ćwiczenia straży pożarnej, lata 20.

1920

XX wiek

Omówienie działalności Grupy PZU w 2002 roku

Sytuacja gospodarcza a działalność Grupy PZU

Rekordowe wyniki w 2002 roku Grupa PZU osiągnęła dzięki trafnej działalności lokacyjnej, w sytuacji niekorzystnych warunków inwestycyjnych panujących na rynku. Utrzymująca się trudna sytuacja gospodarcza, której oznakami były m.in. niewielka dynamika wzrostu PKB, wysoki poziom bezrobocia czy upadłość dużych zakładów przemysłowych i związane z tym zwolnienia grupowe, miała negatywny wpływ na podstawową działalność ubezpieczeniową, zwłaszcza w dziedzinie ubezpieczeń grupowych i ubezpieczeń komunikacyjnych. Wskutek coraz mniejszej skłonności Polaków do oszczędzania, wśród klientów towarzystw ubezpieczeniowych zaobserwować można było tendencję do rezygnacji z wcześniej zawartych umów ubezpieczeń na życie.

Istotny wpływ na ubiegłoroczną działalność Grupy PZU miały zmiany w przepisach o działalności ubezpieczeniowej i ustawie o rachunkowości, wchodzące w życie od 2002 roku, a także związane z nimi konieczne procesy dostosowawcze dotyczące działalności ubezpieczeniowej, w tym zmiana wyceny lokat. Na wyniki finansowe PTE PZU SA, a w konsekwencji także na wyniki całej Grupy PZU, miały również wpływ opóźnienia w procesie przekazywania przez ZUS składek do Otwartych Funduszy Emerytalnych.

**Trafne decyzje inwestycyjne i operacyjne
złożyły się, mimo trudnych
warunków ekonomicznych
i gospodarczych, na sukces finansowy
Grupy PZU w 2002 roku.**

Zmiany w działalności Grupy PZU

W związku z wprowadzeniem nowego, trójszczeblowego podziału administracyjnego państwa, w 2002 roku podjęto decyzję o dostosowaniu zasięgu działania Inspektoratów PZU SA do administracyjnych granic powiatów. Pozwoliło to na stworzenie optymalnych warunków współpracy regionalnych struktur z lokalnymi ośrodkami administracji państwowej oraz samorządowej, a także umożliwiło prowadzenie spójnych i ukierunkowanych działań prewencyjnych i sponsoringowych.

Wykorzystując doświadczenia PZU Życie SA, w 2002 roku w Centrali PZU SA rozpoczęto wdrażanie projektu Systemu Gospodarki Własnej, który jest częścią koncepcji reorganizacji pionu finansów Grupy PZU. Ma on na celu m.in. poprawę jakości informacji finansowej i zwiększenie jej dostępności, trwale skrócenie czasu zamknięcia ksiąg rachunkowych oraz zwiększenie elastyczności procesów i ewidencji, co przyniesie wymierne korzyści dla całej Grupy PZU.

W roku 2002 przeprowadzono reorganizację pionów sprzedaży w PZU Życie SA, polegającą na włączeniu ujednoczonych struktur sprzedaży indywidualnej w struktury terenowych jednostek organizacyjnych. Celem reorganizacji było dostosowanie modelu sprzedaży do rosnącej konkurencji rynkowej. W zakresie wynagrodzeń dla osób zajmujących się sprzedażą zrezygnowano ze stosowania składki przypisanej jako podstawy naliczania prowizji na rzecz składki zebranej. Utworzono połączoną strukturę prowadzącą działania sprzedażowe skierowane do nowych klientów, zarówno indywidualnych, jak i instytucjonalnych (sieć agencyjna), funkcjonującą obok etatowej organizacji sprzedaży i obsługi skierowanej do obecnych klientów.

Nowa strategia Grupy PZU

W 2002 roku rozpoczęte zostały prace nad sformułowaniem nowej strategii Grupy PZU. W pierwszej połowie roku zlecono wykonanie analizy inicjatyw planowanych i realizowanych przez Grupę. Z listy blisko stu projektów wyodrębniono kilkanaście, które ze względu na skalę i zakres głównych celów uznane zostały za strategiczne dla dalszego rozwoju Grupy PZU.

W wyniku dokonanego przeglądu do głównych celów strategicznych Grupy PZU zaliczono: proces umacniania wiodącej pozycji na polskim rynku usług ubezpieczeniowych i finansowych, utrzymanie pozycji największego zakładu ubezpieczeniowego w Europie Środkowowschodniej oraz wzrost wartości firmy.

Przyjęto, że do realizacji celów strategicznych konieczne jest wdrożenie jednolitego modelu operacyjnego Grupy PZU, poprzez modernizację i zintegrowanie jej podmiotów w obszarze zarządzania i działalności operacyjnej. Osiągnięciu wspomnianego celu ma służyć, zaplanowana w ubiegłym roku, budowa Centrum Korporacyjnego odpowiedzialnego za planowanie strategiczne i monitorowanie wyników działalności Grupy.

Uznano, że innym ważnym zadaniem stojącym przed Grupą PZU powinna być reorganizacja i modernizacja istniejącej sieci sprzedaży w celu umożliwienia klientom szybszego, łatwiejszego niż dotąd, dostępu do wszystkich produktów spółek w ramach jednolitych kanałów sprzedaży w obrębie całej Grupy. Wynikiem podjętych prac ma być ujednoczenie i centralizacja w zakresie zarządzania dwóch odrębnych sieci sprzedaży, należących do PZU SA i PZU Życie SA. Dzięki nowemu modelowi operacyjnemu w znacznym stopniu poprawi się organizacja sprzedaży, poziom obsługi klienta, a także organizacja pracy. W wyniku usprawnienia procesów zarządzania i ujednoczenia wewnętrznych procedur operacyjnych przewidywane jest również znaczne obniżenie kosztów działalności operacyjnej.

Przyjęto, że zmianom organizacyjnym w Grupie PZU towarzyszyć powinno równoległe wdrożenie najnowszych rozwiązań informatycznych, w zakresie technologii IT, pełniących podstawową funkcję wspomagającą działalność operacyjną spółek Grupy. W tym celu, w listopadzie 2002 roku, rozpoczęty został przez Grupę PZU proces wyboru dostawcy usług IT.

Umocnienie pozycji lidera na polskim rynku finansowo-ubezpieczeniowym, utrzymanie pozycji największego zakładu ubezpieczeniowego w Europie Środkowowschodniej, wzrost wartości firmy oraz zorientowanie na klienta poprzez zapewnienie łatwiejszego niż dotąd dostępu do produktów spółek w ramach jednolitych kanałów sprzedaży to najważniejsze cele strategiczne Grupy PZU.

Pracownicy Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń w Krakowie, 1922 rok

Zarządzanie aktywami

Głównym celem procesu zarządzania aktywami Grupy PZU była w ubiegłym roku maksymalizacja stopy zwrotu z inwestycji, przy przyjętym poziomie ryzyka dla poszczególnych spółek wchodzących w skład Grupy. Struktura aktywów spółek zdeterminowana była koniecznością pokrycia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych adekwatnymi aktywami, dopasowania struktury aktywów do struktury pasywów, a także koniecznością pokrycia środkami własnymi marginesu wypłacalności i uwzględnienia ryzyka płynności finansowej poszczególnych spółek.

W 2002 roku łączna wartość aktywów zarządzanych przez cztery główne spółki Grupy PZU – PZU SA, PZU Życie SA, PTE PZU SA i TFI PZU SA, wyniosła 33 mld złotych, z czego: 12,2 mld było zarządzane przez PZU SA, 16,1 mld przez PZU Życie SA, 4,4 mld przez PTE PZU SA, a 0,3 mld przez TFI PZU SA. Na koniec 2002 roku w strukturze aktywów zarządzanych przez Grupę PZU dominowały dłużne papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa, stanowiące 82,9% całości portfela. Udział akcji notowanych na rynkach regulowanych wyniósł 7,5%, natomiast akcji nie notowanych na rynkach regulowanych i udziałów w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością – 2,7%. Pozostałe aktywa zarządzane przez Grupę PZU wyniosły łącznie 6,9% portfela inwestycyjnego.

W PZU SA i PZU Życie SA obowiązywały zintegrowane zasady zarządzania poszczególnymi typami ryzyka finansowego, a w szczególności ryzykiem cenowym

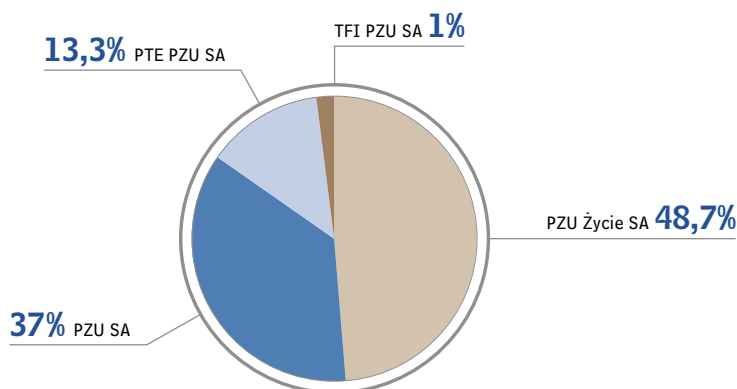
i kredytowym. Stosowane były podobne zasady wyznaczania limitów ostrożnościowych dla działalności lokacyjnej oraz jednakowe zasady ustanawiania limitów zaangażowania w instrumenty zawierające ryzyko kredytowe. Niektóre z rozwiązań stosowanych we wspomnianych spółkach ubezpieczeniowych obowiązywały również w innych spółkach Grupy PZU.

Ważną rolę w procesie zarządzania aktywami Grupy PZU pełnił, powstały w 2001 roku, Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Grupy PZU (KZAP). Do głównych zadań Komitetu należało określenie strategicznej alokacji aktywów dla poszczególnych portfeli zarządzanych przez PZU SA i PZU Życie SA na podstawie modeli finansowych stworzonych dla potrzeb poszczególnych spółek, określenie portfeli wzorcowych dla poszczególnych klas aktywów, określenie jednolitych zasad zarządzania ryzykiem finansowym w poszczególnych spółkach Grupy PZU, określenie zasad kontroli działalności inwestycyjnej w spółkach Grupy oraz określenie zasad jej współpracy z instytucjami finansowymi.

W 2002 roku w Grupie PZU zintensyfikowano prace nad integracją procesu zarządzania aktywami spółek Grupy w ramach spółki PZU Asset Management SA. Pierwszą fazą tego procesu było zintegrowanie zasad zarządzania aktywami PZU SA, PZU Życie SA oraz TFI PZU SA. Docelowo spółka PZU Asset Management SA ma zarządzać aktywami Grupy PZU.

Udział spółek pod względem wartości zarządzanych aktywów w całości aktywów zarządzanych przez Grupę PZU na koniec 2002 roku

%

Działalność reasekuracyjna

Głównym zadaniem polityki reasekuracyjnej Grupy PZU w 2002 roku było zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania i pozycji rynkowej spółek w zmieniającym się środowisku społeczno-ekonomiczno-ubezpieczeniowym. Liczne uwarunkowania zewnętrzne, takie jak powódzie w Czechach, Niemczech i Austrii, ataki terrorystyczne, recesja gospodarcza oraz bankructwa wielkich korporacji były powodem upadłości lub zawieszenia działalności wielu firm ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych oraz kłopotów finansowych firm uważanych do tej pory za stabilne. W związku z tym reasekuratorzy zaostrzyli wymagania w zakresie warunków udzielanej ochrony reasekuracyjnej oraz jej kosztów. Zawężono zakres pokrycia reasekuracyjnego, wprowadzono nowe wyłączenia i klauzule oraz obowiązek uzyskiwania specjalnych akceptacji reasekuratorów.

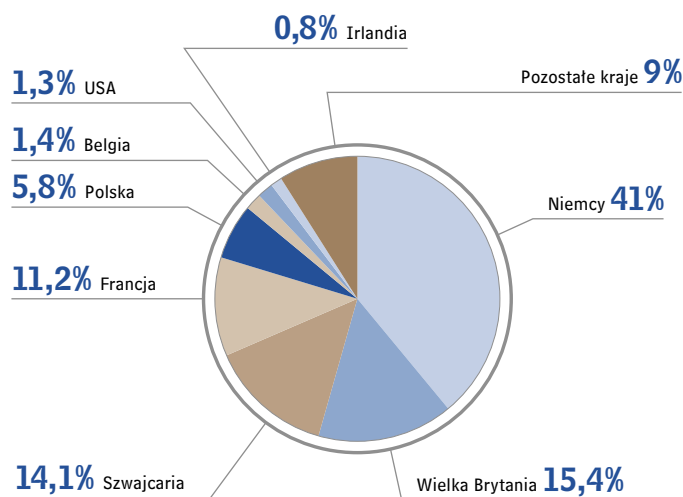
W 2002 roku w PZU SA kontynuowano proces restrukturyzacji umów reasekuracyjnych, tj. odejścia od stosowanych do tej pory umów proporcjonalnych na rzecz umów nieproporcjonalnych, które przy dobrej kondycji finansowej spółki są korzystniejsze cenowo i stanowią lepszą ochronę firmy przed skutkami dużych szkód.

W zakresie reasekuracji czynnej, tak jak w latach ubiegłych, spółka wspierała krajowe zakłady ubezpieczeń, głównie przez reasekurację fakultatywną, oraz uczestniczyła – jako reasekurator – w kilku umowach reasekuracji czynnej zagranicznej.

PZU Życie SA nie prowadził w 2002 roku działalności w zakresie reasekuracji czynnej ani retrocesji. W zakresie reasekuracji biernej spółka była stroną w dwóch umowach.

Portfel reasekuracyjny PZU SA (z wyłączeniem umów serwisowych) w 2002 roku (podział według krajów/siedzib reasekuratorów)

%

Poszerzenie portfela produktów

W 2002 roku Grupa PZU oferowała klientom najszerszą gamę produktów na polskim rynku ubezpieczeniowym. W ramach podstawowej działalności ubezpieczeniowej obejmującej ubezpieczenia majątkowe, ubezpieczenia na życie oraz pozostałe osobowe, klienci Grupy PZU mieli do wyboru blisko 140 rodzajów ubezpieczeń. Grupa działała też aktywnie na rynku otwartych funduszy emerytalnych i funduszy inwestycyjnych. Największy udział w strukturze produktów grupy miały w ubiegłym roku ubezpieczenia komunikacyjne, grupowe ubezpieczenia na życie oraz ubezpieczenia emerytalne.

PZU SA oferował klientom blisko 120 produktów ubezpieczeniowych w 18 grupach ubezpieczeń, m.in. ubezpieczenia majątkowe, rolne, odpowiedzialności cywilnej, wypadkowe, chorobowe, turystyczne czy finansowe. W ofercie PZU SA można było też znaleźć produkty ubezpieczeniowe złożone z kilku ubezpieczeń, takie jak: kompleksowe ubezpieczenie mienia osób fizycznych „Bezpieczny Dom”, kompleksowe ubezpieczenie majątku ruchomego gospodarstw rolnych „Bezpieczne Gospodarstwo” czy kompleksowe ubezpieczenie małych podmiotów gospodarczych „Bezpieczna Firma”.

W 2002 roku największy udział w składce przypisanej brutto PZU SA miały obowiązkowe i dobrowolne ubezpieczenia komunikacyjne. Ich udział w portfelu firmy wyniósł 74,7%. Ubezpieczenia majątkowe stanowiły 12,1%, dobrowolne ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe 5,5%, a ubezpieczenia rolne 4,5% zebranej składki.

W ramach systematycznego rozszerzania oferty produktowej, a także w celu zwiększenia konkurencyjności usług, PZU SA wprowadził w 2002 roku cztery nowe ubezpieczenia: obowiązkowe ubezpieczenie OC architektów i inżynierów budownictwa, ubezpieczenie od utraty zysku w następstwie wszystkich ryzyk (ARLOP), ubezpieczenie casco pojazdów szynowych oraz obowiązkowe ubezpieczenie OC podmiotów świadczących usługi certyfikacyjne i detektywów.

W 2002 roku PZU Życie SA oferował blisko 20 grupowych oraz indywidualnych ubezpieczeń ochronnych i inwestycyjnych. W strukturze portfela PZU Życie SA dominowały

ubezpieczenia grupowe. Klienci mieli do dyspozycji m.in. programy ubezpieczeniowo-oszczędnościowe skonstruowane dla określonych grup zawodowych, uwzględniające ich specyfikę, potrzeby i dopasowane do ryzyka związanego z wykonywanym zawodem (m.in. policjanta, strażaka, pracownika wojska, służb celnych, więziennych i granicznych, etc.).

W grupie ubezpieczeń indywidualnych oferowane były ubezpieczenia na życie, ubezpieczenia na życie z funduszem inwestycyjnym, ubezpieczenia posagowe i zaopatrzenia dzieci, wypadkowe, a także ubezpieczenia chorobowe jako ubezpieczenie dodatkowe.

W roku 2002 Biuro Ubezpieczeń Zdrowotnych w PZU Życie SA uruchomiło w Łodzi, Krakowie i Gdańsku pilotażową sprzedaż nowego ubezpieczenia zdrowotnego. W miastach tych klientom grupowym i indywidualnym zaoferowano ubezpieczenie w zakresie ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej. Program umożliwi pełniejszą weryfikację oczekiwań klientów, przyczyni się także do szybszego rozwoju tej części rynku ubezpieczeń. W ubiegłym roku rozpoczęto też przygotowania do wprowadzenia na rynek ubezpieczenia dla osób korzystających z kredytu lub pożyczki, a także na wypadek utraty pracy lub niezdolności do pracy wynikającej z wypadku.

W 2002 roku PZU Życie SA prowadził aktywne działania akwizycyjne w zakresie pracowniczych programów emerytalnych, w formie grupowego inwestycyjnego ubezpieczenia na życie „Pogodna Przyszłość”. W ramach tego ubezpieczenia pod koniec ubiegłego roku zarejestrowanych było 16 programów emerytalnych.

Powszechnie Towarzystwo Emerytalne PZU SA, tak jak rok wcześniej, oferowało klientom udział w Otwartym Funduszu Emerytalnym PZU „Złota Jesień”, funkcjonującym w ramach II filaru zreformowanego systemu ubezpieczeń społecznych.

Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU SA oferowało swoim klientom w 2002 roku cztery fundusze inwestycyjne, skierowane zarówno do klientów indywidualnych, jak i instytucjonalnych.

Grupa PZU posiada najszerszą ofertę produktową na polskim rynku ubezpieczeniowym, dostosowaną do potrzeb zróżnicowanych grup klientów.

Rozwój sieci i kanałów sprzedaży

Grupa PZU posiada najlepiej rozwiniętą sieć placówek na polskim rynku ubezpieczeniowym. Oprócz świadczenia podstawowych usług ubezpieczeniowych, sieć placówek przygotowana jest również do realizacji zadań specjalnych będących wynikiem nieprzewidzianych zdarzeń losowych, takich jak klęski żywiołowe czy katastrofy.

W ubiegłym roku największa spółka Grupy – PZU SA, oferowała klientom produkty ubezpieczeniowe za pośrednictwem sieci 14 oddziałów okręgowych oraz 352 agencji i inspektoratów w całym kraju. W ramach swojej działalności PZU SA współpracował także z 6822 tzw. agentami na wyłączność, 2686 multiagentami, 895 stałymi przedstawicielami oraz 1628 brokerami ubezpieczeniowymi.

Produkty PZU Życie SA dostępne były w blisko 380 placówkach w całej Polsce. Ubezpieczenia indywidualne można było kupić za pośrednictwem 3889 agentów na wyłączność, blisko 200 brokerów ubezpieczeniowych oraz sieci multiagencji. W każdej placówce PZU SA i PZU Życie SA, a także za pośrednictwem akwizytora, można też było zawrzeć umowę członkowską z Otwartym Funduszem Emerytalnym PZU „Złota Jesień”. W siedzibie TFI w Warszawie oraz w każdym z oddziałów Domu Maklerskiego Banku Handlowego oraz Domu Maklerskiego Polonia Net sprzedawane były jednostki uczestnictwa funduszy zarządzanych przez TFI PZU SA.

Grupa PZU jest prekursorem usług bankowo-ubezpieczeniowych na polskim rynku ubezpieczeniowym.

W ubiegłym roku, we współpracy z Bankiem Millennium, Grupa PZU oferowała w oddziałach tego banku w ramach usług typu bancassurance 5 produktów ubezpieczeniowych PZU SA i 3 produkty PZU Życie SA. W efekcie współpracy Grupy z Bankiem Millennium, sprzedano ubezpieczenia o łącznej wartości składki 1,34 mln złotych.

W wyniku porozumienia Grupy PZU i Banku Millennium w sieci tego banku pojawiła się możliwość zakupu produktów ubezpieczeniowych PZU SA, takich jak: grupowe ubezpieczenie następstw nieszczęśliwych wypadków z ubezpieczeniem bagażu podróznego „Podróż”, grupowe ubezpieczenie następstw nieszczęśliwych wypadków z ratalną wypłatą świadczenia „Wypłata”, zbiorowe ubezpieczenie mieszkań w zakresie standardowym, zbiorowe ubezpieczenie budynków i lokali mieszkalnych dla osób mających kredyt hipoteczny oraz zbiorowe ubezpieczenie biznesu „Biznes”.

Począwszy od 2002 roku PZU Życie SA oferuje za pośrednictwem bancassurance: ubezpieczenie na życie kredytobiorcy, ubezpieczenie na życie „Biznes Menedżer” i ubezpieczenie emerytalne „Pogodna Jesień”.

Od ubiegłego roku klienci mogą też kupować produkty bankowe w sieci sprzedaży Grupy PZU. Trwają prace nad wprowadzeniem na rynek karty kredytowej Millennium Visa PZU, uprawniającej do korzystania ze zniżek na wybrane produkty ubezpieczeniowe oferowane przez Grupę PZU.

Umowę ubezpieczeniową można zawrzeć poprzez sieć
ponad 700 placówek **Grupy PZU** lub za pośrednictwem
ponad 16 tysięcy agentów, multiagentów i brokerów ubezpieczeniowych
sprzedających wszystkie rodzaje ubezpieczeń.

Grupa PZU umocniła swoją pozycję w Europie Środkowowschodniej poprzez objęcie w 2002 roku większościowych udziałów w litewskim towarzystwie ubezpieczeniowym UAB DK Lindra.

Inwestycja na Litwie

W ubiegłym roku Grupa PZU rozpoczęła proces umacniania pozycji w regionie Europy Środkowej i Wschodniej. W styczniu 2002 roku Rada Nadzorcza PZU SA wyraziła zgodę na objęcie przez PZU SA udziałów w towarzystwie ubezpieczeniowym UAB DK Lindra. W lutym 2002 roku została podpisana umowa, na mocy której PZU SA został właścicielem 75,3% kapitału zakładowego UAB DK Lindra i objął nową emisję akcji Lindry, zwiększając jej kapitał zakładowy do 9 mln litów (tj. 9,5 mln złotych). W UAB DK Lindra oraz UAB DK Lindra Gyvybes Draudimas (Lindra Życie) – spółce zależnej UAB DK Lindra zajmującej się sprzedażą ubezpieczeń na życie, powołane zostały nowe Rady Dyrektorów z udziałem przedstawicieli Grupy PZU.

Udział UAB DK Lindra w litewskim rynku ubezpieczeń majątkowych mierzony wartością składki przypisanej brutto wyniósł na koniec 2002 roku 7,3%, zwiększając się o 2 punkty procentowe w stosunku do 2001 roku. W roku 2002 składka przypisana UAB DK Lindra wyniosła 44,2 mln litów, co stanowiło wzrost o blisko 137% w stosunku do roku poprzedniego, prawie dwukrotnie przewyższając średni poziom wzrostu dla litewskiego rynku ubezpieczeń. UAB DK Lindra oferowała 57 produktów ubezpieczeniowych, z czego największy udział w portfelu miały ubezpieczenia autocasco oraz ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Spółka zatrudnia ponad 250 osób oraz współpracuje z blisko tysiącem agentów ubezpieczeniowych. Sieć jednostek terenowych składa się z 9 oddziałów w największych miastach Litwy oraz 44 agencji i 10 punktów granicznych.

Jan Dębski,
działacz ludowy, nauczyciel, poseł na Sejm,
referent ustawy o ubezpieczeniach państwowych, 1921 rok.

Działalność promocyjna, prewencyjna i charytatywna

Marka PZU jest od wielu lat jednym z najlepiej rozpoznawanych znaków handlowych w Polsce. Znajomość spontaniczna PZU sięga 87%, a tzw. znajomość wspomagana – 97% osób². Powszechny Zakład Ubezpieczeń ceniony jest m.in. za długą tradycję i polskie pochodzenie, doświadczenie i wiarygodność, mocną pozycję finansową, a także łatwy dostęp do placówek i agentów.

Głównym celem strategii promocyjnej realizowanej w 2002 roku przez Grupę PZU było wzmocnienie pozytywnego wizerunku PZU oraz działania sponsoringowe utrwalające wizerunek Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń jako największego narodowego ubezpieczyciela w kontekście najważniejszych wydarzeń kulturalnych i społecznych.

Grupa PZU realizowała też zadania prewencyjne, mające zwiększyć zaufanie Polaków do PZU jako do firmy aktywnej społecznie, przewidywalnej, zwiększającej swoją działalnością bezpieczeństwo obywateli. Grupa prowadziła również aktywną działalność charytatywną. Celem powstałej rok wcześniej Fundacji Charytatywnej PZU była pomoc materialna osobom chorym, niepełnosprawnym, będącym w trudnej sytuacji życiowej w wyniku nieszczęśliwych zdarzeń losowych.

W 2002 roku Grupa PZU podjęła decyzję o sponsoringu dwóch ważnych wydarzeń kulturalnych o zasięgu międzynarodowym: Festiwalu Dialogu Czterech Kultur w Łodzi oraz wystawy „Orzeł i Trzy Korony” prezentowanej na Zamku Królewskim w Warszawie. Udział Grupy PZU w roli sponsora imprez podyktowany był ich wyjątkowym znaczeniem kulturalnym, nawiązującym do najlepszych polskich tradycji. Sponsoring korzystnie wpłynął na wizerunek Grupy, podkreślając jej narodowy charakter i doświadczenie wynikające z wieloletniej tradycji.

Główną akcją reklamową Grupy PZU w 2002 roku była – zorganizowana przez PZU Życie SA – kampania reklamowa pod nazwą „Znamy się?”. Kampania miała na celu pokazanie wizerunku ubezpieczyciela jako firmy otwartej na nowe wyzwania, dynamicznej, nowoczesnej, zorientowanej na spełnianie osobistych oczekiwań klientów.

Ubiegłoroczne działania promocyjne PTE PZU SA skoncentrowane były na dalszym wzmocnieniu jej związków z członkami OFE PZU „Złota Jesień” oraz informowaniu o bieżącej działalności Towarzystwa.

Najważniejsze działania prewencyjne Grupy PZU w ubiegłym roku koncentrowały się na poprawie bezpieczeństwa ruchu drogowego. Zorganizowano drugą edycję ogólnopolskiej akcji „Odblaskowe Pierwszaki”, której celem była ochrona najmłodszych użytkowników dróg. Akcja po raz kolejny spełniła również ważną funkcję edukacyjną.

W październiku 2002 roku Grupa PZU, Polska Izba Ubezpieczeń i Policja podpisały porozumienie o współfinansowaniu programu poprawy bezpieczeństwa na drogach „Raport 2001”. W ramach pozostałych działań prewencyjnych Grupa PZU wsparła finansowo Straż Pożarną przy zakupie nowoczesnego sprzętu ratowniczego, który ma być wykorzystywany zarówno w celu likwidacji, jak i zapobieganiu zdarzeniom losowym. W okresie wakacji PZU Życie SA przeprowadził specjalną akcję edukacyjną pod nazwą „Plaża + Zdrowie + Uśmiech = Życie”, której celem było zwiększenie bezpieczeństwa osób wypoczywających nad wodą.

W ramach ubiegłorocznej działalności Fundacja Charytatywna PZU udzieliła pomocy finansowej kilkunastu instytucjom, a także osobom będącym w trudnym położeniu życiowym. Za pośrednictwem fundacji pomoc finansową ze strony Grupy PZU otrzymały m.in.: Fundacja Przeciwko Leukemii na zorganizowanie przeszczepu szpiku kostnego dzieci chorych na białaczkę limfoblastyczną, Fundacja na rzecz Dzieci Niepełnosprawnych na zakup sprzętu rehabilitacyjnego czy Fundusz im. Stanisława Pigionia przy Uniwersytecie Jagiellońskim na stypendium dla uzdolnionej młodzieży wiejskiej. Przez cały czas Fundacja Charytatywna PZU pomaga też osobom poszkodowanym w wypadkach drogowych, które nie mogą liczyć na pomoc materialną z innych źródeł.

² Badanie „Audyty ubezpieczeń osób prywatnych” PENTOR na zlecenie PZU SA, czerwiec 2003 roku.

Reforma systemu likwidacji szkód komunikacyjnych

W 2002 roku kontynuowane były prace nad restrukturyzacją procesu likwidacji szkód komunikacyjnych w PZU SA. Przyjęto, że głównym założeniem reformy systemu likwidacji szkód powinno być przeniesienie merytorycznej analizy zdarzeń drogowych z dotychczasowych inspektoratów i placówek do kilkudziesięciu specjalnie do tego celu przygotowanych większych jednostek organizacyjnych, w których powstaną wyspecjalizowane Zespoły Likwidacji Szkód. Podobne zadania będą pełniły Centra Likwidacji Szkód i Oceny Ryzyka we wszystkich oddziałach okręgowych PZU SA. W jednostkach organizacyjnych PZU SA w całym kraju zostaną wprowadzone najnowocześniejsze rozwiązania informatyczne, dzięki którym inspektoraty i inne mniejsze jednostki terenowe będą przekazywały pełną dokumentację o szkodzie do Zespołów Likwidacji Szkód. Same natomiast skoncentrują się w swojej działalności na rozwoju sprzedaży ubezpieczeń i podnoszeniu poziomu obsługi bezpośredniej.

We wszystkich inspektoratach w Polsce w dalszym ciągu będą działały stałe lub czasowe punkty oględzin pojazdów, w których klienci PZU będą mogli zgłosić szkodę i odebrać

odszkodowanie. Pracownicy PZU w punktach zgłoszeń mają pełnić rolę doradców i opiekunów klientów, którzy oprócz sprzedaży ubezpieczeń udzielą im niezbędnych informacji podczas zgłoszenia szkody. Planowane jest zwiększenie liczby tzw. mobilnych rzeczoznawców, którzy na życzenie klienta dojadą na oględziny pojazdu w miejsce wskazane przez klienta.

Wdrożenie nowego systemu likwidacji szkód, którego założenia opracowano w 2002 roku, skróci czas obsługi klienta i maksymalnie uprości system transmisji danych. W szkodach najprostszyc, w których nie ma problemu z ustaleniem odpowiedzialności, wypłata odszkodowania powinna nastąpić już w ciągu kilku dni od chwili zgłoszenia szkody. W szkodach prostych czas likwidacji szkody nie powinien przekroczyć 14 dni, a w przypadku złożonych zdarzeń drogowych (z wyłączeniem szkód osobowych) – nie powinien trwać dłużej niż 30 dni od momentu zgłoszenia. Wdrożenie reformy zmniejszy koszty działalności ubezpieczyciela, zmniejszy też skalę wyłudzeń nienależnych odszkodowań przez nieuczciwych klientów.

**Dzięki reformie systemu likwidacji szkód w PZU SA,
dotychczasowe procedury będą krótsze i prostsze.**

Pracownicy PZU

Grupa PZU jest jednym z największych pracodawców w sektorze usług finansowych w Polsce. Na koniec 2002 roku spółki Grupy PZU zatrudniały łącznie 17 160 osób. W ubiegłym roku rozpoczęto wdrażanie nowego zintegrowanego modelu zarządzania kadrami w dwóch wiodących spółkach Grupy PZU – PZU SA i PZU Życie SA. Założeniem reformy było m.in. powołanie w obydwu spółkach wspólnego Dyrektora Biura Zarządzania Kadrami. Kolejnym celem Grupy PZU jest stworzenie jednolitego systemu zarządzania kadrami we wszystkich spółkach Grupy. Wśród projektów dotyczących nowej polityki zarządzania kadrami znalazły się również: system

oceny pracowników PZU według zasad kompetencji, zmierzający do usprawnienia procesów rekrutacji nowych i weryfikacji dotychczasowych pracowników, oraz system obsługi finansowej Oracle, którego wprowadzenie ma na celu podniesienie jakości obsługi finansowej pracowników.

Znaczącą rolę w kształtowaniu strategii zarządzania kadrami odgrywają związki zawodowe. W 2002 roku prowadzono negocjacje w sprawie Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy, który został podpisany w kwietniu 2003 roku. W 2002 roku zawarto porozumienia w sprawie restrukturyzacji wynagrodzeń w Centrali PZU SA za lata 1997-2001 oraz w sprawie przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

Grupa PZU jest jednym z największych pracodawców w sektorze usług finansowych w Polsce. Na sukces finansowy Grupy pracuje blisko 17 tysięcy osób.

Pracownicy Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, 1950 rok

Grupa PZU zajęła w 2002 roku trzecie miejsce na liście 500 największych przedsiębiorstw rankingu dziennika „Rzeczpospolita”. V Kongres Brokerów Ubezpieczeniowych przyznał Grupie PZU nagrodę Fair Play.

Akademia PZU

Ważną częścią działalności Grupy PZU była organizacja systemów szkoleń z dziedziny ubezpieczeń, zarządzania i finansów, w celu podnoszenia kwalifikacji i kompetencji pracowników. W listopadzie 2001 roku zainaugurowany został – trwający do jesieni 2002 roku – nowatorski projekt kształcenia pracowników Grupy PZU pod nazwą Akademia PZU.

Pierwsza edycja studiów podyplomowych w ramach Akademii PZU zorganizowana została przez Grupę PZU wspólnie z Małopolską Szkołą Administracji Akademii Ekonomicznej w Krakowie. W programie znalazły się wykłady oraz konsultacje prowadzone przez wysokiej klasy ekspertów i praktyków z zakresu prawa, ubezpieczeń, ekonomii, zarządzania, socjologii i marketingu. W roku akademickim 2001/2002 w Akademii studiowało 100 najlepszych pracowników spółek Grupy PZU, wyłonionych spośród 1200 kandydatów z wyższym wykształceniem. Studentami Akademii zostało też 20 najlepszych absolwentów Akademii Ekonomicznej w Krakowie. Sześciu absolwentów znalazło w ubiegłym roku pracę w spółkach Grupy PZU. Studia w Akademii PZU finansowane są w całości ze środków PZU. Podjęto decyzję o zorganizowaniu kolejnych edycji Akademii PZU.

Pracownicy PZU uczestniczyli również w szkoleniach dla kadry menedżerskiej organizowanych przez Eureko.

W czołówce rankingów

Działalność Grupy PZU na polskim rynku usług ubezpieczeniowych i finansowych znalazła potwierdzenie w wielu niezależnych rankingach i konkursach. W 2002 roku Grupa PZU zajęła 3. miejsce w prestiżowym rankingu największych przedsiębiorstw „Lista 500”, dziennika „Rzeczpospolita”.

PZU SA jest posiadaczem złotej statuetki Trusted Brand 2002 – dla marki cieszącej się największym zaufaniem wśród czytelników „Przeglądu Reader’s Digest” oraz głównej nagrody w kategorii „Towarzystwo ubezpieczeniowe”. PZU SA otrzymał nagrodę Fair Play w ramach V edycji Kongresu Brokerów, jest też posiadaczem statuetki Mecenasa Kultury Krakowa prezydenta miasta Krakowa oraz statuetki Mecenasa Kultury, przyznanej za szczególne zasługi we wspieraniu kultury Śląska.

Omówienie wyników finansowych Grupy PZU i poszczególnych spółek

Udział Grupy PZU w polskim rynku ubezpieczeniowym

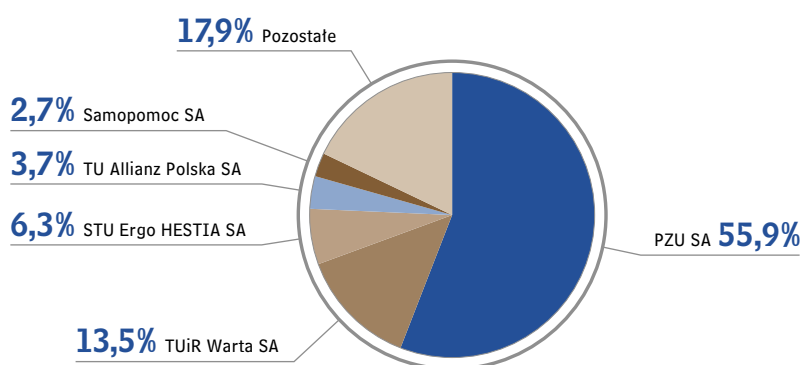
Według wstępnych szacunków łączny udział w rynku PZU SA i PZU Życie SA na koniec 2002 roku, mierzony wartością składki przypisanej brutto, wyniósł 53,1%³ i zmniejszył się, w porównaniu z rokiem poprzednim, w granicach 1,5 punktu procentowego.

Udział PZU SA w rynku ubezpieczeń majątkowych i osobowych, mierzony wartością składki przypisanej brutto, wyniósł w 2002 roku 55,9% i zmniejszył się o około 1,4 punktu procentowego w porównaniu ze stanem z roku poprzedniego. Udział PZU Życie SA w rynku ubezpieczeń na życie wyniósł 49,5% i był o 1,4 punktu procentowego mniejszy niż w roku poprzednim.

Udział OFE PZU „Złota Jesień” w rynku otwartych funduszy emerytalnych na koniec 2002 roku, mierzony liczbą członków funduszu emerytalnego zarządzanego przez towarzystwo, ukształtował się na poziomie 16,3%.

Udział PZU SA w rynku ubezpieczeń działu II według składki przypisanej brutto na koniec 2002 roku

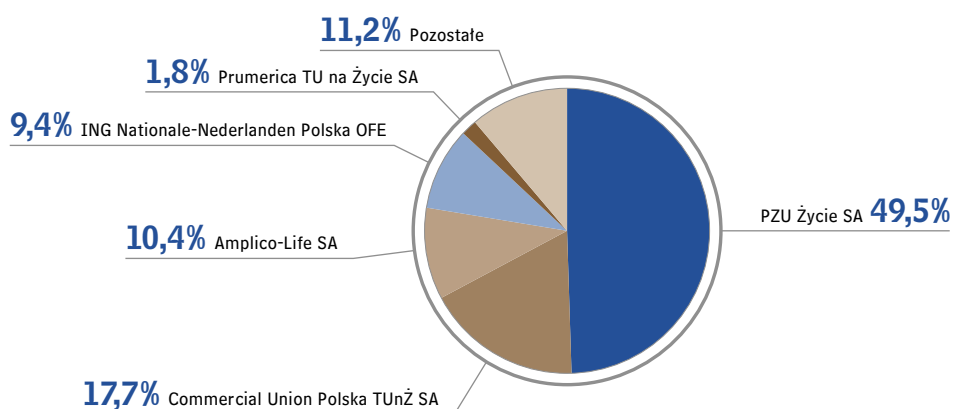
%

³ Źródło: KNUiFE - dane niezweryfikowane

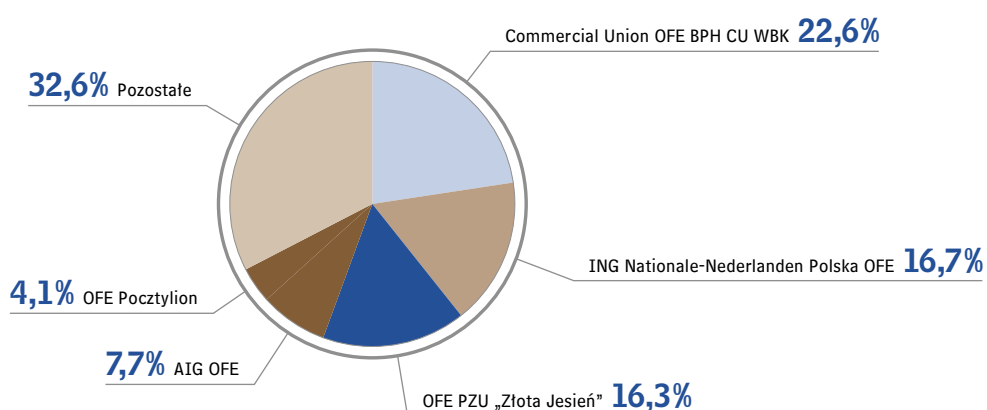
Udział PZU Życie SA w rynku ubezpieczeń działu I według składki przypisanej brutto na koniec 2002 roku

%

Udział w rynku ubezpieczeń emerytalnych pod względem liczby członków OFE według stanu na 31 grudnia 2002 roku

%

Zysk netto Grupy PZU osiągnął w 2002 roku rekordowy poziom **1 240 mln** złotych. Był to zarazem najlepszy wynik finansowy w historii polskich ubezpieczeń.

Składka przypisana brutto

Wysokość składki przypisanej brutto Grupy PZU z ubezpieczeń na życie oraz pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych, po uwzględnieniu korekt konsolidacyjnych, wyniosła w 2002 roku 12 289,6 mln złotych i była wyższa niż w roku poprzednim o 0,5%.

Składka przypisana brutto PZU SA z ubezpieczeń bezpośrednich wyniosła w 2002 roku 7 382,6 mln złotych, co stanowi spadek w porównaniu z rokiem poprzednim o 1,8%. Największy wpływ na zmniejszenie składki miał 6,2% spadek przypisu składki z ubezpieczeń autocasco oraz 2,1% spadek przypisu składki z ubezpieczeń OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Za główną przyczynę spadku składki z ubezpieczeń motoryzacyjnych uznaje się ciągły spadek sprzedaży samochodów.

We wszystkich pozostałych grupach ubezpieczeń nastąpił wzrost wartości przypisu składki. Najwyższą dynamiką w 2002 roku charakteryzowały się ubezpieczenia assistance – 119,1% oraz ubezpieczenia finansowe – 116,8%.

W strukturze portfela składkowego PZU SA dominującą pozycję, pomimo spadku w strukturze o 1,7 punktu procentowego, zajmują ubezpieczenia motoryzacyjne z udziałem 74,7%. W pozostałych ubezpieczeniach odnotowano w 2002 roku wzrost udziału w portfelu.

Liczba zawartych w 2002 roku umów ubezpieczeniowych wyniosła 47,9 mln i była o 2% wyższa niż w 2001 roku. Największą dynamikę liczby ubezpieczeń odnotowano w ubezpieczeniach OC obowiązkowych – 165,9% (z wyłączeniem polis OC w ruchu drogowym) oraz OC dobrowolnych – 120,6%. Wzrost ogólnej liczby zawartych ubezpieczeń może przyczynić się do znacznego wzrostu wartości przypisu składki w przypadku ożywienia koniunktury w gospodarce.

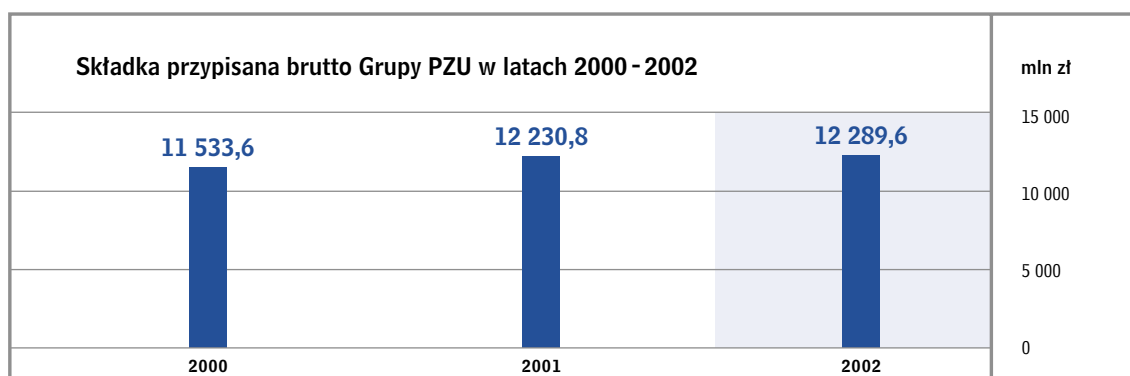
Wartość przeciętnej składki spadła o 3,7% w porównaniu z 2001 rokiem i wyniosła 154,1 złotych.

Składka przypisana z ubezpieczeń pośrednich zawartych w 2002 roku wyniosła 11,6 mln złotych i wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 7,4 mln złotych.

Przychody z tytułu składki przypisanej brutto PZU Życie SA wzrosły w 2002 roku do poziomu 4 898,3 mln złotych, a zatem były wyższe o 4% w stosunku do roku 2001, kiedy osiągnęły wysokość 4 711,7 mln złotych.

Największy udział w strukturze sprzedawanych produktów miały tradycyjne ubezpieczenia grupowe i kontynuowane (grupowe ubezpieczenie pracownicze typ P, indywidualnie kontynuowane grupowe ubezpieczenie pracownicze typ P, kontynuowane D i NNW) wraz z ubezpieczeniami dodatkowymi (operacje chirurgiczne, leczenie szpitalne, ciężkie choroby), które stanowiły 80,7% łącznego przypisu składki (3 953,2 mln złotych). Ochroną ubezpieczeniową w tych ubezpieczeniach objętych było w 2002 roku 12,4 mln osób.

Udział w strukturze sprzedaży ubezpieczeń grupowych nowego typu (grupowe ubezpieczenie emerytalne „Pogodna Jesień”, grupowe ubezpieczenie na życie typ „Życie”, grupowe ubezpieczenie na wypadek śmierci i dożycie typ „Firma”, grupowe inwestycyjne ubezpieczenie na życie „Pogodna Przyszłość”), dla których przypis składki wyniósł 426,9 mln złotych, w 2002 roku ukształtował się na poziomie 8,7%. Łączna liczba osób objętych tymi ubezpieczeniami wyniosła 895 tys. osób.

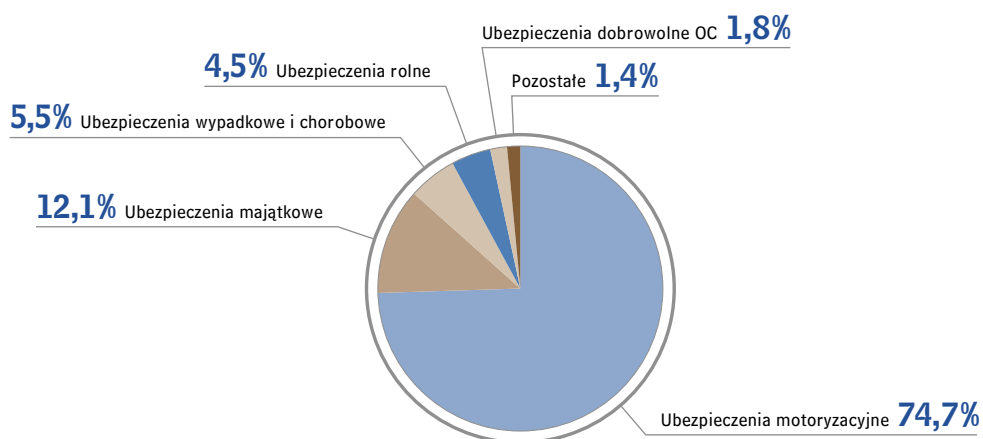

W 2002 roku wzrósł również przypis składki z ubezpieczeń indywidualnych (jednostkowe na życie i dożycie z rosnącą sumą i składką, czasowe, „Pogodna Jesień” indywidualna, „Mocna Przyszłość”, „Credo”) do poziomu 515,6 mln złotych. Ubezpieczenia te stanowiły 10,5% całości przypisanej składki i objęły swoją ochroną ponad 480 tys. osób.

Ubezpieczenia tzw. „starego portfela”, dla których przypis składki brutto zmalał z 3,3 mln złotych w 2001 roku do 2,8 mln zł w 2002 roku, stanowiły zaledwie 0,05% całości przypisanej składki. Nastąpił spadek liczby umów znajdujących się w tym portfelu z 444 tys. w 2001 roku do 389 tys. w 2002 roku.

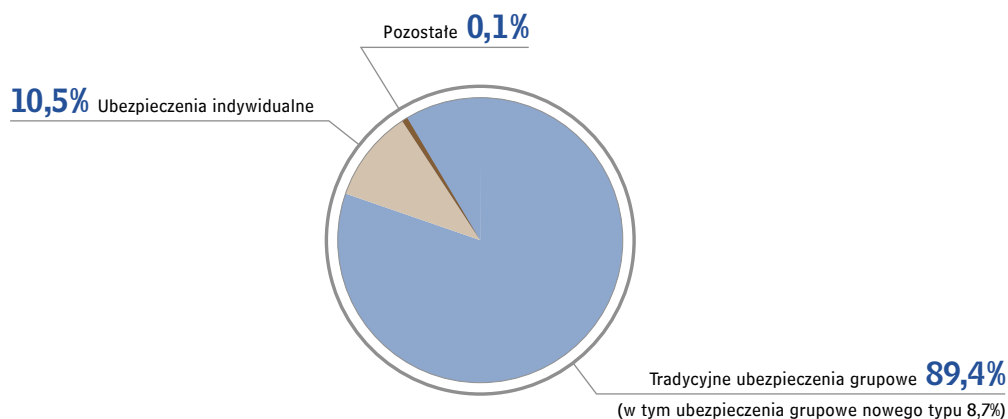
Struktura rodzajowa portfela składki przypisanej brutto PZU SA w 2002 roku

%

Struktura składki przypisanej brutto PZU Życie SA w 2002 roku

%

Odszkodowania i świadczenia

Suma odszkodowań netto Grupy PZU wypłaconych w 2002 roku wyniosła 7 556,2 mln złotych. Kwota wypłaconych przez Grupę PZU odszkodowań i świadczeń brutto z ubezpieczeń bezpośrednich i reasekuracji czynnej łącznie z kosztami likwidacji wyniosła w 2002 roku 7 506,6 mln złotych i była wyższa od wypłat w roku poprzednim o 7%.

Odszkodowania i świadczenia uwzględniające koszty likwidacji szkód PZU SA wyniosły 4 471,8 mln złotych i były o 0,5% wyższe niż rok wcześniej. W ramach tej kwoty wypłaty odszkodowań i świadczeń z ubezpieczeń bezpośrednich, w kwocie 4 220 mln złotych, były niższe niż w 2001 roku o 0,4%. Największy spadek wartości odszkodowań dotyczył wypłat z tytułu ubezpieczeń finansowych, dobrowolnych rolnych, majątkowych oraz autocasco. Wzrost wypłat odszkodowań i świadczeń zanotowano natomiast z ubezpieczeń OC, obowiązkowych rolnych, assistance, wypadkowych i chorobowych oraz OC posiadaczy pojazdów mechanicznych (łącznie z Zieloną Kartą).

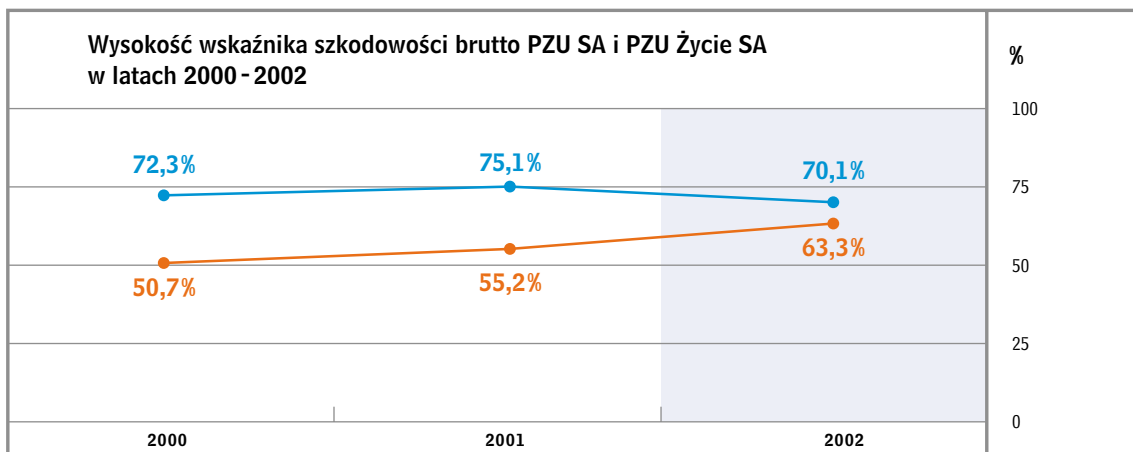
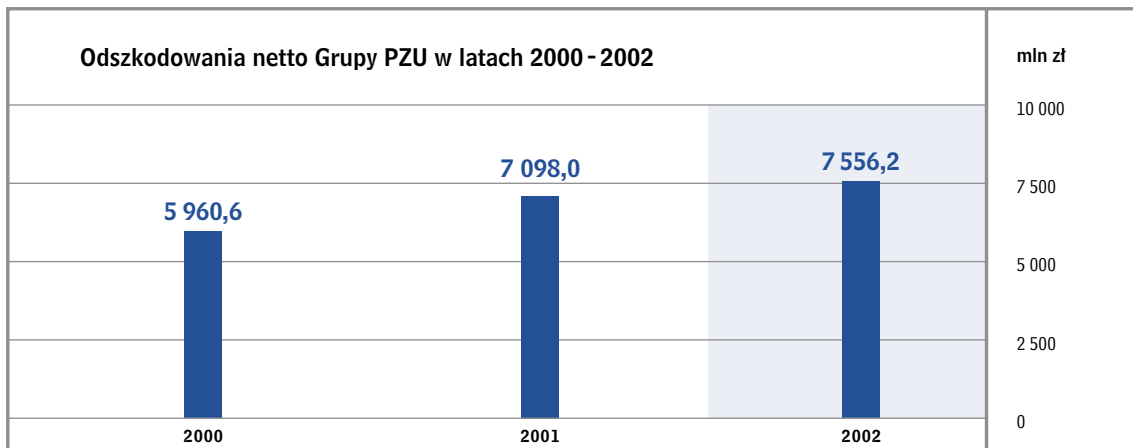
W strukturze wypłat odszkodowań PZU SA w 2002 roku nie nastąpiły znaczące zmiany w stosunku do roku poprzedniego. Główną pozycję nadal zajmowały ubezpieczenia komunikacyjne, z udziałem 82,1% w całości portfela. Udział wypłat odszkodowań i świadczeń w składce przypisanej ukształtował się na poziomie 57,2% i wzrósł o 0,8 punktu procentowego w stosunku do roku poprzedniego. Liczba wypłaconych szkód i rent wzrosła do 1,5 mln, tj. o 6,1%. Wzrost ten dotyczył głównie ubezpieczeń obowiązkowych rolnych, dobrowolnych OC oraz finansowych. W wyniku usprawnienia procedur w zakresie likwidacji szkód, przeciętna wartość szkody wyniosła w 2002 roku 2 862,4 złotych i spadła w stosunku do roku poprzedniego o około 6,1%.

W 2002 roku odnotowano znaczący spadek wartości wskaźników szkodowości z ubezpieczeń bezpośrednich i pośrednich. Wskaźnik szkodowości brutto (liczony jako stosunek odszkodowań i świadczeń łącznie z kosztami likwidacji, powiększonych o zmianę stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto odniesiony do składki zarobionej brutto) wyniósł 70,1%, natomiast wskaźnik szkodowości na udziale własnym ukształtował się na poziomie 69,6%. Wartości tych wskaźników w 2001 roku wyniosły odpowiednio 75,1% oraz 74,5%.

PZU Życie SA wypłaciło z tytułu świadczeń brutto w 2002 roku kwotę 3 035,4 mln złotych, a zatem w porównaniu z kwotą 2 566,5 mln złotych świadczeń wypłaconych w 2001 roku nastąpił wzrost o 18,3%.

W strukturze świadczeń wypłaconych brutto największą pozycję stanowiły tradycyjne ubezpieczenia grupowe – 76,6%, a następnie ubezpieczenia grupowe nowego typu – 13,6%. Świadczenia z ubezpieczeń jednostkowych stanowiły 9,8% ogółu wypłaconych świadczeń.

W 2002 roku wskaźnik szkodowości brutto wyniósł 63,3%, wzrastając o 8,1 punktu procentowego w porównaniu z rokiem poprzednim. Tak wysoki wzrost związany był głównie ze wzrostem wskaźnika szkodowości w ubezpieczeniach grupowych nowego typu. Wynikało to z wykorzystania przez część klientów PZU Życie SA możliwości dokonania wykupu grupowego ubezpieczenia emerytalnego „Pogodna Jesień”. Wzrost wykupów spowodowany jest przede wszystkim tym, że na początku 2002 roku część klientów nabyła prawo (po pięciu latach od daty zawarcia umowy) wykupu zgromadzonych środków.

—●— PZU SA —●— PZU Życie SA

„Kwiecień – miesiącem ubezpieczeń”

Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe

Stan rezerw Grupy PZU na koniec 2002 roku wyniósł 25 797,5 mln złotych i stanowił 209,9% składki przypisanej brutto. Na koniec 2002 roku stan rezerw na udziale własnym Grupy PZU ukształtował się na poziomie 23 899,2 mln złotych i odpowiadał 202,9% składki przypisanej na udziale własnym. Był on tym samym wyższy od stanu na 31 grudnia 2001 roku o 16,9%.

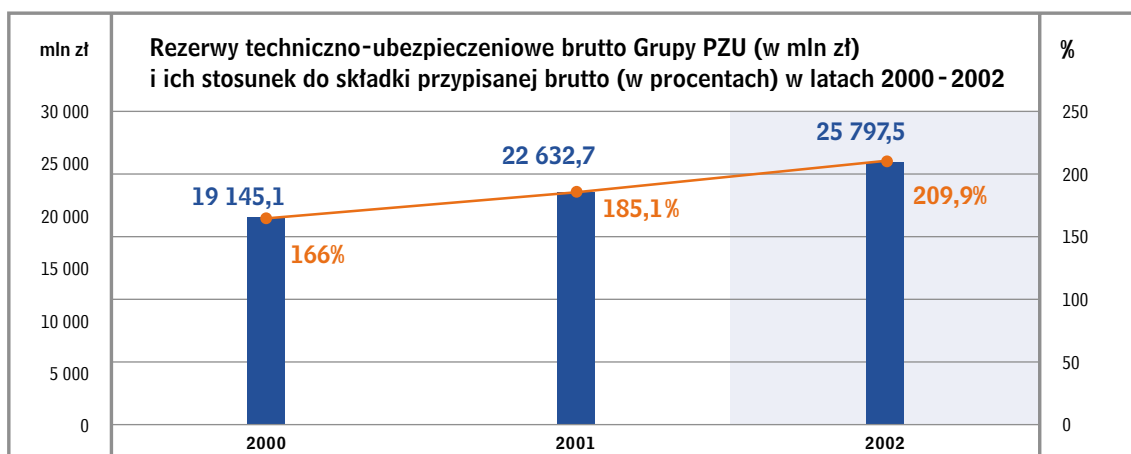
Stan rezerw techniczno-ubezpieceniowych brutto zgromadzonych przez PZU SA wzrósł w 2002 roku o 9,2% i wyniósł na koniec roku 11 145,8 mln złotych. Zwiększył się udział rezerw w składce przypisanej brutto do poziomu 150,7%, co świadczy o wysokim poziomie zabezpieczenia wypłat z tytułu ewentualnych świadczeń i odszkodowań. Równocześnie obniżeniu o 28,3% uległy koszty zmiany stanu rezerw techniczno-ubezpieceniowych, które na koniec 2002 roku wyniosły 936 mln złotych. Stan rezerw techniczno-ubezpieceniowych na udziale własnym

zwiększył się o 15,4% i ukształtował się na poziomie 9 247,6 mln złotych, co odpowiadało 134,2% składki przypisanej na udziale własnym. Koszty zmiany stanu rezerw techniczno-ubezpieceniowych na udziale własnym wyniosły 1 232,3 mln złotych i stanowiły 17,9% składki przypisanej na udziale własnym.

Stan rezerw techniczno-ubezpieceniowych brutto PZU Życie SA na 31 grudnia 2002 roku wyniósł 14 652,2 mln złotych, co stanowi wzrost o kwotę 2 229,3 mln złotych w stosunku do 2001 roku.

Jednocześnie PZU Życie SA na koniec 2002 roku posiadał aktywa stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieceniowych w wysokości 15 876 mln złotych, co w porównaniu z wartością rezerw brutto daje wskaźnik pokrycia funduszu ubezpieczeniowego w wysokości 108,4%. Analogiczny wskaźnik na koniec 2001 roku wyniósł 102,2%.

Dzięki wzrostowi rezerw techniczno-ubezpieceniowych brutto
Grupa PZU daje gwarancję najwyższego poziomu
bezpieczeństwa usług ubezpieczeniowych.

Koszty działalności ubezpieczeniowej

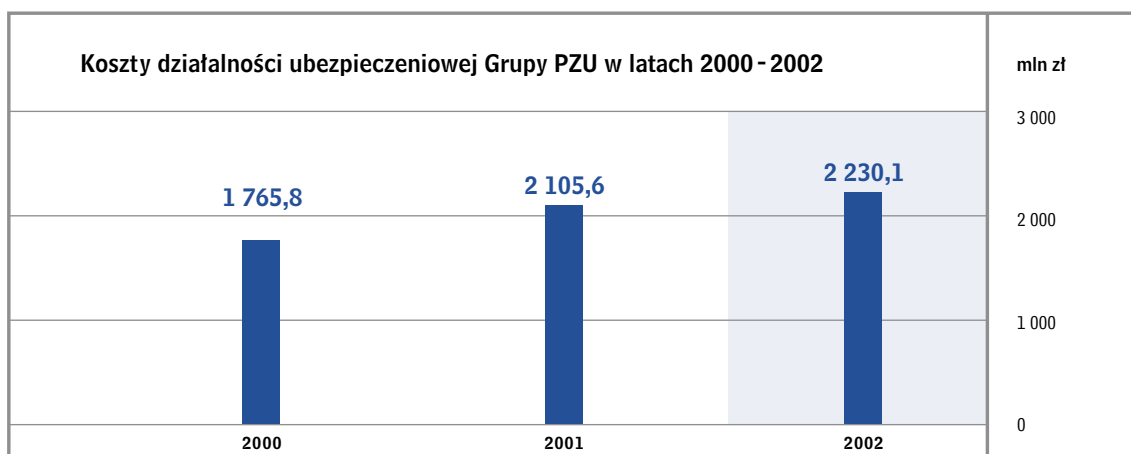
Koszty działalności ubezpieczeniowej Grupy PZU wyniosły w 2002 roku 2 230,1 mln złotych. Stanowiło to wzrost w stosunku do roku 2001 o 5,9%.

Koszty Grupy PZU ubezpieczeń na życie oraz pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wyniosły w 2002 roku 2 412,2 mln złotych. Ich udział w składce przypisanej brutto ukształtował się na poziomie 19,6%, z czego koszty akwizycji stanowiły 9,3%, natomiast koszty administracyjne 10,4% składki przypisanej brutto. W roku 2001 koszty te stanowiły odpowiednio 9,7% oraz 9,9% składki przypisanej brutto.

Koszty akwizycji i administracyjne poniesione przez PZU SA wyniosły w 2002 roku 1 619,5 mln złotych, co stanowi wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 2,8%. Udział tych kosztów w składce przypisanej brutto wyniósł 21,9%, czyli o 1 punkt procentowy więcej niż w 2001 roku. Koszty administracyjne stanowiły 12,6% całości składki, a koszty akwizycji 9,3%.

Koszty akwizycji ubezpieczeń bezpośrednich i koszty administracyjne PZU Życie SA wyniosły w 2002 roku 845,3 mln złotych, co stanowiło wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 1,2%. Udział kosztów poniesionych w składce przypisanej brutto wyniósł 17,2%, z tego na koszty administracyjne przypadło 8%, a na koszty akwizycji 9,2%.

Na kształtowanie się i wzrost kosztów w 2002 roku znaczący wpływ miała kontynuacja procesu restrukturyzacji firmy – w tym przede wszystkim unowocześnianie i integracja w ramach Grupy PZU systemów informatycznych, wzrost kosztów osobowych, konieczność korzystania z usług niezależnych pośredników i wynikający z sytuacji rynkowej stały wzrost cen tych usług, wprowadzanie projektów mających na celu usprawnienie obsługi i organizacji likwidacji szkód oraz stworzenie szerokiej sieci naprawczej dla klientów PZU.

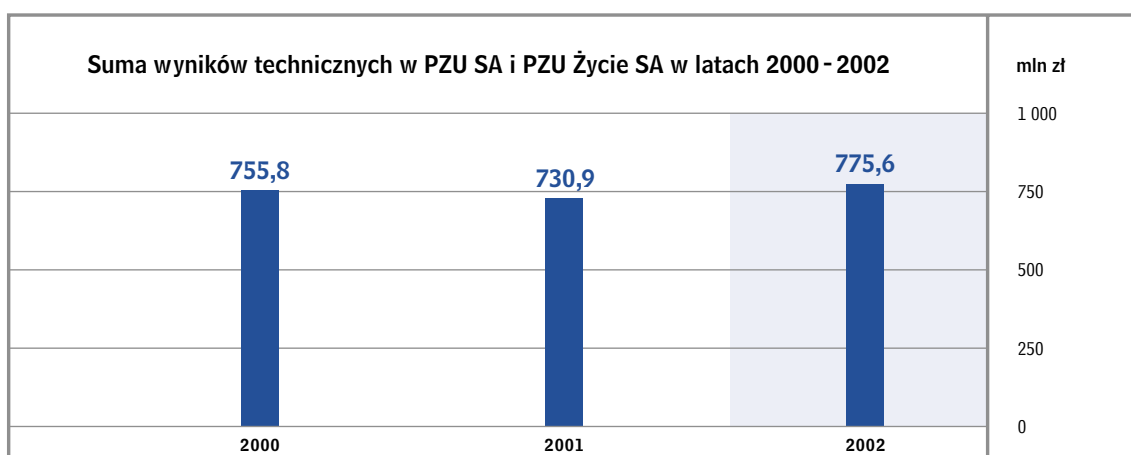

Wynik techniczny ubezpieczeń

Do skonsolidowanego ogólnego rachunku zysków i strat PZU SA w 2002 roku przeniesiono dodatni wynik techniczny w wysokości 775,6 mln złotych⁴.

W 2002 roku po raz kolejny PZU SA osiągnął doskonały wynik techniczny, który wyniósł 252,4 mln złotych. Wynik ten był wyższy od odnotowanego w 2001 roku o 3,9%. Dodatni wynik techniczny w przekroju rodzajowym portfela uzyskano we wszystkich grupach z wyjątkiem auto-casco i ubezpieczeń dobrowolnych OC.

Rachunek techniczny ubezpieczeń PZU Życie SA zamknął się w 2002 roku kwotą dodatnią 400,2 mln złotych, co stanowi spadek w stosunku do roku poprzedniego o 16,9%. Dodatni rachunek techniczny odnotowano w ubezpieczeniach grupy I (ubezpieczenia na życie) oraz grupy V (ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe będące uzupełnieniem ubezpieczeń w grupach I-IV).

II spartakiada pracowników PZU, 1974 rok

⁴ Ze względu na specyfikę spółek tworzących Grupę PZU, skonsolidowany techniczny rachunek ubezpieczeń sporządzono odrębnie dla ubezpieczeń na życie oraz pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych.

Działalność lokacyjna

Stan lokat Grupy PZU na koniec 2002 roku wynosił 27 426,3 mln złotych i był wyższy o 20,5% od poziomu osiągniętego na zakończenie 2001 roku.

Przychody z lokat Grupy PZU zwiększyły się o 14% w stosunku do roku ubiegłego, wynosząc 3 497,8 mln złotych.

Stan lokat PZU SA na koniec 2002 roku wyniósł 12 186,4 mln złotych i wzrósł w porównaniu z okresem poprzednim o 19,2%. Znaczące zmiany miały miejsce w strukturze lokat firmy. Działalność lokacyjna PZU SA skoncentrowana była na papierach wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa. Udział obligacji i bonów skarbowych w całości portfela wzrósł do poziomu 87,5%, czyli o 7,5 punktu procentowego w stosunku do 2001 roku. Zwiększył się również udział depozytów bankowych oraz akcji notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych. Zmniejszeniu uległ natomiast udział pożyczek, nieruchomości, akcji nie notowanych na GPW i udziałów w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością oraz innych papierów wartościowych.

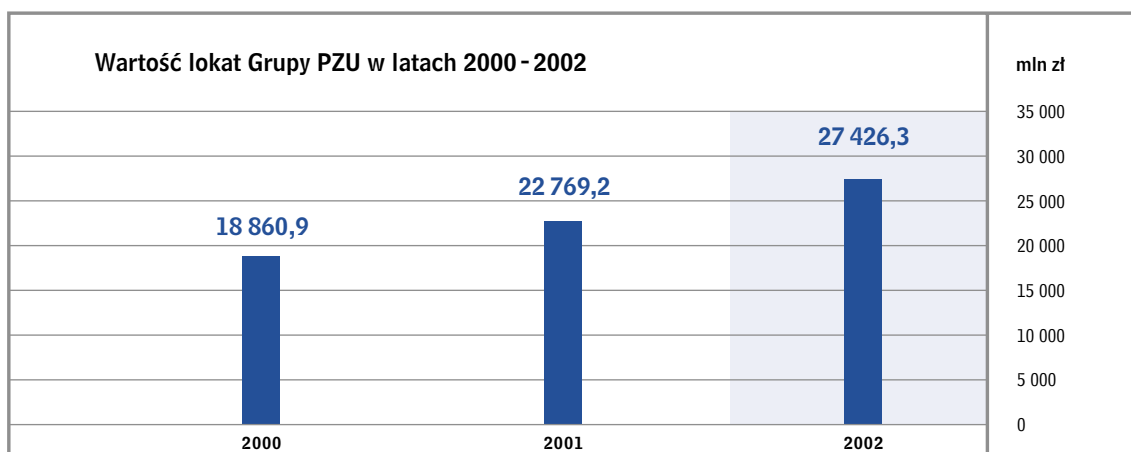
Przychody z działalności lokacyjnej (łącznie z niezrealizowanymi zyskami z lokat) wyniosły na koniec 2002 roku 1 375,7 mln złotych i były wyższe niż w roku ubiegłym o 6,3%. Znacznemu zmniejszeniu, o 26,4 %, uległy natomiast koszty działalności lokacyjnej, które ukształtowały się na poziomie 236,6 mln złotych.

Dochody z działalności lokacyjnej wyniosły 1 139,1 mln złotych, co oznacza wzrost w stosunku do 2001 roku o 17,1%. Średnia rentowność lokat realizowana przez spółkę wyniosła w 2002 roku 10,2%.

Stan lokat PZU Życie SA na koniec 2002 roku wyniósł 16 140,6 mln złotych i zwiększył się w stosunku do roku 2001 o 2 603,8 mln złotych, co stanowiło przyrost o 19,2%. Głównym obszarem działalności inwestycyjnej spółki w 2002 roku był rynek dłużnych papierów skarbowych. Udział skarbowych papierów wartościowych w portfelu inwestycyjnym spółki wyniósł 85,2% i wzrósł w stosunku do roku poprzedniego o 3 punkty procentowe. Udział pozostałych typów lokat w portfelu inwestycyjnym spadł w tych segmentach rynku finansowego w 2002 roku z uwagi na ograniczoną aktywność Grupy PZU.

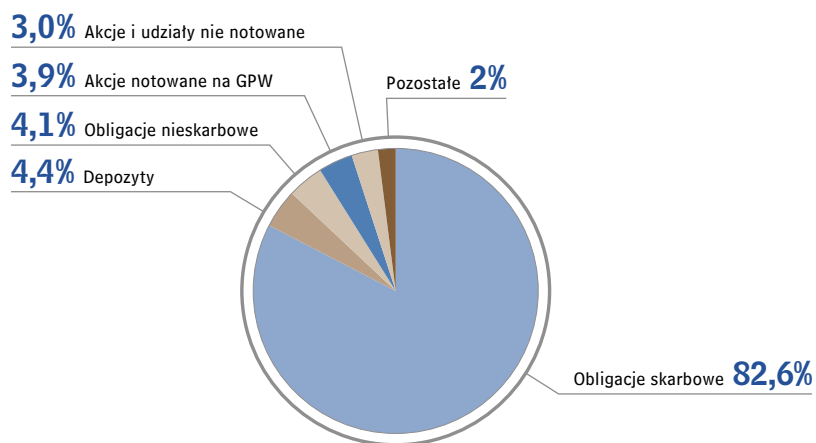
Przychody z lokat finansowych i nieruchomości PZU Życie SA wyniosły w 2002 roku 1 683,9 mln złotych, co stanowi wzrost o 16,7% w stosunku do roku ubiegłego.

W 2002 roku obie spółki przygotowały regulacje wewnętrzne dotyczące nowych instrumentów finansowych, w których mogą być dokonywane inwestycje. Dotyczy to w szczególności listów zastawnych oraz instrumentów pochodnych. Regulacje te otwierają nowe możliwości inwestycyjne oraz możliwości zabezpieczania przed ryzykiem zmiany stopy procentowej utrzymywanych pozycji kasowych. Podobne regulacje zostaną przygotowane w najbliższej przyszłości dla nieskarbowych dłużnych papierów wartościowych, co pozwoli na wznowienie działalności PZU Życie SA w tym segmencie rynku.

Struktura lokat PZU SA na 31 grudnia 2002

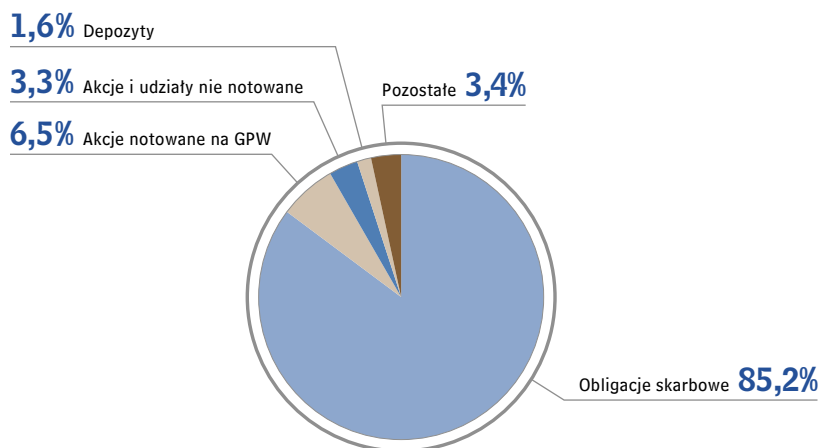
%

Wynik finansowy brutto **Grupy PZU** osiągnął poziom 1 782,4 mln złotych i był wyższy od uzyskanego rok wcześniej o ponad 20%. Był to najlepszy wynik w historii firmy oraz całego polskiego rynku ubezpieczeniowego.

Struktura lokat PZU Życie SA na 31 grudnia 2002

%

Wynik finansowy

Wynik finansowy brutto Grupy PZU w 2002 roku osiągnął rekordowy poziom w historii firmy i całego polskiego rynku ubezpieczeniowego. Wyniósł on 1 782,4 mln złotych, co oznacza wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 20,1%. Znalazło to bezpośrednie przełożenie we wzroście zysku netto Grupy PZU, który za ubiegły rok osiągnął poziom 1 240,8 mln złotych.

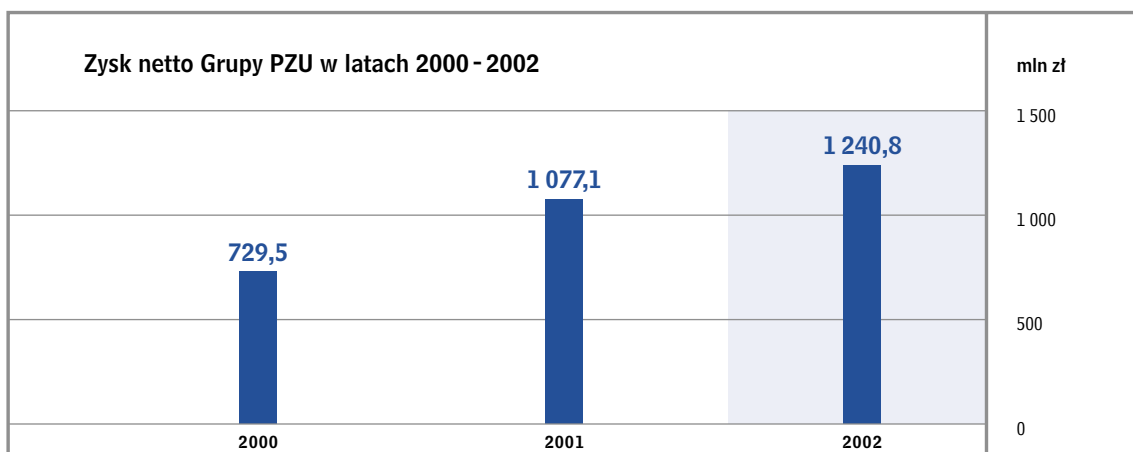
PZU SA osiągnął w 2002 roku wynik finansowy brutto w kwocie 1 248,3 mln złotych, czyli o 277,6 mln złotych wyższy niż w roku poprzednim. Zysk netto na koniec okresu wyniósł 871,1 mln złotych, co oznacza wzrost w stosunku do 2001 roku o 28,5%. Znaczący wpływ na tak znakomite wyniki spółki miał dochód z działalności

lokacyjnej. Walne Zgromadzenie PZU SA podjęło decyzję o przeznaczeniu 15% z ubiegłorocznego zysku na dywidendę dla akcjonariuszy.

Zysk brutto PZU Życie SA wyniósł 481,3 mln złotych, co stanowi spadek w stosunku do 2001 roku o 14,7%. Zysk netto spółki wyniósł 302,4 mln złotych i był niższy niż w roku poprzednim o 89 mln złotych. Zwyczajne Walne Zgromadzenie PZU Życie SA zdecydowało o przeznaczeniu całości zysku netto spółki na kapitał zapasowy.

Należy zaznaczyć, że rok 2002 był rokiem przełomowym w trzyletniej działalności PTE PZU SA, jeśli chodzi o wynik finansowy. Towarzystwo po raz pierwszy osiągnęło zysk netto, który wyniósł 4,4 mln złotych.

Na wynik finansowy Grupy PZU złożyły się (w mln PLN):	na 31.12.2001 r.	na 31.12.2002 r.
Wynik techniczny ubezpieczeń	730,9	775,6
Przychody z działalności lokacyjnej	1 287,5	1 372,6
Saldo pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych	(101,1)	(41,2)
Saldo zysków i strat nadzwyczajnych	(0,2)	(0,3)
Wynik finansowy brutto	1 483,5	1 782,4
Obciążenia podatkowe	410,5	550,4
Zysk z udziałów w jednostkach podporządkowanych konsolidowanych metodą praw własności	4,1	8,8
Wynik finansowy netto	1 077,1	1 240,8

Struktura bilansu

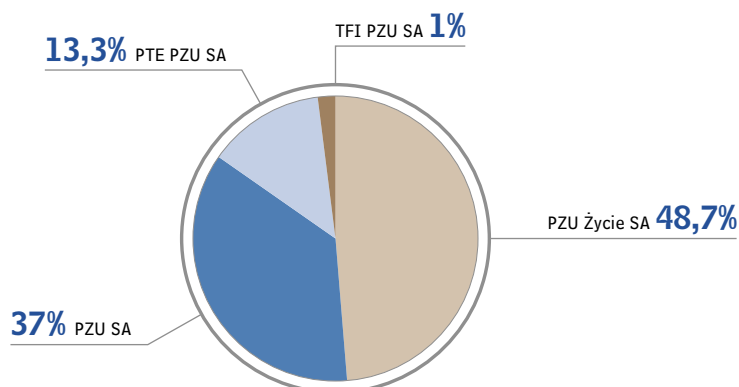
Skonsolidowany bilans Grupy PZU sporządzony na 31 grudnia 2002 roku zamknął się sumą bilansową 30 975,4 mln złotych, wyższą o 18,6% od stanu na koniec grudnia 2001 roku. Kapitały własne Grupy PZU wzrosły w stosunku do stanu na koniec roku poprzedniego o 40,3% i wyniosły na koniec 2002 roku 4 964,5 mln złotych. W strukturze aktywów główną pozycją pozostawały lokaty, które stanowiły 84,6% aktywów. Największą pozycją pasywów pozostawały rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto, wynoszące 83,3% (na udziale własnym – 77,2%).

Suma pasywów PZU SA na 31 grudnia 2002 roku wyniosła 14 381,6 mln złotych, z czego na kapitały własne przypadło 3 551,1 mln złotych. Wzrost wartości pasywów w stosunku do roku poprzedniego łącznie o 18,5% wynikał między innymi ze zwiększenia kapitałów własnych o 1 042,1 mln złotych.

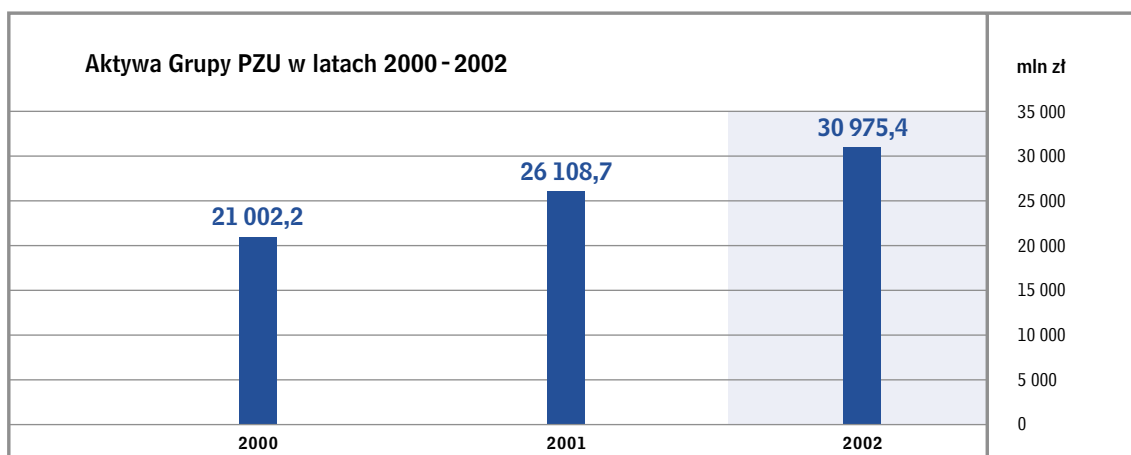
Suma pasywów PZU Życie SA na 31 grudnia 2002 roku wyniosła 17 159,8 mln złotych. Na koniec 2002 roku nastąpił wzrost wysokości kapitałów własnych PZU Życie SA z kwoty 1 685,9 mln złotych na koniec roku 2001 (w warunkach porównywalnych) do kwoty 1 997,8 mln złotych.

Udział spółek pod względem wartości zarządzanych aktywów w całości aktywów zarządzanych przez Grupę PZU na koniec 2002 roku

%

Aktywa Grupy PZU w latach 2000 - 2002

Pokrycie marginesu wypłacalności

Margines wypłacalności PZU SA wyniósł na koniec 2002 roku 1 042 mln złotych. Wskaźnik pokrycia marginesu wypłacalności środkami własnymi wzrósł o 83,5 punktu procentowego – do poziomu 339,8%.

Margines wypłacalności PZU Życie SA na 31 grudnia 2002 roku wynosił 1 324,9 mln złotych i miał pokrycie w środkach własnych spółki, które wynosiły 1 948,7 mln złotych. Nadwyżka środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności wyniosła 623,8 mln złotych. Zgodnie z decyzją Państwowego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń z 17 kwietnia 2001 roku, spółka została zobowiązana do uwzględniania w metodzie obliczania marginesu wypłacalności świadczeń z tytułu śmierci współubezpieczonych oraz możliwości wypłaty w razie śmierci ubezpieczonego dodatkowych świadczeń dla uposażonych, powołując się na rozporządzenie Ministra Finansów z 17 października 1995 roku. W czerwcu 2001 roku spółka zmieniła metodę obliczania marginesu wypłacalności, dostosowując się do decyzji Nadzoru.

Grupa PZU poprawiła w ubiegłym roku strukturę bilansową, zamykając skonsolidowany bilans sumą dodatnią, wyższą o blisko 20% niż rok wcześniej oraz zwiększając kapitały własne o ponad 40% w stosunku do stanu na koniec roku poprzedniego.

Akcja ulotkowa Grup Oporu „Solidarni” przed wyborami 4 czerwca, skrzyżowanie ulic Świętokrzyskiej i Marszałkowskiej, Warszawa, maj 1989 roku.

Omówienie wyników OFE PZU „Złota Jesień”

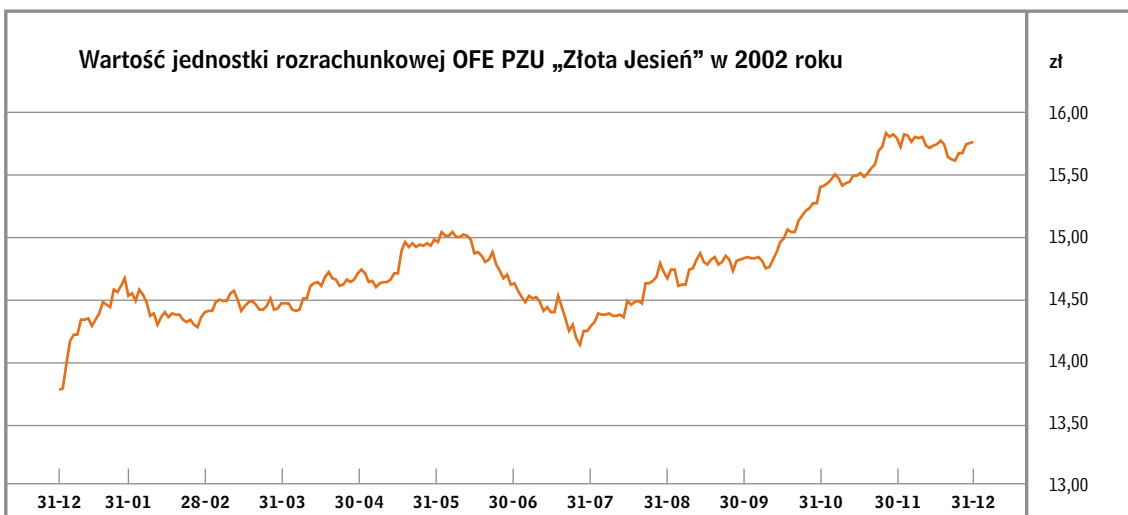
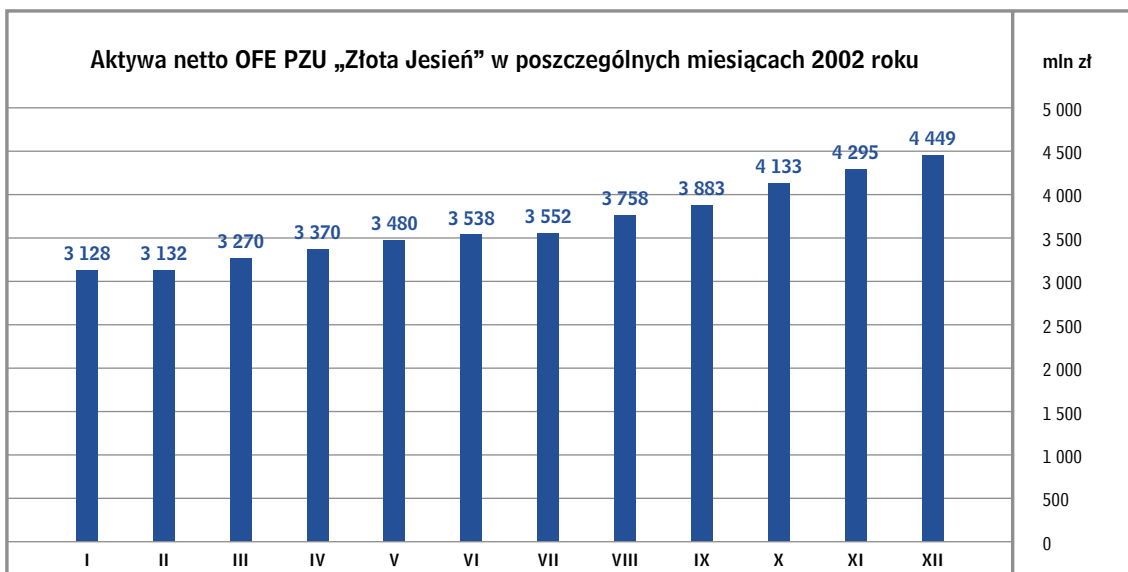

Od początku swojej działalności Otwarty Fundusz Emerytalny PZU „Złota Jesień” znajduje się w czołówce otwartych funduszy emerytalnych w Polsce. W 2002 roku OFE PZU „Złota Jesień” potwierdził i umocnił swoją pozycję rynkową, zajmując trzecie miejsce pod względem liczby członków oraz wielkości aktywów. Na 31 grudnia 2002 roku aktywa netto OFE PZU „Złota Jesień” wynosiły 4 448,6 mln złotych. Wynik finansowy OFE PZU „Złota Jesień” za 2002 rok wyniósł 480,8 mln złotych i był wyższy od osiągniętego rok wcześniej o 223,6 mln złotych (257,2 mln złotych w 2001 roku).

Pod koniec ubiegłego roku OFE PZU „Złota Jesień” prowadził 1 786 728 rachunków, co dało mu 16,3% udział w rynku.

Jednostka rozrachunkowa w ostatnim dniu wyceny w 2002 roku osiągnęła wartość 15,73 złotych. Osiągnięty zwrot z inwestycji, mierzony zmianą wartości jednostki rozrachunkowej, wyniósł 14,4% i był czwartym wynikiem na rynku. Średnia składka w 2002 roku wynosiła 102,7 złotych.

Omówienie wyników funduszy inwestycyjnych TFI PZU SA

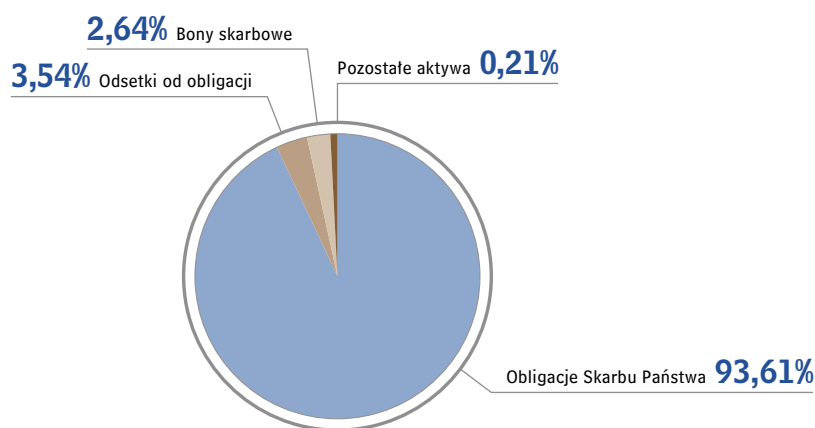

Na koniec grudnia 2002 roku Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU SA zarządzało trzema funduszami typu otwartego, które rozpoczęły działalność 25 października 1999 roku. W okresie od grudnia 2000 roku do listopada 2002 roku TFI PZU SA zarządzało także jednym funduszem typu zamkniętego o z góry określonym horyzoncie działania (fundusz został zlikwidowany w grudniu 2002 roku). Na koniec 2002 roku wartość aktywów netto funduszy otwartych TFI PZU SA wynosiła 267 mln złotych. TFI PZU SA zajmował 13. miejsce wśród towarzystw funduszy inwestycyjnych pod względem wartości zebranych aktywów, z udziałem 1,2%.

Właściwa struktura portfela lokat stała się podstawą dobrych wyników uzyskanych przez PZU fio Papierów Dłużnych POLONEZ w całym 2002 roku. Druga połowa 2001 roku i cały 2002 rok, to okres konsekwentnego obniżania stóp procentowych. Stopa referencyjna, która na koniec 2001 roku wynosiła 11,5%, spadła do 6,7%. Wyraźnemu obniżeniu uległy także stopy rynkowe i rentowności papierów dłużnych oraz instrumentów rynku pieniężnego emitowanych przez Skarb Państwa lub podmioty gospodarcze. W tych warunkach roczna stopa zwrotu z inwestycji w jednostki uczestnictwa PZU fio Papierów Dłużnych POLONEZ za rok 2002 w wysokości 15,8% jest bardzo dobrym wynikiem, który zapewnił funduszowi piąte miejsce wśród 16 funduszy papierów dłużnych.

Skład portfela PZU fio pd POLONEZ według stanu na 31 grudnia 2002 roku

%

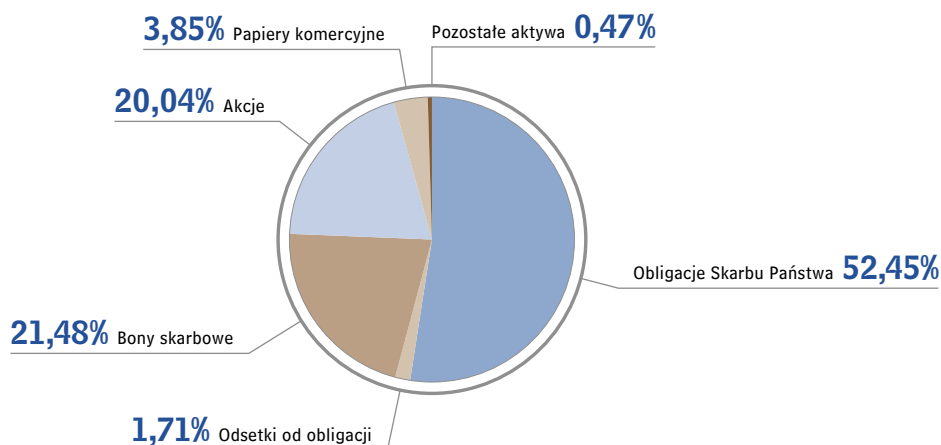

W 2002 roku cel inwestycyjny zrealizował także PZU sfio Stabilnego Wzrostu MAZUREK. Uzyskana w 2002 roku stopa zwrotu w wysokości 9% oznacza, że inwestycja w jednostki uczestnictwa funduszu zapewniła – zgodnie z zade-

klarowanym celem i opisaną w statucie funduszu polityką inwestycyjną – wzrost wartości jednostki uczestnictwa przewyższający wzrost wartości indeksów giełdowych.

Skład portfela PZU sfio sw MAZUREK według stanu na 31 grudnia 2002 roku

%

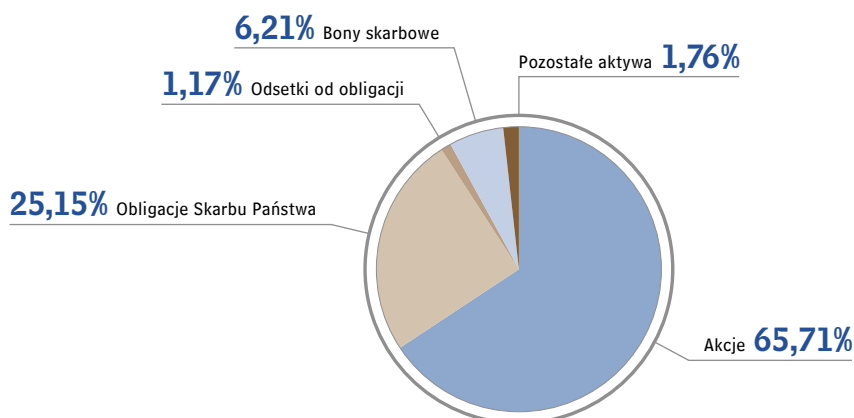

PZU fio Akcji KRAKOWIAK uzyskał stopę zwrotu 4,8%, co przewyższało wzrost WIG-u i dało mu piąte miejsce wśród

funduszy inwestujących na rynku akcji. Wynik ten potwierdza wysoką jakość zarządzania powierzonymi aktywami.

Skład portfela PZU fio a KRAKOWIAK według stanu na 31 grudnia 2002 roku

%

2002
Grupa PZU Raport Roczny

Sprawozdania finansowe i opinie biegłych rewidentów

1. Skład Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń SA oraz zakres i metoda konsolidacji

W skład Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń SA („Grupa Kapitałowa PZU”, „Grupa PZU”) wchodzi:

- Powszechny Zakład Ubezpieczeń SA („PZU”, „jednostka dominująca”) jako jednostka dominująca,
- Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie SA („PZU Życie”) jako jednostka zależna objęta konsolidacją metodą pełną,
- Powszechne Towarzystwo Emerytalne PZU SA („PTE PZU”) jako jednostka zależna objęta konsolidacją metodą pełną,
- PZU Tower Sp. z o.o. („PZU Tower”) jako jednostka zależna objęta konsolidacją metodą pełną,
- PZU-CL Agent Transferowy SA („PZU-CL Agent Transferowy”) jako jednostka zależna objęta konsolidacją metodą pełną począwszy od dnia 1 grudnia 2001 roku,
- Krakowska Fabryka Armatur SA („KFA”) jako jednostka zależna wykazana w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym metodą praw własności w myśl zapisów art. 51 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń (Dz.U. nr 149/2001, poz. 1671 dalej „Rozporządzenie MF o rachunkowości zakładów ubezpieczeń”), począwszy od dnia 1 stycznia 2002 roku,
- Fabryka WYROBÓW PRECYZYJNYCH VIS SA („VIS”) jako jednostka stowarzyszona wykazana w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym metodą praw własności w myśl zapisów art. 51 Rozporządzenia MF o rachunkowości zakładów ubezpieczeń, począwszy od dnia 1 stycznia 2002 roku.

Zgodnie z art. 4 ust. 2 Ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz.U. Nr 76/2002, poz. 694 z późniejszymi zmianami, dalej „Ustawa o rachunkowości”) zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmuje się w księgach rachunkowych i wykazuje w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną. W przypadku niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego dotyczy to w szczególności sposobu konsolidacji spółek, które zostały powołane w celu świadczenia specyficznej funkcji wobec jednostki dominującej oraz całej Grupy Kapitałowej PZU („special purpose entity”) oraz są finansowane przez jednostki Grupy Kapitałowej PZU. Można wówczas mówić o wyodrębnieniu części działalności jednostki dominującej do innych podmiotów prawnych i w takim przypadku ma miejsce sytuacja, w której istotna część przychodów ze sprzedaży odnotowanych przez powstałe w ten sposób podmioty pochodzi od jednostki dominującej oraz innych spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej PZU. W związku z powyższym jednostki takie jak np. PZU Tower Sp. z o.o. oraz PZU-CL Agent Transferowy SA objęto konsolidacją przy zastosowaniu metody pełnej, gdyż zdaniem jednostki dominującej tylko taka prezentacja zapewnia rzetelne i jasne ujęcie sytuacji finansowej i majątkowej Grupy Kapitałowej PZU.

Pozostałe jednostki, za wyjątkiem spółki Uniprom SA, nie zostały objęte konsolidacją z uwagi na fakt, że dane finansowe tych jednostek są nieistotne w stosunku do danych finansowych jednostki dominującej, w myśl kryteriów określonych w art. 4 ust. 1 i 4 Ustawy o rachunkowości.

Spółka Uniprom SA na dzień 31 grudnia 2002 roku nie została objęta konsolidacją ze względu na trwałe ograniczenie kontroli z powodu postawienia jej w stan upadłości decyzją Sądu Rejonowego dla Miasta Stołecznego Warszawy w dniu 8 października 2002 roku. Na dzień 31 grudnia 2002 r. wartość inwestycji w akcje Uniprom SA jest w całości objęta odpisem na trwałą utratę wartości i w konsekwencji wartość akcji Uniprom SA wykazana w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym jest równa zeru.

1.1 Powszechny Zakład Ubezpieczeń SA

PZU SA (dalej „PZU”) jest spółką akcyjną z siedzibą w Warszawie przy Al. Jana Pawła II 24. Powstał on z przekształcenia Państwowego Zakładu Ubezpieczeń w spółkę akcyjną Skarbu Państwa, na mocy art. 97 Ustawy z dnia 28 lipca 1990 roku o działalności ubezpieczeniowej – tekst jednolity Dz.U. Nr 11/1996, poz. 62 z późniejszymi zmianami (dalej „Ustawa o działalności ubezpieczeniowej”). PZU przejął całokształt działalności w zakresie ubezpieczeń majątkowych i osobowych, natomiast portfel ubezpieczeń na życie został przeniesiony do PZU Życie SA, spółki zależnej utworzonej w 1991 roku, w której PZU posiadał na dzień 31 grudnia 2002 roku 100,00% kapitału zakładowego.

Tryb i zasady przekształcenia oraz przejęcia zobowiązań byłego Państwowego Zakładu Ubezpieczeń zostały uregulowane w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 18 grudnia 1991 roku (Dz.U. Nr 119/1991, poz. 522). Formalne i faktyczne przekształcenie Państwowego Zakładu Ubezpieczeń w Spółkę Akcyjną Skarbu Państwa nastąpiło w dniu 23 grudnia 1991 roku zgodnie z aktem notarialnym Rep. A-III-21516/91.

Z dniem 27 grudnia 1991 roku Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna – jednoosobowa spółka Skarbu Państwa został wpisany do Rejestru Handlowego w Sądzie Rejonowym dla Miasta Stołecznego Warszawy, Sąd Gospodarczy XVI Wydział Gospodarczy-Rejestrowy w dziale B pod numerem 30314.

W dniu 30 kwietnia 2001 roku PZU został wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego w Sądzie Rejonowym dla Miasta Stołecznego Warszawy, XIX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego do rejestru przedsiębiorców pod numerem KRS 0000009831.

W dniu 10 listopada 1999 roku Skarb Państwa sprzedał 30% posiadanych akcji konsorcjum Eureko i BIG BG Inwestycje SA – spółka zależna od BIG Banku Gdańskiego SA (obecnie Bank Millennium SA).

W dniu 25 listopada 1999 roku Zarząd PZU ogłosił o przystąpieniu do nieodpłatnego zbywania uprawnionym byłym i obecnym pracownikom 1.295.284 sztuk akcji imiennych PZU (po podziale akcji – 12.952.840 szt.) serii A o wartości nominalnej 10 zł każda.

Struktura akcjonariuszy jednostki dominującej według stanu na dzień 31 grudnia 2002 roku zgodnie z księgą akcyjną prowadzoną przez PZU przedstawiała się następująco:

Nazwa akcjonariusza	Procent głosów na WZA
Skarb Państwa	55,09%
Eureko B.V.	20,91%
BIG BG Inwestycje SA	10,00%
Pozostali akcjonariusze	14,00%
Razem	100,00%

Przedmiotem statutowej działalności PZU jest organizowanie i prowadzenie:

- działalności ubezpieczeniowej bezpośredniej i pośredniej (reasekuracyjnej) w kraju i za granicą,
- działalności prewencyjnej mającej na celu zapobieganie powstawaniu szkód i ograniczanie ich rozmiarów,
- komisarki awaryjnej tj. ustalanie rozmiarów szkód, zabezpieczanie praw regresowych, dochodzenie roszczeń oraz wykonywanie innych czynności związanych z likwidacją szkód na podstawie umów lub zleceń innych zakładów ubezpieczeń,
- innych usług związanych z działalnością ubezpieczeniową i reasekuracyjną,
- działalności akwizycyjnej na rzecz otwartych funduszy emerytalnych na podstawie przepisów o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

Działalność ubezpieczeniowa prowadzona jest w zakresie pozostałych ubezpieczeń osobowych oraz ubezpieczeń majątkowych (Dział II załącznika do Ustawy o działalności ubezpieczeniowej).

Podstawowym przedmiotem działalności PZU według Europejskiej Klasyfikacji Działalności są ubezpieczenia (EKD 66.03).

1.2 Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie SA

PZU Życie SA (dalej „PZU Życie”) jest spółką akcyjną z siedzibą w Warszawie przy Al. Jana Pawła II 24 utworzoną dnia 18 grudnia 1991 roku i wpisaną do Rejestru Handlowego w dniu 20 grudnia 1991 roku w Sądzie Rejestrowym dla Miasta Stołecznego Warszawy Sąd Gospodarczy XVI, Wydział Gospodarczy-Rejestrowy w Dziale B pod numerem RHB 30260.

W dniu 26 lipca 2001 roku mocą postanowienia Sądu Rejonowego dla Miasta Warszawy XIX Wydział Gospodarczy PZU Życie uzyskał wpis do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem KRS 0000030211.

Przedmiotem statutowej działalności PZU Życie jest organizowanie i prowadzenie działalności ubezpieczeniowej i z nią związanej w zakresie grup ubezpieczeń określonych w Dziale I „Ubezpieczenia na życie” załącznika do Ustawy o działalności ubezpieczeniowej:

- ubezpieczenia na życie,
- ubezpieczenia posagowe, zaopatrzenia dzieci,
- ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z funduszem inwestycyjnym,
- ubezpieczenia rentowe,
- ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe, jeśli są uzupełnieniem ubezpieczeń wymienionych w grupach 1-4.

Zgodnie ze statutem, PZU Życie jest również uprawniony do prowadzenia działalności w zakresie reasekuracji biernej i czynnej oraz retrocesji.

Podstawowym przedmiotem działalności PZU Życie według Europejskiej Klasyfikacji Działalności są ubezpieczenia na życie (EKD 66.01).

Z dniem 18 września 1998 roku PZU Życie uzyskał zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie akwizycji na rzecz otwartych funduszy emerytalnych.

1.3 Powszechne Towarzystwo Emerytalne PZU SA

PTE PZU SA (dalej „PTE PZU”) zostało utworzone Aktem Notarialnym z dnia 6 sierpnia 1998 roku i zarejestrowane w Sądzie Rejonowym dla Miasta Stołecznego Warszawy, Sądzie Gospodarczym, XVI Wydziale Gospodarczo-Rejestrowym, w dniu 8 grudnia 1998 roku.

W dniu 8 grudnia 2001 roku PTE PZU zostało wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego w Sądzie Rejonowym dla Miasta Stołecznego Warszawy, XIX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego do rejestru przedsiębiorców pod numerem KRS 0000040724.

Na dzień 31 grudnia 2002 roku siedziba PTE PZU mieściła się w Warszawie, przy Al. Jana Pawła II 24.

Przedmiotem działania PTE PZU jest:

- tworzenie otwartego funduszu emerytalnego,
- zarządzanie utworzonym otwartym funduszem emerytalnym i reprezentowanie go wobec osób trzecich w sposób określony w statucie, oraz zarządzanie więcej niż jednym otwartym funduszem emerytalnym, w przypadkach i na warunkach określonych przepisami ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 roku o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz.U. Nr 139/1997 poz. 934 z późniejszymi zmianami).

PTE PZU zarządza Otwartym Funduszem Emerytalnym PZU „Złota Jesień” („OFE PZU”), który został utworzony na podstawie zezwolenia Urzędu Nadzoru nad Funduszami Emerytalnymi („UNFE”), obecnie Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych („KNUiFE”), wydanego dnia 26 stycznia 1999 roku i został wpisany do rejestru funduszy emerytalnych prowadzonego przez Sąd Okręgowy w Warszawie dnia 3 lutego 1999 roku pod numerem Rfe6.

Podstawowym przedmiotem działalności PTE PZU według Europejskiej Klasyfikacji Działalności jest działalność pomocnicza związana z ubezpieczeniami i funduszem emerytalno-rentowym (EKD 67.20).

1.4 PZU Tower Sp. z o.o.

PZU Tower Sp. z o.o. (dalej „PZU Tower”) z siedzibą w Warszawie, Al. Jana Pawła II 24, została utworzona aktem notarialnym (Repertorium A nr 4499/98) z dnia 25 sierpnia 1998 roku na czas nieograniczony.

W dniu 27 sierpnia 1998 roku PZU Tower została wpisana do Rejestru Handlowego prowadzonego w Sądzie Rejonowym dla Miasta Stołecznego Warszawy, XVI Wydział Gospodarczy-Rejestrowy, pod pozycją RHB nr 54506.

W dniu 2 lipca 2001 roku PZU Tower została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego w Sądzie Rejonowym dla Miasta Stołecznego Warszawy, XIX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego do rejestru przedsiębiorców pod numerem KRS 0000021844.

Według umowy Spółki przedmiotem działania PZU Tower jest m. in.:

- zagospodarowywanie i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek,
- kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek,
- wynajem nieruchomości na własny rachunek,
- zarządzanie nieruchomościami mieszkalnymi,
- zarządzanie nieruchomościami niemieszkalnymi,
- pośrednictwo przy zakupie, sprzedaży, wynajmowaniu i wycenie nieruchomości,
- działalność reklamowa,
- sprzątnięcie i czyszczenie obiektów,
- działalność związana z organizacją targów.

Podstawowym przedmiotem działalności PZU Tower według Europejskiej Klasyfikacji Działalności jest nabywanie i zbywanie nieruchomości, pośrednictwo w obrocie nieruchomościami, administrowanie nieruchomościami (EKD 70.11).

1.5 PZU-CL Agent Transferowy SA

PZU-CL Agent Transferowy SA (dalej „PZU-CL Agent Transferowy”) został utworzony Aktem Notarialnym z dnia 29 czerwca 1998 roku. W dniu 26 września 2001 roku PZU-CL Agent Transferowy został wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy XX Wydział Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000043026.

Na dzień 31 grudnia 2002 roku siedziba PZU-CL Agent Transferowy mieściła się w Warszawie, przy ul. Matuszewskiej 14.

Według statutu przedmiotem działalności PZU-CL Agent Transferowy jest:

- działalność pomocnicza związana z ubezpieczeniami i funduszami emerytalno-rentowymi (PKD 67.20) oraz wykonywanie innych funkcji związanych z obsługą funduszy inwestycyjnych oraz rozliczeń ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń emerytalnych (PKD 67.13),
- doradztwo w zakresie sprzętu komputerowego (PKD 72.10), działalność dotycząca oprogramowania (PKD 72.20), przetwarzania danych (PKD 72.30) oraz działalność związana z bazami danych (PKD 72.40),
- wykonywanie innych funkcji związanych z obsługą funduszy inwestycyjnych (PKD 67.13),
- prowadzenie wszelkiej działalności handlowej i usługowej na rachunek własny, także w kooperacji lub współpracy z innymi podmiotami w zakresie:
 - a) handlu hurtowego i detalicznego towarami, z wyjątkiem towarów którymi obrót jest koncesjonowany na podstawie przepisów o działalności gospodarczej,
 - b) importu i eksportu towarów, których obrót jest koncesjonowany na podstawie przepisów o działalności gospodarczej (PKD 51.52).

1.6 Krakowska Fabryka Armatur SA

Krakowska Fabryka Armatur (dalej „KFA”) została przekształcona z przedsiębiorstwa państwowego w spółkę akcyjną na podstawie Aktu Notarialnego sporządzonego w dniu 6 października 1997 roku Repertorium A-18495/97. KFA powołano na czas nieokreślony.

KFA wpisano do Rejestru Handlowego (obecnie Krajowy Rejestr Sądowy) w dniu 11 grudnia 1997 roku prowadzonego w Sądzie Rejonowym dla miasta Krakowa – Śródmieście Wydział VIG/R pod numerem H/B 7696.

Na dzień 31 grudnia 2002 roku siedziba KFA mieściła się w Krakowie, ul. Zakopiańska 72.

W 1999 roku PZU Życie nabył od Skarbu Państwa 21.600 tys. akcji KFA w cenie 34.266 tys. zł stanowiących 80,00% kapitału zakładowego KFA.

Przedmiotem działalności KFA w roku obrotowym były:

- produkcja baterii łazienkowych i kuchennych, kurków i zaworów,
- odlewnictwo metali lekkich,
- obróbka metali i nakładanie powłok na metale,
- produkcja wyrobów z tworzyw sztucznych, wyrobów z gumy,
- produkcja grzejników i bojlerów centralnego ogrzewania,
- handel hurtowy, komisowy i detaliczny.

1.7 Fabryka Wyrobów Precyzyjnych VIS SA

Fabryka Wyrobów Precyzyjnych „VIS” SA (dalej „VIS”) została przekształcona z przedsiębiorstwa państwowego w spółkę akcyjną na podstawie Aktu Notarialnego sporządzonego w dniu 22 marca 1996 roku Repertorium A-4945/96. VIS powołano na czas nieokreślony.

Podstawą utworzenia VIS był akt przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Kombinat Przemysłu Narzędziowego „VIS” w spółkę akcyjną na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych. VIS wpisano do Rejestru Handlowego (obecnie Krajowy Rejestr Sądowy) w dniu 30 kwietnia 1996 roku pod pozycją RHB Nr 46865 w sądzie Rejonowym w Warszawie.

Na dzień 31 grudnia 2002 roku siedziba VIS mieściła się w Warszawie, ul. Kasprzaka 29/31.

W 1999 roku, w wyniku umowy zawartej ze Skarbem Państwa, PZU Życie nabył 646 tys. akcji VIS w cenie 23.253 tys. zł stanowiących 37,995% kapitału zakładowego VIS.

PZU Życie zawiązało z IV Narodowym Funduszem Inwestycyjnym Progress SA („NFI Progress”) konsorcjum w celu realizacji inwestycji mającej na celu podwyższenie wartości VIS oraz realizowanie własnych planów inwestycyjnych.

Przedmiotem działalności VIS w roku obrotowym były:

- produkcja narzędzi metalowych do skrawania metali, narzędzi diamentowych, narzędzi i pomocy rzemieślniczych, materiałów i narzędzi ściernych,
- produkcja narzędzi katalogowych i specjalnych, oprzyrządowania oraz wyrobów z tworzyw sztucznych,
- produkcja aparatury do pomiarów wielkości mechanicznych ze skalą mechaniczną i elektroniczną,
- produkcja części zamiennych i urządzeń,
- produkcja wyrobów z drewna,
- działalność usługowa w zakresie obróbki cieplnej, galwanicznej, lakierniczej, usługi stolarskie oraz inne usługi w zakresie przedmiotu przedsiębiorstwa Spółki,
- działalność usługowa w zakresie promocji, marketingu i reklamy, organizacji wystaw handlowych i doradztwa handlowego w zakresie przedmiotu przedsiębiorstwa Spółki,
- działalność usługowa w zakresie najmu i dzierżawy, rekreacji i wypoczynku, ochrony zdrowia oraz ochrony środowiska w oparciu o posiadaną bazę,
- działalność handlowa w kraju i za granicą w zakresie przedmiotu przedsiębiorstwa Spółki oraz w zakresie innych artykułów przemysłowych.

2. Określenie źródeł informacji stanowiących podstawę do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej PZU

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PZU za rok kończący się dnia 31 grudnia 2002 roku zostało sporządzone przez jednostkę dominującą na podstawie danych z dokumentacji konsolidacyjnej. Dokumentacja konsolidacyjna prowadzona jest zgodnie z Ustawą o rachunkowości oraz Rozporządzeniem MF o rachunkowości zakładów ubezpieczeń.

Dane finansowe z jednostkowych sprawozdań spółek PZU Tower, PTE PZU, PZU-CL Agent Transferowy zostały dla celów konsolidacji alokowane do odpowiednich pozycji w sprawozdaniach finansowych zakładów ubezpieczeń.

Format skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej PZU za rok kończący się dnia 31 grudnia 2002 roku („skonsolidowane sprawozdanie finansowe”) zamieszczonego w niniejszym dokumencie oraz zakres ujawnianych informacji są zgodne z przepisami:

- Ustawy o rachunkowości (Dz.U. Nr 76/2002, poz. 694),
- Rozporządzenia MF o rachunkowości zakładów ubezpieczeń.

Rok obrotowy jednostek, których sprawozdania finansowe zostały objęte konsolidacją pokrywa się z rokiem obrotowym jednostki dominującej. Rok obrotowy objęty skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym rozpoczął się dnia 1 stycznia 2002 roku i zakończył się dnia 31 grudnia 2002 roku.

O ile nie zaznaczono inaczej, wszystkie kwoty przedstawione w niniejszym sprawozdaniu są wykazane w tysiącach złotych.

3. Założenie kontynuacji działania

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PZU zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez jednostki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej PZU w okresie co najmniej 12 miesięcy po dniu bilansowym, czyli po dniu 31 grudnia 2002 roku. Zarząd PZU nie stwierdza na dzień podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez PZU w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia dotychczasowej działalności.

4. Wykaz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej PZU oraz ich podstawowe dane finansowe

Poniżej przedstawiono następujące informacje:

- wykaz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej PZU na dzień 31 grudnia 2002 roku wraz z podstawowymi danymi finansowymi za rok obrotowy zakończony dnia 31 grudnia 2002 roku,
- tabelę przedstawiającą procentowy udział w kapitale zakładowym oraz procent głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU w poszczególnych spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej PZU na dzień 31 grudnia 2002 roku i na dzień 31 grudnia 2001 roku oraz przedmiot działalności tych spółek.

Wyszczególnienie	Kapitał własny jednostki, w tym:						Zobowiązania i fundusze specjalne, w tym:	Długoterminowe	Należności jednostki, w tym:	Długoterminowe	Aktywa jednostki razem	Przychody ze sprzedaży	Nieopłacona przez emitenta wartość akcji/udziałów
	Kapitał zakładowy	Należne wpłaty na poczet kapitału (wielkość ujemna)	Kapitał zapasowy	Pozostały kapitał własny, w tym:	Niepodzielony zysk (niepokryta strata) z lat ubiegłych	Zysk (strata) netto							
Jednostki zależne objęte konsolidacją metodą pełną na dzień 31 grudnia 2002 roku:	738 500	–	1 674 650	(92 589)	(331 987)	235 648	615 307	399 931	366 785	160 086	17 945 685	5 152 226	–
1. PZU Życie ⁵	295 000	–	1 209 697	493 058	186 923	302 385	170 390	545	346 031	159 732	17 159 783	4 898 333	–
2. PTE PZU	32 000	–	288 000	(229 046)	(233 471)	4 425	2 762	–	7 545	354	102 796	114 893	–
3. PZU-CL Agent Transferowy	500	–	17 953	2 165	1 641	524	7 820	–	11 301	–	37 052	64 747	–
4. PZU Tower	411 000	–	159 000	(358 766)	(287 080)	(71 686)	434 335	399 386	1 908	–	646 054	74 253	–
Jednostki zależne wykazywane metodą praw własności na dzień 31 grudnia 2002 roku:	57 000	–	–	(13 541)	(17 180)	3 639	6 682	–	10 637	–	55 092	86 797	–
5. Krakowska Fabryka Armatur SA (KFA)	57 000	–	–	(13 541)	(17 180)	3 639	6 682	–	10 637	–	55 092	86 797	–
Jednostki zależne niekonsolidowane na dzień 31 grudnia 2002 roku:	51 854	–	18 693	(26 656)	(34 008)	4 046	44 927	–	28 260	22	130 305	94 276	–
6. PZU NFI Management SA ¹	400	–	–	5 899	–	5 899	1 161	–	2 414	–	8 210	18 973	–
7. SYTA Development Sp. z o.o. (w likwidacji) ^{1/2}	792	–	5 187	(8 000)	(7 809)	168	14 374	–	5 588	–	28 111	7 720	–
8. TFI PZU SA ¹	10 000	–	3 562	(1 711)	(4 988)	3 277	297	–	479	–	12 256	7 663	–
9. Polska Grupa Usług Finansowych SA (PGUF) ¹	9 500	–	–	(10 592)	(9 050)	(1 542)	2 780	–	1 407	–	2 249	8 954	–
10. Biuro Likwidacji i Obsługi Szkód Sp. z o.o. (BLOS) ¹	192	–	122	158	(6)	61	251	–	163	–	723	2 105	–
11. Sigma Investments Sp. z o.o. ¹	50	–	–	29	(5)	34	–	–	–	–	79	–	–
12. PZU Asset Management SA	4 000	–	1 500	(3 179)	(2 090)	(1 089)	24	–	36	22	2 491	36	–
13. Grupa Inwestycyjna Centrum Sp. z o.o. (GIC) ¹	1 200	–	247	(357)	(17)	(340)	227	–	523	–	1 318	(2)	–
14. CERPO Sp. z o.o. (w likwidacji) ¹	40	–	–	(4 710)	(4 703)	(7)	4 690	–	–	–	20	–	–
15. Grupa Multimediałna SA	15 300	–	–	(6 917)	(5 527)	(1 390)	1 173	–	3 523	–	9 871	–	–
16. UAB DK Lindra	10 380	–	8 075	2 724	187	(1 025)	19 950	b.d.	14 127	b.d.	64 977	48 827	–
Jednostki stowarzyszone wykazywane metodą praw własności na dzień 31 grudnia 2002 roku:	17 000	–	397	(13 760)	(27 000)	13 240	42 424	30 337	19 392	7 779	58 066	21 342	–
17. Fabryka Wyrobów Precyzyjnych VIS SA	17 000	–	397	(13 760)	(27 000)	13 240	42 424	30 337	19 392	7 779	58 066	21 342	–
Jednostki stowarzyszone niekonsolidowane na dzień 31 grudnia 2002 roku:	203 302	–	754 320	(308 056)	(183 681)	(53 475)	202 132	19 594	92 300	–	992 165	282 431	–
18. Polskie Towarzystwo Reasekuracyjne SA (PTR) ^{1/5}	105 180	–	1 143	3 082	–	3 082	7 887	b.d.	42 869	b.d.	267 723	148 591	–
19. Laktopol Sp. z o.o. ³	10 000	–	388	3 064	(2 787)	(4 618)	34 574	1 129	33 381	–	b.d.	77 296	–
20. PPW Uniprom SA ³	47 000	–	–	(55 117)	(15 278)	(39 838)	129 944	7 365	8 460	–	155 473	48 373	–
21. IX NFI im. Kwiatkowskiego SA ⁴	3 006	–	327 036	(82 556)	(26 139)	(4 828)	2 586	–	3 108	–	251 761	8 929	–
22. Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA ¹	30 394	–	–	(17 326)	(15 396)	(1 936)	20 960	11 100	274	–	34 356	6 266	–
23. ICH Center SA	510	–	322	870	–	440	340	–	676	–	2 263	3 271	–
24. Nadwiślańska Agencja Ubezpieczeniowa SA ¹	1 200	–	863	59	–	59	169	–	140	–	2 292	1 645	–
25. IV NFI Progress SA ⁴	3 006	–	237 870	(96 811)	(64 955)	(7 653)	4 348	–	1 296	–	150 251	(7 186)	–
26. II NFI SA ⁴	3 006	–	186 698	(63 321)	(59 126)	1 817	1 324	–	2 096	–	128 046	(4 754)	–
Razem	1 067 656	–	2 448 060	(454 602)	(593 856)	203 098	911 472	449 862	517 374	167 887	19 181 313	5 637 072	–

¹ Dane nie zbadane przez biegłego rewidenta.

² Dane za okres od 2 kwietnia 2002 roku do 31 grudnia 2002 roku.

³ Dane za okres 9 miesięcy od dnia 1 stycznia do 30 września 2002 roku.

Wartość udziałów w Uniprom SA wykazywana w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym jest równa zero.

⁴ W przypadku NFI pozycja „przychody ze sprzedaży” obejmuje przychody z inwestycji i zrealizowane oraz niezrealizowane zyski (straty) z inwestycji.

⁵ Przychody ze sprzedaży rozumiane jako składka przypisana brutto.

Nazwa podmiotu	Siedziba	% kapitału zakładowego posiadanego bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		% głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności
		31 grudnia 2001	31 grudnia 2002	31 grudnia 2001	31 grudnia 2002	
Jednostki zależne objęte konsolidacją metodą pełną na dzień 31 grudnia 2002 roku:						
1. PZU Życie SA	Warszawa	99,99%	100,00%	99,99%	100,00%	Ubezpieczenia na życie
2. PTE PZU SA	Warszawa	99,99%	100,00%	99,99%	100,00%	Tworzenie i zarządzanie otwartym funduszem emerytalnym
3. PZU-CL Agent Transferowy	Warszawa	99,99%	100,00%	99,99%	100,00%	Działalność pomocnicza związana z ubezpieczeniami i funduszami emerytalnymi
4. PZU Tower Sp. z o.o.	Warszawa	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	Nabywanie, eksploatacja, wynajem i zbywanie nieruchomości
Jednostki zależne wykazywane metodą praw własności na dzień 31 grudnia 2002 roku:						
5. Krakowska Fabryka Armatur SA (KFA)	Kraków	85,40%	90,53%	85,40%	90,53%	Produkcja baterii łazienkowych i kuchennych
Jednostki zależne niekonsolidowane na dzień 31 grudnia 2002 roku:						
6. PZU NFI Management SA	Warszawa	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	Nabywanie i obejmowanie akcji i udziałów oraz działalność finansowa i doradcza w zakresie wykonywania praw właścicielskich na akcjach i udziałach
7. SYTA Development Sp. z o.o. (w likwidacji)	Warszawa	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	Nabywanie i zbywanie nieruchomości, pośrednictwo w obrocie nieruchomościami, administrowanie nieruchomościami
8. TFI PZU SA	Warszawa	99,99%	100,00%	99,99%	100,00%	Tworzenie, reprezentowanie i zarządzanie funduszami inwestycyjnymi
9. Polska Grupa Usług Finansowych SA (PGUF)	Warszawa	99,14%	100,00%	99,14%	100,00%	Pośrednictwo ubezpieczeniowe oraz obsługa ubezpieczeń
10. Biuro Likwidacji i Obsługi Szkód Sp. z o.o. (BLOS)	Warszawa	79,15%	79,17%	79,15%	79,17%	Obsługa likwidacyjna szkód na zlecenie towarzystw ubezpieczeniowych
11. Sigma Investments Sp. z o.o.	Warszawa	99,99%	100,00%	99,99%	100,00%	Działalność inwestycyjna. Nabywanie i zbywanie akcji spółek publicznych, obligacji oraz innych papierów wartościowych dopuszczonych do publicznego obrotu
12. PZU Asset Management SA	Warszawa	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	Zarządzanie cudzym portfelem papierów wartościowych na zlecenie
13. Grupa Inwestycyjna Centrum Sp. z o.o. (GIC)	Warszawa	99,97%	100,00%	99,97%	100,00%	Działalność finansowa i doradcza w zakresie wykonywania praw właścicielskich na akcjach i udziałach
14. CERPO Sp. z o.o. (w likwidacji)	Gilwice	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	Świadczenie usług w zakresie gromadzenia i przetwarzania informacji w zakresie ewidencji pojazdów
15. Grupa Multimediałna SA	Warszawa	99,35%	99,35%	96,82%	96,82%	Działalność inwestycyjna w sektorze technologia-media-komunikacja
16. UAB DK Lindra	Wilno (Litwa)	0,00%	75,28%	0,00%	74,33%	Ubezpieczenia majątkowe
17. Sindbad SA	Opole	65,00%	0,00%	65,00%	0,00%	Działalność turystyczna
Jednostki stowarzyszone wykazywane metodą praw własności na dzień 31 grudnia 2002 roku:						
18. Fabryka Wyróbów Precyzyjnych VIS SA	Warszawa	38,00%	38,00%	38,00%	38,00%	Produkcja narzędzi, aparatury, części zamiennych
Jednostki stowarzyszone niekonsolidowane na dzień 31 grudnia 2002 roku:						
19. Polskie Towarzystwo Reasekuracyjne SA (PTR)	Warszawa	23,76%	23,76%	23,76%	23,76%	Organizowanie i prowadzenie pośredniej działalności ubezpieczeniowej (reasekuracji)
20. Laktopol Sp. z o.o.	Warszawa	29,89%	29,89%	29,89%	29,89%	Przetwórstwo mleka i surowców mlekopochodnych
21. PPW Uniprom SA	Warszawa	21,28%	21,28%	21,28%	21,28%	Działalność wydawnicza oraz działalność usługowa związana z poligrafia; produkcja opakowań z papieru i tektury
22. IX NFI im. Kwiatkowskiego SA	Warszawa	23,96%	23,96%	23,96%	23,96%	Działalność finansowa, zarządzanie majątkiem NFI
23. Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA	Krynica	35,48%	35,97%	35,48%	35,97%	Prowadzenie wyciągów narciarskich i turystycznych
24. ICH Center SA	Warszawa	26,00%	26,00%	26,00%	26,00%	Obsługa likwidacji szkód w ramach Zielonej Karty
25. Nadwiślańska Agencja Ubezpieczeniowa SA	Tychy	30,00%	30,00%	30,00%	30,00%	Obsługa ubezpieczeń
26. IV NFI Progress SA	Warszawa	20,27%	20,27%	20,27%	20,27%	Działalność finansowa, zarządzanie majątkiem NFI
27. II NFI SA	Warszawa	20,13%	20,13%	20,13%	20,13%	Działalność finansowa, zarządzanie majątkiem NFI
28. Zakłady Papiernicze w Krapkowicach SA	Krapkowice	21,85%	0,00%	21,85%	0,00%	Produkcja wyrobów papierniczych

Na dzień 31 grudnia 2001 roku skonsolidowane sprawozdanie Grupy Kapitałowej PZU obejmowało pięć spółek konsolidowanych przy zastosowaniu metody pełnej. Były to: PZU, PZU Życie, PZU Tower, PTE PZU, PZU-CL Agent Transferowy, przy czym PZU-CL Agent Transferowy w roku 2001 był objęty skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym za okres 11 miesięcy metodą praw własności, a następnie w wyniku zwiększenia posiadanych udziałów podlegał konsolidacji metodą pełną.

4.1 Rodzaj i wpływ wywołany zmianami w składzie jednostek objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym

W stosunku do roku ubiegłego nastąpiły zmiany w składzie jednostek objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym. Począwszy od dnia 1 stycznia 2002 roku z uwagi na istotność w stosunku do danych finansowych jednostki dominującej (w myśl kryteriów określonych w art. 4 ust. 1 i 4 Ustawy o rachunkowości) skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym objęto spółki Krakowska Fabryka Armatur SA i Fabryka Wyrobów Precyzyjnych VIS SA, które ujmowane są przy zastosowaniu metody praw własności.

Spółki te nie zostały ujęte metodą praw własności w skonsolidowanych danych porównawczych za rok 2001.

W przypadku ich ujęcia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 2001 rok wpływ na zatwierdzone skonsolidowane sprawozdanie finansowe za 2001 rok byłby następujący:

- zmniejszenie skonsolidowanej sumy bilansowej o 10.964 tys. zł,
- zmniejszenie skonsolidowanego wyniku finansowego netto o 10.964 tys. zł,
- zmniejszenie skonsolidowanych kapitałów własnych o 10.964 tys. zł.

5. Podstawowe zasady (polityki) rachunkowości

We wszystkich jednostkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej PZU metody wyceny aktywów i pasywów są zgodne z przepisami Ustawy o rachunkowości oraz Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (Dz.U. Nr 149/2001, poz.1674) a ponadto, w przypadku PZU i PZU Życie z Rozporządzeniem MF o rachunkowości zakładów ubezpieczeń.

5.1 Zasady konsolidacji

W roku obrotowym zakończonym 31 grudnia 2002 roku objęto skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym 4 spółki zależne od podmiotu dominującego przy zastosowaniu metody pełnej oraz 2 podmioty wykazano przy zastosowaniu metody praw własności.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PZU obejmuje salda jednostki dominującej oraz jednostek zależnych po wyeliminowaniu wzajemnych transakcji oraz po rozpoznaniu udziału akcjonariuszy mniejszościowych w tych jednostkach zależnych.

W celu sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania przeprowadzono, w stosunku do danych jednostek objętych konsolidacją metodą pełną, następujące wyłączenia konsolidacyjne:

- wartość bilansowa inwestycji jednostki dominującej w każdej z jednostek zależnych,
- kapitał podstawowy jednostek zależnych,
- pozostałe kapitały własne jednostek zależnych powstałe przed dniem 1 stycznia 1995 roku,
- wzajemne należności i zobowiązania jednostek objętych konsolidacją,
- przychody i koszty dotyczące operacji dokonywanych między jednostkami objętymi konsolidacją,
- nie zrealizowane z punktu widzenia Grupy Kapitałowej zyski lub straty powstałe na operacjach dokonanych między jednostkami objętymi konsolidacją, a zawarte w wartościach podlegających konsolidacji,
- dywidendy wypłacone jednostce dominującej.

W ramach wyceny spółek metodą praw własności w aktywach trwałych skonsolidowanego bilansu wyodrębniono pozycję „Udziały w jednostkach podporządkowanych wyceniane metodą praw własności”, wykazując udziały w cenach ich nabycia skorygowanych o różnicę między cenami nabycia udziałów a wartością udziałów w kapitale własnym tych jednostek a także w skonsolidowanym rachunku zysków i strat udział Grupy PZU w wyniku jednostek wycenianych metodą praw własności.

Różnicę między cenami nabycia udziałów a wartością udziałów w kapitale własnym tych jednostek ustala się i wykazuje w odrębnej pozycji skonsolidowanego bilansu oraz odnosi się na skonsolidowany rachunek zysków i strat.

Ponadto:

- określono i ujęto w skonsolidowanym zysku netto Grupy udział w zysku akcjonariuszy mniejszościowych,
- określono i ujęto w skonsolidowanym bilansie kapitał własny akcjonariuszy mniejszościowych w pozycji odrębnej od kapitałów własnych jednostki dominującej.

Wartość firmy z konsolidacji jest ustalana w odniesieniu do jednostek podporządkowanych w przypadku, gdy wartość godziwa aktywów netto przejmowanej jednostki jest różna od wartości nabycia udziałów. Różnica ta jest wykazywana odpowiednio w pozycji „Wartość firmy jednostek podporządkowanych” lub „Ujemna wartość firmy” i jest odpisywana przez okres pięciu lat w skonsolidowanym ogólnym rachunku zysków i strat.

Ze względu na brak pewności co do osiągnięcia w przyszłości wzrostu wartości spółek wycenianych metodą praw własności, na dzień 31 grudnia 2002 roku, który jest pierwszym dniem bilansowym w którym spółki te wycenione zostały metodą praw własności, nie rozpoznano wartości firmy a nadwyżkę wartości udziałów nad odpowiadającą im częścią aktywów netto wycenionych według ich wartości godziwych jednorazowo odniesiono w całości w ciężar skonsolidowanego ogólnego rachunku zysków i strat za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2002 roku.

5.2 Wartości niematerialne i prawne

Wartości niematerialne i prawne są rozpoznawane, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości spowodują one wpływ korzyści ekonomicznych, które mogą być bezpośrednio powiązane z tymi aktywami i obejmują nabyte przez spółki Grupy PZU, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby spółek Grupy PZU, a w szczególności: oprogramowanie komputerowe, autorskie prawa majątkowe, licencje oraz koncesje.

Wartości niematerialne i prawne wyceniane są według ceny nabycia lub kosztów wytworzenia, lub wartości przeszacowanej (po aktualizacji wyceny środków trwałych) pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne, a także o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

Wartości niematerialne i prawne amortyzowane są przy zastosowaniu metody liniowej przez określony z góry okres użytkowania, zgodnie z planem amortyzacji przyjętym przez spółki Grupy PZU, który zgodny jest z przepisami Ustawy o rachunkowości i odpowiada szacowanemu okresowi ich ekonomicznej użyteczności.

Oprogramowanie komputerowe, licencje oraz inne prawa majątkowe umarżane są w okresie do pięciu lat.

Wartości niematerialne i prawne o wartości początkowej poniżej 3.500 zł umarżane są jednorazowo w momencie przyjęcia do użytkowania.

5.3 Lokaty

Lokaty wyceniane i wykazywane są w sprawozdaniu finansowym w sposób następujący:

5.3.1 Lokaty w nieruchomości

Do inwestycji w nieruchomości obejmujących inwestycje w grunty, prawo wieczystego użytkowania, budynki i budowle, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego lub użytkowego, inwestycje budowlane oraz zaliczki na poczet inwestycji budowlanych zalicza się takie nieruchomości, których Grupa Kapitałowa PZU nie użytkuje na własne potrzeby, ale które zostały nabyte lub wytworzone w celu przynoszenia korzyści w postaci przyrostu wartości oraz przychodów z wynajmu lub innych pożytków.

Grunty własne wykazuje się według cen nabycia – na mocy przepisów Ustawy o rachunkowości grunty nie podlegają amortyzacji, natomiast budynki i budowle wykazuje się według cen nabycia lub kosztu wytworzenia lub wartości przeszacowanej, pomniejszonych o wartość umorzenia ustaloną na dzień 31 grudnia 2001 roku.

Prawo użytkowania wieczystego gruntu, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego stanowiące lokaty wykazywane są w księgach rachunkowych według cen ich nabycia lub kosztów wytworzenia pomniejszonych o wartość umorzenia ustaloną na dzień 31 grudnia 2001 roku.

Zgodnie z polskimi przepisami budynki i budowle podlegają przeszacowaniu przy użyciu stawek publikowanych przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (GUS). Ostatnie przeszacowanie przeprowadzono na dzień 1 stycznia 1995 roku.

Inwestycje budowlane i zaliczki na poczet tych inwestycji wykazuje się według cen nabycia lub kosztu wytworzenia.

Nieruchomości wykazuje się według wartości nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonej o wartość dotychczasowego umorzenia z uwzględnieniem trwałej utraty wartości.

Nieruchomości stanowiące lokaty od 1 stycznia 2002 roku nie podlegają amortyzacji zgodnie ze stanowiskiem przedstawionym w piśmie KNUiFE uzgodnionym z Ministerstwem Finansów [pismo NA/430/1/02] z dnia 5 czerwca 2002 roku zawierającym interpretację zapisów Rozporządzenia MF o rachunkowości zakładów ubezpieczeń.

5.3.2 Akcje i udziały w jednostkach powiązanych nie objętych konsolidacją

Akcje i udziały w jednostkach powiązanych nie objętych konsolidacją dopuszczone do publicznego obrotu wykazywane są według wartości godziwej.

Akcje i udziały w jednostkach powiązanych nie objętych konsolidacją nie dopuszczone do publicznego obrotu wykazuje się według cen nabycia pomniejszonych o odpisy spowodowane trwałą utratą ich wartości.

Akcje i udziały klasyfikowane są do następujących portfeli inwestycyjnych:

- portfel lokat przeznaczonych do obrotu (krótkoterminowy) i
- portfel lokat dostępnych do sprzedaży (krótko- i długoterminowy).

Podstawą zakwalifikowania papierów wartościowych do danego portfela lokat jest cel inwestycyjny.

5.3.3 Akcje i udziały w pozostałych jednostkach

Akcje i udziały w pozostałych jednostkach dopuszczone do publicznego obrotu zakwalifikowane zarówno do portfela krótkoterminowego jak i długoterminowego wyceniane są według wartości godziwej.

Akcje i udziały w pozostałych jednostkach niedopuszczone do publicznego obrotu wykazuje się według wartości nabycia pomniejszonych o odpisy spowodowane trwałą utratą ich wartości.

5.3.4 Dłużne papiery wartościowe

Dłużne papiery wartościowe klasyfikowane są do następujących portfeli inwestycyjnych:

- portfel lokat przeznaczonych do obrotu (krótkoterminowy),
- portfel lokat dostępnych do sprzedaży (krótko- i długoterminowy) oraz
- portfel lokat utrzymywanych do terminu wymagalności (krótko- i długoterminowy).

Podstawą zakwalifikowania papierów wartościowych do danego portfela lokat jest cel inwestycyjny.

Dłużne papiery wartościowe notowane na rynku regulowanym zakwalifikowane do portfela lokat przeznaczonych do obrotu i do portfela lokat dostępnych do sprzedaży wyceniane są według wartości godziwej, natomiast zakwalifikowane do portfela lokat utrzymywanych do terminu wymagalności wyceniane są według skorygowanej wartości nabycia.

Dłużne papiery wartościowe nie notowane na rynku regulowanym wykazuje się według wartości nabycia skorygowanej o naliczone odsetki, dyskonto, premię, nie wyższej od ceny sprzedaży netto, z uwzględnieniem trwałej utraty ich wartości.

Bony skarbowe wykazuje się według ceny nabycia powiększonej o wykładniczo rozliczone dyskonto.

Przychody z tytułu transakcji „repo” na dłużnych papierach wartościowych rozliczane są liniowo w okresie obowiązywania transakcji.

5.3.5 Pożyczki

Pożyczki wykazane są w kwocie wymaganej zapłaty, z zachowaniem ostrożnej wyceny, z uwzględnieniem trwałej utraty wartości.

5.3.6 Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych

Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych wykazywane są według wartości nominalnej. Lokaty terminowe walutowe wykazywane są w złotych po kursie kupna banku, z jakiego spółka Grupy PZU korzysta, nie wyższego kursu średniego ustalonego dla danej waluty przez NBP na dzień bilansowy.

5.3.7 Jednostki uczestnictwa w otwartych funduszach inwestycyjnych

Jednostki uczestnictwa w otwartych funduszach inwestycyjnych wycenia się według ceny nabycia z uwzględnieniem trwałej utraty wartości.

5.3.8 Certyfikaty inwestycyjne

Certyfikaty inwestycyjne notowane na rynku regulowanym wycenia się według wartości godziwej.

5.3.9 Lokaty funduszy ubezpieczeń na życie na rachunek i ryzyko ubezpieczającego

Lokaty funduszu ubezpieczeń na życie na rachunek i ryzyko ubezpieczającego wyceniane są według wartości godziwej ustalonej na dzień bilansowy.

5.3.10 Należności depozytowe od cedentów

Depozyty u cedentów obejmują depozyty szkodowe i składkowe zatrzymane przez zakłady ubezpieczeń, którym PZU udziela pokrycia reasekuracyjnego. Stanowią one część składki należnej PZU, ale zatrzymanej jako zabezpieczenie roszczeń z tytułu odszkodowań.

5.4 Należności i zobowiązania

Należności i zobowiązania wykazywane są w kwocie wymaganej zapłaty. Należności wykazywane są po pomniejszeniu o odpisy z tytułu trwałej wartości. Spółki Grupy PZU tworzą odpisy na należności nieściągalne lub wątpliwe w oparciu o analizę sytuacji finansowej dłużników oraz analizę struktury wiekowej należności oceniając w ten sposób stopień prawdopodobieństwa zapłaty.

5.4.1 Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich

Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich obejmują należności od ubezpieczających z tytułu składek opłacanych ratalnie oraz składek zaległych, należności od pośredników ubezpieczeniowych tj. brokerów ubezpieczeniowych oraz agentów, a także należności z tytułu regresów. Należności te wykazywane są w kwocie wymaganej zapłaty, po pomniejszeniu o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich zalicza się do pozostałych kosztów technicznych na udziale własnym.

5.4.2 Należności z tytułu reasekuracji

Należności z tytułu reasekuracji obejmują należności z tytułu rozrachunków z cedentami, reasekuratorami oraz brokerami reasekuracyjnymi wynikające z reasekuracji czynnej i biernej oraz retrocesji. Należności te dotyczą w szczególności udziału reasekuratorów w wypłaconych przez ubezpieczyciela odszkodowaniach i świadczeniach, prowizji reasekuracyjnych i udziałów w zyskach reasekuratorów, zatrzymanych depozytów składkowych lub szkodowych. Należności z tytułu reasekuracji wykazywane są w kwocie netto po pomniejszeniu o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu reasekuracji zalicza się do pozostałych kosztów technicznych na udziale własnym.

5.4.3 Pozostałe należności inne niż ubezpieczeniowe

Pozostałe należności wykazywane są w kwocie wymaganej zapłaty pomniejszonej o odpisy aktualizujące. Odpisy aktualizujące wartość należności zalicza się do pozostałych kosztów operacyjnych.

5.5 Rzeczowe składniki majątku

Rzeczowe składniki aktywów obejmują rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby spółek Grupy PZU.

Rzeczowy majątek trwały wyceniany jest według cen nabycia lub kosztów wytworzenia lub wartości przeszacowanej (po aktualizacji wyceny), pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne, a także o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Przeszacowanie ma miejsce na podstawie odrębnych przepisów. Ostatnie przeszacowanie miało miejsce w dniu 1 stycznia 1995 roku. Wynik przeszacowania odnoszony jest na kapitał z aktualizacji wyceny. Po sprzedaży środka trwałego, kwota pozostała w kapitale z aktualizacji wyceny jest przenoszona na kapitał zapasowy.

Środki trwale amortyzowane są przy zastosowaniu metody liniowej przez określony z góry okres użytkowania, zgodnie z planami amortyzacji przyjętymi przez spółki Grupy PZU, które są zgodne z przepisami Ustawy o rachunkowości. Okres amortyzacji przyjęty przez spółki Grupy PZU odpowiada szacowanemu okresowi ekonomicznej użyteczności danego składnika majątku.

Spółki Grupy PZU stosują następujące roczne stawki amortyzacji środków trwałych:

Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Ustalane proporcjonalnie do okresu posiadania praw przez spółki Grupy
Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego	2,5%
Budynki i budowle	2,5 – 4,5%
Urządzenia techniczne i maszyny	8,5 – 30%
Środki transportu	17 – 20%
Pozostałe środki trwałe	5 – 20%

Składniki majątkowe o wartości początkowej poniżej 3.500 zł są jednorazowo odpisywane w ciężar kosztów w momencie przekazania ich do użytkowania.

Dla celów podatkowych przyjmowane są stawki amortyzacyjne, wynikające z ustawy z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych z późniejszymi zmianami. W stosunku do środków trwałych nabytych i wprowadzonych do ewidencji przed dniem 1 stycznia 2000 roku stosowane są stawki wynikające z rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 17 stycznia 1997 roku w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych.

5.6 Środki pieniężne

Środki pieniężne wykazane są w księgach rachunkowych w wartości nominalnej. Wartość środków pieniężnych w walutach obcych ustalono według kursu kupna stosowanego w dniu bilansowym przez bank, z którego usług korzysta spółka Grupy PZU, nie wyższego od kursu średniego ustalonego dla danej waluty przez NBP na ten dzień.

5.7 Czynne i bierne rozliczenia międzyokresowe

Spółki Grupy PZU dokonują rozliczeń międzyokresowych przychodów i kosztów mających na celu przypisanie ich do właściwego okresu sprawozdawczego. Do czynnych rozliczeń międzyokresowych zaliczane są wydatki dotyczące okresów późniejszych niż te, w których je poniesiono i obejmują one między innymi rozliczane w czasie koszty związane z akwizycją.

Do biernych rozliczeń międzyokresowych zaliczane są koszty dotyczące bieżącego okresu sprawozdawczego ponoszone w okresie następnym, w tym w szczególności z tytułu reasekuracji biernej.

Ponadto, spółki Grupy PZU dokonują rozliczeń międzyokresowych przychodów mających na celu ich przypisanie do właściwego okresu sprawozdawczego. Do czynnych rozliczeń międzyokresowych zaliczane są między innymi należności z tytułu zarachowanych przychodów z lokat terminowych i czynszów.

W ramach przychodów przyszłych okresów ujmowane są między innymi odroczone prowizje reasekuracyjne oraz składka opłacona dotycząca polis z okresem ubezpieczenia rozpoczynającym się po dniu bilansowym.

Na poziomie Grupy Kapitałowej koszty prowizji akwizycyjnych wypłaconych za zawarcie umów o członkostwo w OFE PZU, są rozliczane w okresie dwóch lat, począwszy od miesiąca zawarcia umowy z członkiem OFE PZU. Odroczone koszty akwizycji są wykazywane w pozycji „Inne rozliczenia międzyokresowe czynne”. Na dzień bilansowy ta część odroczonej kosztów akwizycji, która dotyczy umów, które nie przyniosą przychodów dla Grupy Kapitałowej w przyszłości obejmowana jest rezerwą.

5.8 Kapitały własne

Kapitały własne ujmowane są w księgach rachunkowych w wartości nominalnej z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa oraz postanowieniami statutu spółki dominującej.

Pozycje kapitału własnego jednostek zależnych inne niż kapitał podstawowy, w części, w jakiej jednostka dominująca jest właścicielem jednostki zależnej, dodano do odpowiednich pozycji kapitałów własnych jednostki dominującej.

Skutki przeszacowania lokat zaliczonych do lokat długoterminowych, powodujące wzrost ich wartości do poziomu cen rynkowych, zwiększają kapitał z aktualizacji wyceny. Obniżenie wartości lokat uprzednio przeszacowanej do wysokości kwoty, o którą podwyższono z tego tytułu kapitał z aktualizacji wyceny, jeżeli kwota różnicy z przeszacowania nie była do dnia wyceny rozliczona, zmniejsza ten kapitał. W pozostałych przypadkach skutki obniżenia wartości lokat zalicza się do niezrealizowanych strat na lokatach. Wzrost wartości danej lokaty bezpośrednio wiążący się z uprzednim obniżeniem jej wartości, zaliczonym do niezrealizowanych strat na lokatach ujmuje się do wysokości tych kosztów jako nie zrealizowane zyski na lokatach.

Jeżeli wartość zbytej lokaty zaliczonej do lokat długoterminowych była uprzednio przeszacowana albo wyceniana w wartości rynkowej, lub w cenie nabycia, w zależności od tego, która z nich była niższa, zaś skutki takiej wyceny ujęto jak opisano powyżej, to nadwyżkę z tytułu przeszacowania ustala się i rozlicza z kapitałem z aktualizacji wyceny.

5.9 Wartość firmy z konsolidacji

Wartość firmy z konsolidacji dotyczy na dzień 31 grudnia 2002 roku spółek PZU Życie oraz PZU-CL Agent Transferowy. Wartość firmy z konsolidacji jednostka dominująca ustaliła, według wartości księgowej netto aktywów Agenta Transferowego na dzień 30 listopada 2001 roku oraz PZU Życie na dzień 12 listopada 2002, proporcjonalnie do posiadanego na ten dzień przez Grupę udziału w kapitale odpowiednio: Agenta Transferowego i PZU Życie.

Wartość firmy z konsolidacji jest odpisywana do skonsolidowanego ogólnego rachunku zysków i strat przez okres pięciu lat, począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym ustalono wartość firmy z konsolidacji.

5.10 Kapitały mniejszości

Kapitał własny akcjonariuszy mniejszościowych to część aktywów netto jednostki zależnej, która należy do udziałowców spoza Grupy Kapitałowej.

Wynik jednostki zależnej w części należącej do udziałowców spoza Grupy Kapitałowej stanowi wynik (zysk lub stratę) akcjonariuszy mniejszościowych.

5.11 Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe tworzy się na pokrycie bieżących i przyszłych zobowiązań, jakie mogą wynikać z zawartych umów ubezpieczenia.

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe utworzone zostały zgodnie z obowiązującymi statutami jednostek ubezpieczeniowych Grupy Kapitałowej, Ustawą o działalności ubezpieczeniowej, wewnętrznymi regulaminami tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz Rozporządzeniem MF o rachunkowości zakładów ubezpieczeń.

5.11.1 Rezerwa składek

Dział ubezpieczeń majątkowych i osobowych

Rezerwę składek tworzy się jako składkę przypisaną przypadającą na przyszłe okresy sprawozdawcze, proporcjonalnie do okresu, na jaki składka jest przypisana, przy czym w przypadku umów ubezpieczenia, których ryzyko nie jest rozłożone równomiernie w okresie trwania ubezpieczenia, rezerwę tworzy się proporcjonalnie do przewidywanego ryzyka w następnych okresach sprawozdawczych.

Rezerwa składek przeznaczona jest na pokrycie ryzyk i kosztów zarządzania nimi w okresie objętym ochroną ubezpieczeniową pomiędzy końcem danego okresu sprawozdawczego, a końcem okresu ubezpieczenia. Rezerwę składek ustala się na koniec każdego okresu sprawozdawczego metodą indywidualną, z dokładnością do jednego dnia.

Dla ubezpieczeń wchodzących w skład pakietów, dla których zbiorczo została zaksięgowana składka przypisana, a tym samym rezerwa składek nie została ustalona metodą indywidualną, rezerwa składek jest naliczana metodą ryczałtową, polegającą na określeniu takiego samego udziału tej rezerwy składek w składce rozpatrywanego ubezpieczenia, jak ustalonej metodą indywidualną rezerwy składek w składce zaksięgowanej, a będącej przypisem całego pakietu.

Udział reasekuratorów w rezerwie składek ustala się zgodnie z uregulowaniami odpowiednich umów reasekuracyjnych.

W 2002 roku, stosownie do zapisów Rozporządzenia MF o rachunkowości zakładów ubezpieczeń, zmieniono zasadę tworzenia rezerwy składek, tj. dla przypisu dokonywanego od dnia wejścia w życie Rozporządzenia. Przy tworzeniu rezerwy składek nie pomniejsza się składki przypisanej o bezpośrednie koszty akwizycji. Gdyby na koniec 2001 roku przyjąć zasady tworzenia rezerwy składek obowiązujące na koniec 2002 roku, rezerwa składek brutto wykazana w bilansie byłaby większa o 226.023 tys. zł, a kwota odroczonych kosztów akwizycji byłaby większa o analogiczną kwotę, tj. 226.023 tys. zł. Jednocześnie, zarówno zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji jak i zmiana stanu rezerwy składek brutto, wykazane w technicznym rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych w roku 2001, byłyby większe o kwotę 25.669 tys. zł.

Dział ubezpieczeń na życie

Rezerwy ubezpieczeń na życie określane są metodami aktuarialnymi w następujący sposób:

- ubezpieczenia grupowe pracownicze i indywidualnie kontynuowane – rezerwa ta tworzona jest w oparciu o metodę aktuarialną perspektywną polegającą na ustaleniu rezerwy dla każdej umowy ubezpieczenia oddzielnie,
- ubezpieczenia z funduszem inwestycyjnym – zbiorczo jako procent wartości funduszu w celu pokrycia ryzyka śmierci, zgodnie z warunkami ogólnymi dla tego typu ubezpieczeń,
- pozostałe ubezpieczenia – metodą aktuarialną perspektywną, indywidualnie dla każdej umowy ubezpieczenia.

Dla portfela ubezpieczeń jednostkowych oraz ubezpieczeń rentowych przejętych od PZU rezerwa ubezpieczeń na życie obejmuje również wpływ waloryzacji tych polis dokonanych przez PZU Życie.

5.11.2 Rezerwy na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia

Dział ubezpieczeń majątkowych i osobowych

5.11.2.1 Rezerwy na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia

Rezerwa na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia obejmuje rezerwę na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia za szkody i wypadki zaistniałe i zgłoszone, rezerwę na szkody i wypadki zaistniałe i nie zgłoszone oraz rezerwę na koszty likwidacji szkód.

Rezerwa na szkody zgłoszone nie zlikwidowane i zlikwidowane nie wypłacone (zwana dalej I rezerwą) przeznaczana jest na pokrycie odszkodowań i świadczeń, które:

- zostały zgłoszone, lecz posiadane informacje nie pozwalają na ocenę ich wysokości (szkoda nieoszacowana),
- zostały zgłoszone, a posiadane informacje pozwalają na ocenę ich wysokości (szkoda oszacowana). Szkodę uznaje się za oszacowaną z chwilą dokonania jej wyceny przez likwidatora szkód.

Rezerwa jest ustalana i uaktualniana w jednostkach operacyjnych PZU, na koniec każdego okresu sprawozdawczego, metodą indywidualnej oceny lub szacunku szkód i świadczeń. W ciągu roku obrotowego dopuszczalne jest tworzenie rezerwy na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia jako różnicy tej rezerwy z bilansu otwarcia i odszkodowań wypłaconych z tej rezerwy w rozpatrywanym okresie sprawozdawczym.

Rezerwa na szkody i wypadki zaistniałe i nie zgłoszone (zwana dalej II rezerwą) tworzona jest na szkody i świadczenia, które nie zostały zgłoszone do dnia sprawozdania okresowego.

Na koniec każdego roku obrotowego II rezerwa ustalana jest w Centrali PZU przy wykorzystaniu metod analizy trójkątów szkód: metody Bornhuettera-Fergusona, Chain Ladder oraz Cape Cod w zależności od rodzaju ubezpieczenia oraz w podziale na rok powstania szkody. W ciągu roku obrotowego wartość II rezerwy dla szkód i wypadków zaistniałych w roku obrotowym ustalana jest metodą ryczałtową, jako ustalony odpis składki zarobionej, osobno dla poszczególnych grup (rodzajów ubezpieczeń). Dla szkód zaistniałych w latach ubiegłych aktualna wartość II rezerwy obliczana jest jako różnica wartości II rezerwy z bilansu otwarcia danego roku obrotowego i wartości wypłaconych odszkodowań, dla których w bilansie otwarcia danego roku obrotowego nie została określona I rezerwa, oraz pomniejszana jest o wysokość I rezerwy dla szkód zgłoszonych w roku obrotowym.

Rezerwa na koszty likwidacji szkód jest liczona w Centrali PZU. Wartość tej rezerwy jest wprost proporcjonalna do rezerw na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia. Współczynnik proporcjonalności jest równy ilorazowi kosztów likwidacji szkód oraz wartości wypłaconych odszkodowań. Rezerwę na koszty likwidacji szkód tworzy się z podziałem na rok powstania szkody. W ciągu roku obrotowego dopuszczalne jest tworzenie rezerwy na koszty likwidacji szkód jako różnicy tej rezerwy z bilansu otwarcia oraz kosztów likwidacji szkód poniesionych w rozpatrywanym okresie sprawozdawczym (jednak nie mniej niż zero).

Udział reasekuratorów w rezerwach na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia ustalany jest w wysokości zgodnej z warunkami odpowiednich umów reasekuracyjnych.

5.11.2.2 Skapitalizowana wartość świadczeń rentowych z ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej

Rezerwa na skapitalizowaną wartość rent obejmuje świadczenia płatne okresowo w formie rent z tytułu ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej. Rezerwa określana jest na koniec każdego okresu sprawozdawczego.

Rezerwa ustalana jest indywidualnie dla każdego uprawnionego, w formie skapitalizowanej wartości renty z uwzględnieniem przewidywanego wzrostu wysokości świadczenia rentowego oraz kosztów obsługi, przy zastosowaniu metod aktuarialnych.

Tworzona jest również na koniec każdego okresu sprawozdawczego rezerwa na skapitalizowaną wartość rent, ze szkód zaistniałych po 31 grudnia 1990 roku i do dnia sprawozdania nie ujawnionych jako renty (IBNR rentowy).

Rezerwa IBNR dla rent tworzona jest osobno dla rent czasowych i dożywotnich jako iloczyn:

- przewidywanej liczby świadczeń,
- średniej wysokości przewidywanego świadczenia oraz
- średniego współczynnika z odpowiedniej taryfy ważonego sumami rocznych wypłat dla poszczególnych grup wiekowych (w przypadku rent dożywotnich) lub okresów (dla rent czasowych) według stanu na koniec okresu sprawozdawczego.

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego ustalana jest wysokość dodatkowej rezerwy przeznaczonej na pokrycie zobowiązań wynikających z podwyższania świadczeń rentowych pochodzących z tzw. starego portfela. Doszacowanie dokonywane jest dla tych rentobiorców, dla których wyliczono analogiczną rezerwę na koniec 1997 roku, a których świadczenie nie osiągnęło na koniec danego okresu satysfakcjonującej wysokości. Satysfakcjonującą wysokość świadczeń przyjęto jako ustalony procent średniej obecnej wartości wynagrodzeń w latach 1960 – 1990. Dla różnicy pomiędzy świadczeniem satysfakcjonującym a świadczeniem faktycznym obliczana jest, zgodnie z obowiązującymi zasadami, skapitalizowana wartość świadczenia, przy czym zakłada się dodatkowo liniowy proces dochodzenia do satysfakcjonującego poziomu.

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego dokonuje się również, przy zastosowaniu metod statystycznych, doszacowania rezerwy na skapitalizowaną wartość rent wynikającego z nadwyżki faktycznie dokonywanych wypłat nad wysokością rocznych kwot wypłat deklarowanych w systemie informatycznym służącym do obsługi świadczeń rentowych.

Udział reasekuratorów w rezerwie na skapitalizowaną wartość rent ustalany jest w wysokości zgodnej z warunkami odpowiednich umów reasekuracyjnych.

5.11.2.3 Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia, w tym rezerwa na skapitalizowaną wartość rent

Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia tworzona jest niezależnie dla:

- świadczeń zgłoszonych niewypłaconych,
- świadczeń zaistniałych niezgłoszonych.

Rezerwa na świadczenia zgłoszone niewypłacone tworzona jest dla świadczeń zgłoszonych i nieregulowanych do ostatniego dnia okresu sprawozdawczego. Rezerwa na świadczenia zgłoszone niewypłacone tworzona jest metodą indywidualną, lub w przypadku braku możliwości oceny wysokości świadczenia, jeżeli występowanie świadczeń jest zjawiskiem masowym, metodą średniej wysokości świadczenia z ostatniego kwartału poprzedzającego okres sprawozdawczy.

Rezerwa na świadczenia zaistniałe niezgłoszone do dnia bilansowego tworzona jest dla każdego rodzaju świadczeń metodą ryczałtową jako procent świadczeń wypłaconych za okres ostatnich dwunastu miesięcy.

Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia obejmuje również rezerwę na koszty likwidacji świadczeń.

5.11.3 Pozostałe rezerwy w dziale ubezpieczeń majątkowych i osobowych

5.11.3.1 Rezerwy na pokrycie ryzyka niewygasłego

Rezerwę na pokrycie ryzyka niewygasłego tworzy się jako uzupełnienie rezerwy składek, na pokrycie przyszłych odszkodowań, świadczeń i kosztów w odniesieniu do umów ubezpieczenia, które nie wygasają z ostatnim dniem okresu sprawozdawczego.

Rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego ustalana jest w Centrali PZU dla wszystkich grup (rodzajów) ubezpieczeń, dla których wskaźnik szkodowości roku obrotowego jest większy od 100%.

Rezerwę na pokrycie ryzyka niewygasłego ustala się metodą ryczałtową, jako różnicę pomiędzy iloczynem rezerwy składek i wskaźnika szkodowości danego roku obrotowego (iloraz zobowiązań wynikających z wypadków zaistniałych w danym roku obrotowym i składki zarobionej), a rezerwą składek – dotyczącymi tego samego okresu ubezpieczenia.

Udział reasekuratorów w rezerwie na pokrycie ryzyka niewygasłego ustala się zgodnie z uregulowaniami odpowiednich umów reasekuracyjnych.

5.11.3.2 Rezerwa na wyrównanie szkodowości (ryzyka)

Rezerwę na wyrównanie szkodowości (ryzyka) tworzy się w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych w wysokości mającej zapewnić wyrównanie wahań współczynnika szkodowości w przyszłości – dla wszystkich grup ubezpieczeń z wyjątkiem grupy 14 działu II. Dla grupy 14 działu II rezerwę na wyrównanie szkodowości tworzy się według metody nr 1 przedstawionej w załączniku nr 6 do Rozporządzenia MF o rachunkowości zakładów ubezpieczeń.

5.11.3.3 Rezerwa na szkody katastroficzne i ryzyka wyjątkowe

Rezerwa na szkody katastroficzne i ryzyka wyjątkowe jest tworzona w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych centralnie, metodą ryczałtową. Rezerwa tworzona jest w celu pokrycia szkód powstałych w wyniku zjawisk o charakterze katastroficznym oraz masowym. Na koniec każdego okresu sprawozdawczego, dla wybranych grup ubezpieczeń, stan rezerwy powiększany jest o ustalony procentowy odpis ze składki zarobionej na udziale własnym w tych grupach. Wysokość rezerwy nie może przekroczyć ustalonego poziomu zależnego od składki zarobionej w roku obrotowym. Wysokość odpisu skalkulowana została na podstawie historycznych informacji o wysokości i częstotliwości szkód katastroficznych w ubezpieczeniach znajdujących się w portfelu PZU. W przypadku wypłaty odszkodowań za szkody wynikające ze zdarzeń o charakterze katastroficznym (łącznie przekraczających ustaloną wartość), rezerwa jest pomniejszana o te wypłaty, po uwzględnieniu udziału reasekuratorów.

Na koniec roku 2002 w PZU wprowadzono zmianę sposobu oszacowania wysokości odpisu na poczet rezerwy na szkody katastroficzne i ryzyka wyjątkowe, polegającą na zastosowaniu jako podstawy do wyliczenia współczynników odpisu zindeksowanych danych historycznych dotyczących wysokości wypłat odszkodowań za szkody katastroficzne. Wprowadzona zmiana spowodowała dodatkowy wzrost rezerwy na szkody katastroficzne i ryzyka wyjątkowe o kwotę 73.029 tys. zł

na udziale własnym. Konieczność zmiany sposobu oszacowania współczynników odpisu spowodowana została obserwowanym wzrostem portfela ubezpieczeń PZU w kolejnych latach oraz zmianami programu reasekuracyjnego w części dotyczącej pokrycia szkód katastroficznych, co w konsekwencji powoduje zwiększanie ekspozycji PZU na szkody powstałe w wyniku zdarzeń katastroficznych.

5.11.4 Pozostałe rezerwy w dziale ubezpieczeń na życie

Rezerwy ubezpieczeń na życie określane są metodami aktuarialnymi w następujący sposób:

- ubezpieczenia grupowe pracownicze i indywidualnie kontynuowane – rezerwa ta tworzona jest w oparciu o metodę aktuarialną prospektywną polegającą na ustaleniu rezerwy dla każdej umowy ubezpieczenia oddzielnie,
- ubezpieczenia z funduszem inwestycyjnym – zbiorczo jako procent wartości funduszu w celu pokrycia ryzyka śmierci, zgodnie z warunkami ogólnymi dla tego typu ubezpieczeń,
- pozostałe ubezpieczenia – metodą aktuarialną, prospektywną indywidualnie dla każdej umowy ubezpieczenia.

Dla portfela ubezpieczeń jednostkowych oraz ubezpieczeń rentowych przejętych od PZU rezerwa ubezpieczeń na życie obejmuje również wpływ waloryzacji tych polis dokonanych przez PZU Życie.

5.11.4.1 Rezerwa w dziale ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający

Rezerwy ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający tworzy się w wysokości sumy wartości udziałów w funduszu znajdujących się na rachunkach ubezpieczonych wycenianych według wartości godziwej na dzień bilansowy.

5.11.4.2 Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe określone w statucie PZU Życie

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe określone w statucie PZU Życie obejmują:

- rezerwę na rewaloryzację świadczeń z ubezpieczeń jednostkowych na życie i rent przejętych z PZU (tzw. stary portfel),
- rezerwę na prowadzone procesy sądowe oraz świadczenia w związku z orzeczeniami sądowymi (na podstawie art. 358 §3 Kodeksu Cywilnego) w sprawie zmiany wysokości lub sposobu spełnienia świadczenia pieniężnego, [wyżej wymienione rezerwy na postępowania sporne odpowiadają przewidywanej wartości dodatkowych świadczeń wynikających z postępowań spornych w oparciu o posiadane przez PZU Życie informacje dotyczące trendów zawartych ugód i zakończonych procesów sądowych]
- rezerwę na wypadek wystąpienia niskich stóp procentowych związanych z przychodami z lokat funduszu ubezpieczeniowego dla ubezpieczeń z gwarantowaną stopą zwrotu.

Rezerwa na wypadek wystąpienia niskich stóp procentowych związanych z przychodami z lokat funduszu ubezpieczeniowego dla ubezpieczeń z gwarantowaną stopą zwrotu w przypadku ubezpieczeń jednostkowych na życie, jednostkowych z rosnącą sumą i składką, ubezpieczeń grupowych typu Firma oraz ubezpieczeń rentowych tworzona jest metodą aktuarialną indywidualnie dla każdej umowy ubezpieczenia w wysokości odpowiadającej różnicy pomiędzy:

- wysokością rezerw matematycznych ustalonych przy użyciu odpowiednich formuł matematycznych i zastosowaniu zmodyfikowanych stóp technicznych uwzględniających ich obniżkę w przyszłości oraz,
- wysokością rezerw matematycznych ustalonych zgodnie z obowiązującymi regulaminami tworzenia rezerw.

5.11.4.3 Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych

Rezerwa ta odpowiada przewidywanym wysokościami udziałów w zyskach zakładu ubezpieczeń zarachowanych na dzień bilansowy, które zostaną przyznane po zakończeniu okresu rozliczeniowego.

5.12 Pozostałe rezerwy

W pozycji pozostałe rezerwy wykazuje się rezerwy na znane spółkom Grupy PZU ryzyko, pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania, których kwotę można wiarygodnie oszacować, a w szczególności na straty z operacji gospodarczych w toku, w tym z tytułu udzielonych gwarancji, poręczeń, operacji kredytowych, skutków toczącego się postępowania sądowego niezwiązanego z umowami ubezpieczeniowymi.

W pozycji pozostałe rezerwy wykazywana jest również rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

5.13 Zobowiązania depozytowe wobec reasekuratorów

Zobowiązania depozytowe wobec reasekuratorów wykazywane są w księgach w wartości nominalnej zatrzymanego depozytu zgodnie z zawartymi umowami reasekuracyjnymi.

5.14 Przychody i koszty działalności lokacyjnej

5.14.1 Przychody z tytułu odsetek od depozytów w instytucjach kredytowych

Przychody z tytułu odsetek od depozytów w instytucjach kredytowych spółki Grupy PZU rozpoznają na zasadzie memoriałowej, zgodnie z którą w księgach rachunkowych wykazane są wszystkie przypadające na rzecz spółek Grupy PZU odsetki dotyczące danego okresu sprawozdawczego niezależnie od terminu ich otrzymania. Jeżeli termin wygaśnięcia lokaty następuje po dniu bilansowym odsetki są naliczane memoriałowo proporcjonalnie do upływu czasu od dnia otwarcia lokaty do dnia bilansowego włącznie.

5.14.2 Przychody i koszty z tytułu dłużnych papierów wartościowych

Wynik z aktualizacji wyceny dłużnych papierów wartościowych zakwalifikowanych do krótkoterminowego portfela lokat przeznaczonych do obrotu oraz krótkoterminowego portfela lokat dostępnych do sprzedaży – tj. różnica między wartością godziwą a wartością nabycia – ujmowany jest w pozycji „Niezrealizowane zyski/straty z lokat”.

W przypadku dłużnych papierów (innych niż lokaty stanowiące pokrycie rezerw na skapitalizowaną wartość świadczeń rentowych oraz premie i rabaty w dziale ubezpieczeń majątkowych i osobowych oraz pozostałych rezerw w dziale ubezpieczeń na życie) zakwalifikowanych do długoterminowego portfela lokat dostępnych do sprzedaży różnica między skorygowaną wartością nabycia, a wartością nabycia jest wykazywana:

- w pozycji „Kapitał z aktualizacji wyceny” w przypadku wyceny zwiększającej wartość lokat (w sytuacji braku wcześniejszego ujmowania obniżenia wartości w rachunku zysków i strat),
- w przypadku wyceny zmniejszającej wartość lokat, w rachunku zysków i strat w pozycji „Niezrealizowane zyski/straty z lokat”, przy założeniu nie występowania wcześniej utworzonego kapitału z aktualizacji wyceny wynikającego z wcześniejszej wyceny z tytułu wycenianego papieru wartościowego. Obniżenie wartości lokat uprzednio przeszacowanej do wysokości kwoty, o którą podwyższono z tego tytułu kapitał z aktualizacji wyceny, powoduje w pierwszej kolejności pomniejszenie kapitału z aktualizacji wyceny a następnie skutki obniżenia wartości lokat zalicza się do niezrealizowanych strat na lokatach. Wzrost wartości danej lokaty bezpośrednio wiążący się z uprzednim obniżeniem jej wartości, zaliczonym do niezrealizowanych strat na lokatach ujmuje się do wysokości tych kosztów jako niezrealizowane zyski na lokatach.

Przychody z tytułu transakcji sprzedaży z przyrzeczeniem odkupu („repo”) dłużnych papierów wartościowych rozliczane są liniowo w okresie obowiązywania transakcji.

Skorygowana wartość nabycia to cena nabycia, w jakiej papier wartościowy został po raz pierwszy wprowadzony do ksiąg rachunkowych, pomniejszona o spłaty wartości nominalnej, skorygowana o skumulowaną kwotę zdyskontowanej różnicy między wartością początkową papieru wartościowego i jego wartością w terminie wymagalności, wyliczoną za pomocą efektywnej stopy procentowej, a także pomniejszoną o odpisy aktualizujące wartość.

Skutki przeszacowania lokat zaliczonych do lokat krótko – i długoterminowych portfela utrzymywanego do wykupu odnoszony jest w ciężar rachunku zysków i strat i ujmowany jest w pozycji „Niezrealizowane zyski/straty z lokat”.

Zrealizowane przychody z tytułu sprzedaży/wykupu dłużnych papierów wartościowych wykazywane są w pozycji „Wynik dodatni/ujemny z realizacji lokat”.

Przychody z lokat stanowiących pokrycie rezerw na skapitalizowaną wartość świadczeń rentowych oraz premie i rabaty w dziale ubezpieczeń majątkowych i osobowych wykazywane są w technicznym rachunku ubezpieczeń.

Przychody z lokat stanowiących pokrycie rezerw w dziale ubezpieczeń na życie ujmowane są w technicznym rachunku ubezpieczeń na życie a następnie rozliczane są na części techniczną oraz ogólną. Sposób rozliczania został przedstawiony w punkcie 5.14.5.

5.14.3 Przychody z nieruchomości

Przychodami z nieruchomości stanowiących lokaty są otrzymane opłaty dzierżawne, czynsze z tytułu najmu oraz inne opłaty związane z gospodarowaniem nieruchomościami.

Przychody z nieruchomości stanowiących lokaty wykazywane są w pozycji „Przychody z lokat w nieruchomości”.

5.14.4 Przychody i koszty z akcji i udziałów

Przychody i koszty z tytułu aktualizacji wyceny akcji i udziałów znajdujących się w portfelu krótkoterminowym rozpoznawane są w wysokości różnicy pomiędzy wartością godziwą, a ceną nabycia lub wartością bilansową na koniec poprzedniego roku obrotowego (jeżeli walory te zostały zakupione w poprzednich latach) w pozycji „Niezrealizowane zyski/straty z lokat”.

Niezrealizowane przychody z tytułu aktualizacji wyceny akcji znajdujących się w długoterminowym portfelu lokat dostępnych do sprzedaży wykazywane są w kapitale własnym w pozycji „Kapitał z aktualizacji wyceny” w wysokości różnicy między wartością godziwą a wartością nabycia.

Przychody i koszty z tytułu sprzedaży akcji ewidencjonowane są w pozycji „Wynik dodatni/ujemny z realizacji lokat”.

Przychody są powiększane o otrzymaną w danym okresie dywidendę. Przychody z dywidend są ewidencjonowane w wartości brutto przyznanych dywidend.

Przychody z lokat stanowiących pokrycie rezerw w dziale ubezpieczeń na życie ujmowane są w technicznym rachunku ubezpieczeń na życie a następnie rozliczane są na części techniczną oraz ogólną. Sposób rozliczania został przedstawiony w punkcie 5.14.5.

5.14.5 Prezentacja przychodów z lokat w dziale ubezpieczeń na życie

PZU Życie dokonuje łącznego inwestowania środków własnych ubezpieczyciela i środków funduszu ubezpieczeniowego nie rozgraniczając lokat, za wyjątkiem lokat funduszu ubezpieczeń na życie na rachunek i ryzyko ubezpieczającego oraz lokat traktowanych jako lokaty dokonane ze środków własnych Spółki, które są wyodrębnione.

Przychody z lokat stanowiących pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, niezrealizowane zyski z tych lokat oraz koszty działalności lokacyjnej i niezrealizowane straty na tych lokatach są rozliczane na część techniczną, ujmowaną w technicznym rachunku ubezpieczeń na życie oraz część ogólną, ujmowaną w ogólnym rachunku zysków i strat. Przychody z lokat funduszu ubezpieczeń na rachunek i ryzyko ubezpieczającego są odnoszone bezpośrednio do technicznego rachunku ubezpieczeń na życie.

Wartość przychodów z lokat zarachowana na przychody ogólnego rachunku zysków i strat wyliczana jest jako iloczyn:

- sumy przychodów z lokat i niezrealizowanych przychodów pomniejszonych o koszty działalności lokacyjnej (z wyłączeniem odpowiednio przychodów z lokat, niezrealizowanych przychodów z lokat i kosztów działalności lokacyjnej dotyczących lokat ubezpieczeń życiowych z umów związanych z ryzykiem inwestycyjnym i lokat dokonywanych ze środków własnych),
- stosunku sumy średniej wartości lokat (z wyłączeniem lokat dokonywanych ze środków własnych oraz lokat na ryzyko ubezpieczającego) i średniej wartości środków pieniężnych pomniejszonej o rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe do sumy średniej wartości lokat (z wyłączeniem lokat dokonywanych ze środków własnych oraz lokat na ryzyko ubezpieczającego) i średniej wartości środków pieniężnych.

Przez średnią wartość rozumie się tutaj sumę salda bilansu otwarcia i zamknięcia za dany okres sprawozdawczy podzieloną przez dwa.

Otrzymaną wartość zarachowanego przychodu koryguje się o przychody zainkasowane, niezrealizowane zyski, koszty poniesione oraz dodatni i ujemny wynik na sprzedaży lokat związane z lokatami ze środków własnych a ujmowane odrębnie w księgach rachunkowych i przenosi do ogólnego rachunku zysków i strat w pozycję „przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie”.

Przenoszona kwota na rachunek ogólny jest wynikiem zasady rozdzielnego rozliczania wyniku z lokat funduszy i lokat środków własnych. Wynik dodatni do przeniesienia, wyliczony wg zasady lokat funduszy, wyniósł 55,2 mln zł i został skorygowany o wynik ujemny z lokat środków własnych w wys. 25,7 mln zł. Ujemny wynik z lokat środków własnych w roku 2002 w porównaniu z rokiem 2001 wynika z większych odpisów z tytułu trwałej utraty wartości akcji i udziałów w jednostkach zależnych, współzależnych i stowarzyszonych. W roku 2001 ww. odpisy wyniosły 85,0 mln zł, podczas gdy w roku 2002 118,0 mln zł (w tym na spółkę PZU Tower Sp. z o.o. 111,7 mln zł).

Podział przychodów z lokat i kosztów działalności lokacyjnej w technicznych rachunkach ubezpieczeń na życie na poszczególne grupy ubezpieczeń (z wyłączeniem przychodów i kosztów z lokat funduszu ubezpieczeń na życie na rachunek i ryzyko ubezpieczającego) dokonywany jest w oparciu o procentową strukturę funduszu ubezpieczeniowego.

5.15 Przychody ze sprzedaży usług ubezpieczeniowych w dziale ubezpieczeń osobowych i majątkowych oraz w dziale ubezpieczeń na życie

5.15.1 Ubezpieczenia majątkowe i osobowe

Ewidencja przychodów z tytułu przypisu składek prowadzona jest według daty wymagalności, co w zakresie ubezpieczeń bezpośrednich oznacza datę pierwszego dnia okresu ubezpieczenia ustalonego w umowie ubezpieczenia (polisie), nie wcześniej jednak niż data opłacenia składki, jeżeli w umowie ubezpieczenia odpowiedzialność PZU została uwarunkowana opłaceniem składki. Powyższy wymóg ewidencji przychodów z tytułu składek uważa się za spełniony, jeżeli przychód z tytułu składki zostanie zarejestrowany w miesiącu, w którym przypada data wymagalności składki. Zgodnie z interpretacją Ministerstwa Finansów składka opłacona w okresie do ostatniego dnia okresu sprawozdawczego (włącznie), dotycząca polisa z okresem ubezpieczenia od pierwszego dnia następnego miesiąca została wykazana w przychodach przyszłych okresów na dzień kończący okres sprawozdawczy.

Udział reasekuratorów w składce ustalony został dla tych grup ubezpieczeń, dla których istnieje pokrycie reasekuracyjne, w takiej części, w jakiej składka podlega cesji zgodnie z odpowiednimi umowami reasekuracyjnymi obowiązującymi w danym okresie ubezpieczeniowym.

5.15.2 Ubezpieczenia na życie

Składki przypisane ujęte w technicznym rachunku ubezpieczeń na życie obejmują kwoty należne w trakcie okresu sprawozdawczego z tytułu zawartych umów ubezpieczenia, bez względu na to, czy kwoty te odnoszą się do całości lub części następnego okresu sprawozdawczego. Składki korygowane są o zmianę stanu rezerwy składek w ciągu okresu sprawozdawczego oraz zmniejszane są o składki należne reasekuratorom.

5.16 Pozostałe przychody i koszty techniczne w dziale ubezpieczeń majątkowych i osobowych

Skapitalizowana wartość świadczeń rentowych z ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej w PZU została powiększona o dochody z tytułu lokat na pokrycie tej rezerwy. W związku z łącznym inwestowaniem (lokowaniem) środków własnych zakładu ubezpieczeń i środków funduszu ubezpieczeniowego oraz brakiem rozgraniczenia tych lokat, wartość przychodów z działalności lokacyjnej do przeniesienia z ogólnego rachunku zysków i strat do technicznego rachunku ubezpieczeń w okresach sprawozdawczych wyliczono jako iloczyn:

- ilorazu dochodu z lokat (z wyłączeniem nieruchomości oraz zdefiniowanych akcji i obligacji) na koniec okresu sprawozdawczego i średniorocznego stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym,
- stanu skapitalizowanej wartości świadczeń rentowych z ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej na udziale własnym na początek rozpatrywanego okresu.

Średnioroczny stan rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym jest równy średniej arytmetycznej stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym na początek i koniec okresu sprawozdawczego.

5.17 Koszty odszkodowań wypłaconych

5.17.1 Ubezpieczenia majątkowe i osobowe

Odszkodowania i świadczenia w zakresie ubezpieczeń bezpośrednich ewidencjonowane są pod datą dokonania wypłaty, bez względu na datę powstania i rejestracji szkody. Wartość odszkodowań i świadczeń prezentowana w technicznym rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych ujmowana jest w wysokości faktycznie wypłaconej kwoty po potrąceniu wszelkich zwrotów, regresów oraz odzysków odszkodowań oraz po powiększeniu o koszty likwidacji szkód.

Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach ustalony został dla tych grup ubezpieczeń, dla których istnieje pokrycie reasekuracyjne, w takiej części, w jakiej reasekuratorzy uczestniczą w odszkodowaniach i świadczeniach zgodnie z odpowiednimi umowami reasekuracyjnymi obowiązującymi w danym okresie ubezpieczeniowym.

5.17.2 Ubezpieczenia na życie

Wartość odszkodowań i świadczeń wypłacanych ujmowana jest w wysokości faktycznie wypłaconej po potrąceniu zwrotów i refundacji (z wyjątkiem refundacji z tytułu reasekuracji biernej), powiększonej o zmianę stanu rezerwy na niewypłacone świadczenia na udziale własnym na koniec i początek okresu sprawozdawczego, oraz pomniejszonej o udział reasekuratorów w wypłaconych świadczeniach i rezerwach.

Koszty likwidacji świadczeń obejmują bezpośrednie i pośrednie koszty związane z wykazywaniem czynności, które zmierzają do rozpatrzenia i zamknięcia spraw zgłoszonych dotyczących świadczeń lub wspierają czynności zmierzające do rozpatrzenia i zamknięcia spraw zgłoszonych świadczeń.

5.18 Koszty działalności ubezpieczeniowej

5.18.1 Ubezpieczenia majątkowe i osobowe

Koszty akwizycji obejmują wyłącznie koszty związane z zawieraniem umów ubezpieczenia. W szczególności do kosztów akwizycji zalicza się: wynagrodzenia prowizyjne pośredników, koszty prowizji podmiotów gospodarczych, koszty opłat pocztowych, bankowych i telekomunikacyjnych oraz zużycie druków i innych materiałów, związane z akwizycją i przypisem składek, poniesione w celu zawarcia ubezpieczenia. Koszty akwizycji obejmują również koszty pośrednio związane z pozyskaniem i zawarciem ubezpieczeń, w tym koszty reklamy i koszty ogólne związane z badaniem wniosków i wystawianiem polis ubezpieczeniowych, a także koszty wynagrodzeń innych niż prowizje agencyjne.

Koszty akwizycji naliczane są zgodnie z zasadą memoriału. Poniesione koszty akwizycji w części przypadającej na przyszłe okresy sprawozdawcze podlegają rozliczeniu w czasie i wykazywane są w rozliczeniach międzyokresowych czynnych, w pozycji „Aktywowane koszty akwizycji”.

Koszty administracyjne obejmują koszty działalności ubezpieczeniowej, nie zaliczone do kosztów akwizycji, odszkodowań i świadczeń lub kosztów działalności lokacyjnej, związane z inkasem składek, zarządzaniem portfelem umów ubezpieczenia, umów reasekuracji oraz ogólnym zarządzaniem zakładem ubezpieczeń.

Koszty działalności ubezpieczeniowej korygowane są o wartość otrzymanych od brokerów i reasekuratorów, w ramach reasekuracji biernej i retrocesji, prowizji reasekuracyjnych i udziałów w zyskach reasekuratorów i retrocesjonariuszy.

5.18.2 Ubezpieczenia na życie

Koszty prowizji ujmowane są w okresie, w którym należna jest składka stanowiąca podstawę wypłacenia prowizji. Wartość kosztów akwizycji korygowana jest o zmianę stanu aktywowanych kosztów akwizycji.

5.19 Koszty związane z obsługą nieruchomości posiadanych przez Grupę i wykorzystywanych na własne potrzeby Grupy

Koszty utrzymania nieruchomości wykorzystywanych na własne potrzeby spółek Grupy Kapitałowej PZU są wykazywane w skonsolidowanym technicznym rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych oraz w skonsolidowanym technicznym rachunku ubezpieczeń na życie.

Koszty utrzymania nieruchomości Tower obejmujące m.in. koszty działalności operacyjnej spółki PZU Tower a w szczególności amortyzację budynków, usługi obce oraz zużycie materiałów i energii są wykazywane w skonsolidowanych rachunkach technicznych ubezpieczeń majątkowych i osobowych oraz ubezpieczeń na życie oraz w ogólnym skonsolidowanym rachunku zysków i strat w proporcjach wynikających z wykorzystywanej powierzchni przez daną spółkę Grupy PZU.

5.20 Koszty marketingu i reklamy

Koszty marketingu i reklamy odnoszone są w koszty w momencie ich poniesienia.

5.21 Przychody i koszty związane z działalnością towarzystwa emerytalnego

Koszty poniesione w związku z akwizycją na rzecz OFE PZU rozliczane są w okresie dwóch lat od podpisania umowy i obciążają pozycję „Pozostałe koszty operacyjne” w skonsolidowanym ogólnym rachunku wyników Grupy Kapitałowej. Odroczone koszty ujmowane są w skonsolidowanym bilansie Grupy Kapitałowej w pozycji „Inne rozliczenia międzyokresowe czynne”. Wszelkie pozostałe koszty oraz przychody związane z działalnością PTE PZU wykazywane są w skonsolidowanym ogólnym rachunku Grupy Kapitałowej w pozycjach „Pozostałe koszty operacyjne” oraz „Pozostałe przychody operacyjne” i obejmują odpowiednio następujące pozycje:

5.21.1 Opłata za zarządzanie OFE PZU

PTE PZU za zarządzanie OFE PZU otrzymuje wynagrodzenie w wysokości nie większej niż 0,05% wartości zarządzanych aktywów netto miesięcznie zgodnie z Załącznikiem nr 3 do Statutu OFE PZU. W roku 2002 i latach poprzednich PTE PZU pobierał opłatę za zarządzanie w wysokości 0,05%.

5.21.2 Opłata manipulacyjna

PTE PZU pobiera opłatę manipulacyjną od składek przekazanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych („ZUS”) do OFE PZU w wysokości określonej w Statucie OFE PZU. Opłata manipulacyjna zgodnie ze Statutem OFE PZU wynosi:

- 9% każdej składki wpłaconej przez Członka OFE PZU w okresie pierwszych dwóch lat od daty uzyskania członkostwa,
- 7% kwoty składki w okresie od początku trzeciego roku do końca piętnastego roku od daty uzyskania członkostwa w OFE PZU,
- 3% od kwoty każdej składki wpłaconej przez Członka OFE PZU w okresie od początku szesnastego roku od daty uzyskania członkostwa w OFE PZU.

Opłata manipulacyjna jest rozpoznawana jako przychód PTE PZU w miesiącu wpływu do OFE PZU składki od której jest należna.

5.21.3 Opłaty z tytułu dokonanych wypłat transferowych w PTE PZU

Opłaty z tytułu dokonanych wypłat transferowych, pobierane są zgodnie z postanowieniami statutu OFE PZU i wykazywane są w miesiącach, w których przypadają terminy rozliczenia wypłat transferowych.

5.21.4 Wpłaty na rzecz KNUiFE i i Rzecznika Ubezpieczonych

PTE PZU przekazuje opłatę do KNUiFE w wysokości 0,12% sumy składek wpłaconych w 2002 roku do zarządzanego przez PTE PZU Otwartego Funduszu Emerytalnego (w 2001 roku wysokość opłaty do UNFE wynosiła odpowiednio 0,01%) oraz Rzecznika Ubezpieczonych – w wysokości 0,0066% sumy składek wpłaconych w 2002 roku do Funduszu (w 2001 roku PTE PZU nie ponosiło kosztów z tego tytułu).

5.21.5 Wpłaty na Fundusz Gwarancyjny

PTE PZU jest zobowiązane do dokonywania wpłat na Fundusz Gwarancyjny. Wysokość wpłat do Funduszu Gwarancyjnego wynosi 0,1% wartości aktywów netto OFE PZU. Na poczet każdej kolejnej wpłaty zaliczane są poprzednie wpłaty powiększone o pożytki z ich lokowania i pomniejszone o wynagrodzenie należne Krajowemu Depozytowi Papierów Wartościowych („KDPW”).

5.21.6 Wpłaty na rachunek rezerwy

PTE PZU jest zobowiązane do dokonywania wpłat na rachunek rezerwy w OFE PZU. Środki zgromadzone na rachunku rezerwowym powinny stanowić równowartość 1,5% wartości środków zgromadzonych na rachunkach wszystkich członków OFE PZU.

PTE PZU przyjął zasadę odnoszenia wpłat na rachunek rezerwy w koszty w momencie zarachowania płatności należnej na rachunek rezerwy.

5.21.7 Opłaty dla KDPW

PTE PZU zobowiązane jest do ponoszenia na rzecz KDPW opłaty z tytułu refundacji kosztów za wykonanie czynności związanych z obsługą wypłat transferowych. Opłata ta stanowi 1% kwoty najniższego wynagrodzenia określonego przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, zgodnie z art. 774 Kodeksu Pracy („najniższe wynagrodzenie”).

5.21.8 Opłaty dla ZUS

PTE PZU jest zobowiązane do ponoszenia opłat na rzecz ZUS z tytułu poniesionych kosztów poboru i dochodzenia składek w wysokości 0,8% składek przekazanych przez ZUS.

PTE PZU zobowiązane jest również do uiszczania na rzecz ZUS opłaty z tytułu refundacji za wykonanie czynności związanych z przystąpieniem członka do innego otwartego funduszu, polegających na rejestracji umowy o członkostwo osoby przystępującej do nowego funduszu. Wysokość tej opłaty stanowi 1% kwoty najniższego wynagrodzenia.

5.22 Transakcje w walutach obcych

Aktywa wyrażone w walutach obcych przeliczane są na złote według kursu kupna stosowanego w tym dniu przez bank, z którego usług korzystają spółki Grupy PZU, nie wyższego od kursu średniego ustalonego dla danej waluty przez NBP na dzień bilansowy.

Pasywa wyrażone w walutach obcych przeliczane są na złote według kursu sprzedaży stosowanego w tym dniu przez bank, z którego usług korzystają spółki Grupy PZU, nie niższego od kursu średniego ustalonego dla danej waluty przez NBP na dzień bilansowy.

Wyrażone w walutach obcych operacje sprzedaży lub kupna walut oraz zapłaty należności lub zobowiązań ujmowane są w księgach rachunkowych po kursie kupna lub sprzedaży walut stosowanym przez bank, z którego usług korzystają spółki Grupy PZU.

W przypadku pozostałych operacji Spółki Grupy PZU stosują średni kurs ustalony przez NBP dla danej waluty, na dzień przeprowadzenia operacji, chyba że w zgłoszeniu celnym lub innym wiążącym dokumencie ustalony został inny kurs.

5.23 Opodatkowanie

Bieżące zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych są naliczane zgodnie z polskimi przepisami podatkowymi.

W związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i pasywów a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości, spółki Grupy PZU tworzą rezerwę i ustalają aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, którego są podatnikami.

Wartość podatkowa aktywów jest to kwota wpływająca na pomniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przypadku uzyskania z nich, w sposób pośredni lub bezpośredni, korzyści ekonomicznych. Jeżeli uzyskanie korzyści ekonomicznych z tytułu określonych aktywów nie powoduje pomniejszenia podstawy obliczenia podatku dochodowego, to wartość podatkowa aktywów jest ich wartością księgową. Wartością podatkową pasywów jest ich wartość księgową pomniejszona o kwoty, które w przyszłości pomniejszą podstawę podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego spółki Grupy PZU ustalają w wysokości kwoty przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego, w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi, które spowodują w przyszłości zmniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego oraz straty podatkowej możliwej do odliczenia, ustalonej przy uwzględnieniu zasady ostrożności. Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego spółki Grupy PZU tworzą w wysokości

kwoty podatku dochodowego, wymagającej w przyszłości zapłaty, w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych, to jest różnic, które spowodują zwiększenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przyszłości.

Wysokość rezerwy i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustalane są przy uwzględnieniu stawek podatku dochodowego obowiązujących w roku powstania obowiązku podatkowego. Rezerwy i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, dotyczące operacji rozliczanych z kapitałem własnym, odnoszone są również na kapitał własny.

5.24 Koszty urlopów pracowniczych

Pracownikom spółek Grupy PZU przysługuje prawo do urlopów na warunkach określonych w przepisach kodeksu pracy. Spółki uznają koszt urlopów pracowniczych na bazie memoriałowej, stosując metodę zobowiązań. Zobowiązanie z tytułu urlopów pracowniczych ustalane jest w oparciu o różnicę pomiędzy faktycznym stanem wykorzystania urlopów przez pracowników, a stanem jaki istniałby, gdyby urlopy były wykorzystywane proporcjonalnie do upływu czasu w okresie, za które te urlopy przysługują pracownikom.

5.25 Odprawy emerytalne i rentowe oraz nagrody jubileuszowe

Zgodnie z zasadami wynagradzania obowiązującymi w Grupie pracownicy mają prawo do nagród jubileuszowych po osiągnięciu określonej liczby lat pracy, odpraw emerytalnych i rentowych w momencie przejścia na emeryturę lub rentę. Wysokość świadczenia jest uzależniona od długości okresu zatrudnienia i średniego miesięcznego wynagrodzenia.

Koszty nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalnych i rentowych oszacowane metodami aktuarialnymi są rozpoznawane memoriałowo. Zobowiązania i koszty wynikające z określonych świadczeń są wyliczane przy zastosowaniu metody prognozowanych uprawnień jednostkowych. Zgodnie z metodą prognozowanych uprawnień jednostkowych w każdym kolejnym okresie zatrudnienia pracownika wartość świadczeń jest zwiększana o dodatkową jednostkę, do której prawo nabył pracownik i naliczana jest każda kolejna jednostka, aż do osiągnięcia ostatecznej wysokości świadczenia. Wartość określonego świadczenia stanowi wartość bieżąca szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych z tego tytułu.

5.26 Wbudowane instrumenty pochodne

Wyodrębnione wbudowane instrumenty pochodne wykazywane są jako pozostałe należności/zobowiązania. Wyceniane są według wartości godziwej a zmiany ich wartości ujmowane są w ogólnym rachunku zysków i strat w pozycjach „pozostałe przychody operacyjne” lub „pozostałe koszty operacyjne”. Grupa Kapitałowa PZU rozpoznała wbudowane instrumenty finansowe po raz pierwszy na dzień 1 stycznia 2002 roku, stosownie do właściwych przepisów przejściowych.

6. Dokonane w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego zmiany sposobu sporządzania sprawozdania finansowego oraz zasadach rachunkowości

6.1 Zmiany wynikające z nowelizacji Ustawy o rachunkowości i innych przepisów

Zmiany sposobu sporządzania sprawozdania finansowego za rok kończący się 31 grudnia 2002 roku w porównaniu do sprawozdania finansowego za rok 2001 wynikają z nowelizacji Ustawy o rachunkowości, przepisów Rozporządzenia MF o rachunkowości zakładów ubezpieczeń oraz Rozporządzenia MF z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych. Zasady wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego zostały przedstawione w punkcie 5 wprowadzenia do sprawozdania finansowego – Podstawowe zasady (polityki) rachunkowości.

W celu zapewnienia porównywalności danych finansowych w sprawozdaniu finansowym za rok kończący się 31 grudnia 2002 Grupa Kapitałowa PZU dokonała przekształcenia bilansu zamknięcia roku 2001 na bilans otwarcia roku 2002 uwzględniając zmianę zasad rachunkowości. Korekty dokonane przez spółki Grupy Kapitałowej PZU oraz przez Grupę PZU miały charakter zarówno prezentacyjny, jak i wpływały na wynik finansowy, kapitały własne oraz sumę bilansową roku 2001.

Wszystkie korekty, które miałyby wpływ na wynik lat poprzedzających rok 2001, gdyby wówczas obowiązywały zasady rachunkowości przyjęte przez spółki Grupy Kapitałowej PZU oraz przez Grupę PZU w sprawozdaniu finansowym za rok 2002 zostały ujęte w pozycji „Zysk (strata) z lat ubiegłych”.

6.1.1 Wartości niematerialne i prawne, lokaty w nieruchomości oraz rzeczowe składniki aktywów

Znowelizowana Ustawa o rachunkowości wymaga zakwalifikowania spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu oraz prawa wieczystego użytkowania gruntu do rzeczowych składników aktywów, bądź do lokat. Ponadto w pozycji „Nieruchomości” nie ujmuje się tej części nieruchomości, która jest wykorzystywana na potrzeby własne zakładu ubezpieczeń. Nieruchomości te są przedstawiane w pozycji „Rzeczowe składniki aktywów”.

Zgodnie z wymogami Ustawy o rachunkowości oraz Rozporządzenia MF o rachunkowości zakładów ubezpieczeń, Grupa Kapitałowa PZU dokonała przeklasyfikowania wartości niematerialnych i prawnych oraz nieruchomości do odpowiednich pozycji bilansu.

6.1.2 Akcje krótkoterminowe dopuszczone do publicznego obrotu

Akcje zakwalifikowane do portfela lokat krótkoterminowego zostały wycenione według wartości godziwej przy zastosowaniu kursów z Giełdy Papierów Wartościowych („GPW”) w Warszawie na dzień bilansowy, a w zatwierdzonym sprawozdaniu finansowym za 2001 rok („sprawozdanie historyczne”) według wartości niższej z dwóch: ceny nabycia lub kursu giełdowego. Różnica z przeszacowania powstała w wyniku zastosowania nowej metody wyceny zwiększyła wartość bilansową akcji i po skorygowaniu o wpływ na podatek odroczonej, wykazana została odpowiednio:

- w pozycji „Zysk (strata) z lat ubiegłych” w odniesieniu do przeszacowania akcji odnoszącego się do lat poprzedzających rok 2001,
- w pozycji „Niezrealizowane zyski/straty z lokat” w odniesieniu do przeszacowania 2001 roku dla prezentowanych w niniejszym sprawozdaniu danych za 2001 rok.

6.1.3 Akcje długoterminowe dopuszczone do publicznego obrotu

Akcje zakwalifikowane do portfela lokat długoterminowego zostały wycenione według wartości godziwej przy zastosowaniu kursów z GPW w Warszawie na dzień bilansowy, a w sprawozdaniu historycznym według wartości niższej z dwóch: ceny nabycia lub kursu giełdowego. Różnica z przeszacowania akcji długoterminowych nie przekraczająca ujemnej wartości przeszacowania odniesionej w ciężar ogólnego rachunku zysków i strat w latach poprzednich została wykazana po skorygowaniu o podatek odroczonej w pozycji „Zysk (strata) z lat ubiegłych”. Aktywa z tytułu podatku dochodowego i rezerwa na podatek dochodowy zostały wykazane netto w pozycji „Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego”.

6.1.4 Obligacje dopuszczone do publicznego obrotu

Obligacje skarbowe notowane na rynku regulowanym zaliczone do portfela dostępnych do sprzedaży zostały wycenione w bilansie otwarcia według wartości godziwej określonej według notowań GPW z dnia 31 grudnia 2001 roku. Nadwyżka z przeszacowania, po skorygowaniu o wpływ na odroczonej podatek dochodowy, została odniesiona na kapitał z aktualizacji wyceny.

6.1.5 Należności i zobowiązania w podziale na jednostki powiązane i pozostałe jednostki

Zgodnie ze znowelizowaną Ustawą prezentacja pozycji „Należności od ubezpieczających”, „Należności od pośredników ubezpieczeniowych”, „Inne należności”, „Należności z tytułu reasekuracji” oraz „Pozostałe należności” wymaga oddzielnego wykazania należności od jednostek powiązanych i pozostałych. Podobnie sposób prezentacji pozostałych zobowiązań uwzględnia podział na zobowiązania od jednostek powiązanych i pozostałych.

6.1.6 Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych

Udział reasekuratorów w pozycji „Rezerwa składek i rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego” z działu C pasywów został przeniesiony w bilansie według znowelizowanej Ustawy o rachunkowości do pozycji w dziale D pasywów. Ponadto, udział reasekuratorów w pozycji „Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia” w dziale C pasywów został przeklasyfikowany do pozycji w dziale D pasywów bilansu.

6.1.7 Rezerwa na odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe

Grupa Kapitałowa PZU przeprowadziła również korektę prezentacyjną dotyczącą rezerwy na odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe. Zgodnie ze znowelizowaną Ustawą o rachunkowości rezerwa ta powinna być wykazywana w pozycji „Rezerwy na świadczenia emerytalne oraz inne obowiązkowe świadczenia pracowników”.

6.1.8 Koszty akwizycji

Zgodnie ze znowelizowaną Ustawą o rachunkowości zmieniła się prezentacja rozliczeń międzyokresowych kosztów z tytułu akwizycji. Nie są one prezentowane w pozycji „Inne rozliczenia międzyokresowe” (aktywa), lecz w pozycji VII.2. aktywów „Rozliczeń międzyokresowych”: „Aktywowane koszty akwizycji”. Ponadto pośrednie koszty akwizycji wykazywane są obecnie w pozycji „VII.1. Koszty akwizycji” technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych, a nie jak dotychczas w pozycji „Koszty administracyjne”.

Począwszy od 1 stycznia 2002 roku Grupa Kapitałowa PZU przyjęła nowe zasady rozliczania w czasie kosztów akwizycji w dziale ubezpieczeń na życie. Koszty nie przypisane do przychodu w postaci składki bądź okresu ubezpieczenia są aktywowane i będą rozliczone w okresach następnym.

6.1.9 Wynik z rewaloryzacji lokat oraz nie zrealizowane zyski (straty) z lokat

W wyniku przeprowadzenia korekty opisanej w punkcie 6.1.2 w stosunku do wielkości przedstawionej w sprawozdaniu finansowym za rok kończący się 31 grudnia 2001 roku zmianie uległa pozycja „Nie zrealizowane zyski z lokat”. Ponadto dokonano przeniesienia nie zrealizowanych zysków i strat, wykazywanych w roku 2001 w pozycji „Wynik z rewaloryzacji lokat” do pozycji „Nie zrealizowane zyski (straty) z lokat”.

6.1.10 Przychody z nieruchomości i koszty utrzymania nieruchomości

W celu zachowania porównywalności danych za rok 2001 z danymi wykazanymi w sprawozdaniu finansowym za rok 2002 dokonano korekty przychodów i kosztów nieruchomości nie zaliczanych do lokat. Przychody i koszty nieruchomości, które w roku 2002 nie zostały zaliczone do lokat zostały, w danych dla roku 2001 przeniesione do pozycji „Pozostałe przychody operacyjne” oraz „Koszty administracyjne”.

6.1.11 Wbudowane instrumenty pochodne

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa spółki Grupy Kapitałowej PZU zidentyfikowały wszystkie umowy zawierające wbudowane instrumenty pochodne, to jest takie, gdy z zawartej umowy wynikają warunki, że część lub całość przepływów pieniężnych zmienia się w sposób podobny do tego, jaki powodowałby samodzielnie instrument pochodny.

6.1.12 Przeniesienie przychodów netto z lokat z ogólnego rachunku zysków i strat

Znowelizowane przepisy zmieniają sposób prezentacji przychodów z lokat na pokrycie rezerw na skapitalizowaną wartość świadczeń rentowych. Obecnie są one prezentowane w pozycji „Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat”, a nie jak dotychczas w pozycji „Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym”.

6.1.13 Aktywo/rezerwa z tytułu podatku odroczonego

Skutki zmiany zasad rachunkowości opisane w punktach 6.1.2, 6.1.3, 6.1.11 traktowane są jako różnice przejściowe, z punktu widzenia przepisów podatkowych i stanowiły podstawę do wyliczenia aktywa/rezerwy na podatek odroczonego.

6.1.14 Pozostałe przychody i koszty techniczne na udziale własnym oraz przychody i koszty operacyjne

W roku 2002 Grupa Kapitałowa PZU zmieniła zasady ewidencji i prezentacji w sprawozdaniu finansowym przychodów i kosztów dotyczących odpisów aktualizujących należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich i reasekuracji oraz różnic kursowych z reasekuracji.

W 2002 roku wymienione przychody i koszty z tytułu odpisów aktualizujących należności oraz różnice kursowe zostały wykazane w technicznym rachunku ubezpieczeń w pozycjach „Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym” oraz „Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym” a nie tak jak w roku 2001 w ogólnym rachunku zysków i strat odpowiednio w pozycjach „Pozostałe przychody operacyjne” i „Pozostałe koszty operacyjne”.

6.1.15 Różnice kursowe

Na dzień bilansowy składniki aktywów (pasywów) wyrażone w walutach obcych wycenia się po kursie kupna (sprzedaży) stosowanym w tym dniu przez bank, z którego usług korzysta jednostka, nie wyższym (niższym) jednak od kursu średniego ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na ten dzień.

Według zasad obowiązujących do 31 grudnia 2001 roku udziały w innych jednostkach i długoterminowe papiery wartościowe wyrażone w walucie obcej wykazywane były na dzień bilansowy po kursie, po którym nastąpił ich zakup, jednak w wysokości nie wyższej od obowiązującego na koniec roku średniego kursu ustalonego przez Prezesa NBP. Pozostałe aktywa i pasywa wyrażone w walucie obcej były przeszacowywane na dzień bilansowy według średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Prezesa NBP na ten dzień.

Dodatkowo różnice kursowe powstałe w wyniku wyceny na dzień bilansowy aktywów i pasywów innych niż środki pieniężne, udziały, papiery wartościowe oraz rozrachunki i kredyty dotyczące inwestycji odnoszone według zasad panujących na 31 grudnia 2001 roku na przychody przyszłych okresów, niezrealizowane na dzień 31 grudnia 2002 roku, zostały przeniesione z pozycji „rozliczenia międzyokresowe przychodów” do rachunku zysku i strat.

6.1.16 Koszty utworzenia spółki akcyjnej (PZU-CL Agent Transferowy)

Według zasad obowiązujących w bieżącym roku koszty utworzenia i rozwoju spółki akcyjnej nie spełniają kryteriów pozwalających je uznać jako wartości niematerialne i prawne. W związku z powyższym koszty utworzenia i rozwoju spółki akcyjnej zaprezentowane zostały w pozycji rozliczeń międzyokresowych kosztów.

6.1.17 Kaucja z tytułu rozliczeń kart kredytowych (PTE PZU)

Kaucja z tytułu rozliczeń kart kredytowych została wykazana jako należności, podczas gdy według zasad obowiązujących na 31 grudnia 2001 roku kwoty te prezentowane były jako lokaty terminowe w instytucjach kredytowych.

6.1.18 Rachunek kosztów działań (PZU Życie)

PZU Życie w roku 2002 zgodnie z Rozporządzeniem MF o rachunkowości zakładów ubezpieczeń wprowadziło nowe sformułowania definicji kosztów akwizycji, likwidacji i administracji.

W celu zastosowania w/w Rozporządzenia wprowadzony został Rachunek Kosztów Działania, którego zasady:

- bazują na interpretacji Prezesa KNUiFE wyrażonej w liście z dnia 21.03.2002 i stanowią jej rozwinięcie,
- zostały opracowane po przeanalizowaniu rozwiązań stosowanych w innych krajach (ze szczególnym uwzględnieniem UE) i uwzględniają trendy zmian w przepisach w branży ubezpieczeniowej na świecie,
- pozwalają odzwierciedlić w sprawozdaniach finansowych biznesowy charakter kosztów akwizycji i likwidacji,
- zakładają, że kryterium identyfikacji kosztów akwizycji i likwidacji jest cel i treść ekonomiczna czynności generujących koszty, niezależnie od ich rodzaju czy formalnego przyporządkowania do poszczególnych miejsc powstawania kosztów.

6.1.19 Zyski i straty nadzwyczajne

Znowelizowana Ustawa o rachunkowości zawęziła istotnie definicję zysków i strat nadzwyczajnych, przez które rozumie się zyski i straty powstające na skutek zdarzeń trudnych do przewidzenia, poza działalnością operacyjną jednostki i nie związane z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia.

W roku poprzednim, zyski i straty nadzwyczajne obejmowały wiele zdarzeń o charakterze losowym, mieszczących się w ramach ogólnego ryzyka związanego z prowadzeniem działalności.

6.1.20 Koszty związane z obsługą nieruchomości posiadanych przez Grupę poprzez PZU Tower

Koszty utrzymania nieruchomości Tower obejmujące m.in. koszty działalności operacyjnej spółki PZU Tower a w szczególności amortyzację budynków, usługi obce oraz zużycie materiałów i energii są wykazywane w skonsolidowanych rachunkach technicznych ubezpieczeń majątkowych i osobowych oraz ubezpieczeń na życie oraz w ogólnym skonsolidowanym rachunku zysków i strat w proporcjach wynikających z wykorzystywanej powierzchni przez daną spółkę Grupy PZU.

W roku poprzednim koszty utrzymania nieruchomości prezentowane były w pozycji „Koszty utrzymania nieruchomości”.

6.1.21 Wpływ na aktywa i wynik 2001 roku nowych zasad rachunkowości

Zmiany w prezentacji danych porównywalnych za 2001 rok wynikające z nowelizacji Ustawy o rachunkowości miały następujący wpływ:

- aktywa netto wzrosły o 282.693 tys. zł,
- wynik netto wzrósł o 13.843 tys. zł.

6.2 Zmiany w prezentacji danych porównywalnych za 2001 rok spowodowane przeprowadzeniem korekt wynikających z nowelizacji Ustawy o rachunkowości

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PZU zawiera dane porównywalne. Dane te zostały przekształcone w stosunku do zatwierdzonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok kończący się dnia 31 grudnia 2001 roku w sposób zapewniający ich porównywalność przez zastosowanie jednolitych zasad (polityki) rachunkowości zgodnych z zasadami (polityką) rachunkowości stosowanymi przez Grupę Kapitałową PZU przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok kończący się dnia 31 grudnia 2002 roku z wyjątkiem wpływu następujących zmian:

6.2.1 Zmiana zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji wbudowanych instrumentów pochodnych

Została ujęta jako korekta wyniku z lat ubiegłych na dzień 1 stycznia 2002 roku, bez przekształcenia danych wynikających z wcześniej sporządzonych sprawozdań finansowych, prezentowanych jako dane porównawcze, pomimo zmiany zasad (polityki) rachunkowości.

6.2.2 Zmiana zasad tworzenia rezerwy składek

W 2002 roku, stosownie do zapisów Rozporządzenia MF o rachunkowości zakładów ubezpieczeń, zmieniono zasadę tworzenia rezerwy składek, tj. dla przypisu dokonywanego od dnia wejścia w życie Rozporządzenia. Przy tworzeniu rezerwy składek nie pomniejsza się składki przypisanej o bezpośrednie koszty akwizycji. Gdyby na koniec 2001 roku przyjąć zasady tworzenia rezerwy składek obowiązujące na koniec 2002 roku, rezerwa składek brutto wykazana w bilansie byłaby większa o 226.023 tys. zł, a kwota odroczonych kosztów akwizycji byłaby większa o analogiczną kwotę, tj. 226.023 tys. zł. Jednocześnie, zarówno zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji jak i zmiana stanu rezerwy składek brutto, wykazane w technicznym rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych w roku 2001, byłyby większe o kwotę 25.669 tys. zł.

6.2.3 Zmiany zasad ujmowania niezrealizowanych dodatnich różnic kursowych z tytułu wyceny rozrachunków

W bilansie otwarcia nadwyżka niezrealizowanych dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi została wykazana jako przychody przyszłych okresów i nie dokonano korekty związanej z przebiegiem różnic kursowych w wynik lat ubiegłych.

6.2.4 Zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym dla ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający

PZU Życie przeprowadziło korektę prezentacyjną i kwotę zmiany stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym dla ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający wykazuje w oddzielnej pozycji, podczas gdy w roku 2001 kwoty te były prezentowane jako część składowa pozycji „rezerwy ubezpieczeń na życie”.

6.3 Pozostałe zmiany sposobu sporządzania sprawozdania finansowego

6.3.1 Rozrachunki reasekuracyjne

W roku 2002 PZU zmienił zasady ewidencji rozrachunków reasekuracyjnych w porównaniu do zasad obowiązujących w 2001 roku. Obecnie oddzielnie ewidencjonowane są należności i zobowiązania z tytułu udziału reasekuratorów w składkach, prowizji i szkodach. Do końca 2001 roku należności i zobowiązania z tych tytułów były ewidencjonowane łącznie tzn. w odniesieniu do poszczególnych umów reasekuracyjnych kwoty należności były kompensowane ze zobowiązaniami. Gdyby w roku 2002 zastosować łączną ewidencję należności i zobowiązań z tytułu reasekuracji według poszczególnych umów reasekuracyjnych, wówczas wysokość należności oraz zobowiązań reasekuracyjnych byłaby mniejsza o 53.925 tys. zł.

6.3.2 Zmiana sposobu dokonywania oszacowania kosztów akwizycji do odroczenia

W roku 2002 PZU ograniczył zakres kosztów akwizycji podlegających rozliczaniu w czasie. Od 1 stycznia 2002 roku odraczane są wyłącznie koszty akwizycji, które dotyczą przychodów przyszłych okresów sprawozdawczych i których wysokość bezpośrednio jest uzależniona od wysokości przypisu składki, tj. koszty prowizji za zawieranie ubezpieczeń. Nie podlegają odraczaniu koszty wynagrodzeń pracowników administracyjnych zatrudnionych w pionie akwizycji (prowizje i składki ZUS od wynagrodzeń prowizyjnych).

Gdyby w roku 2001 zakres odraczanych kosztów akwizycji był taki sam jak w roku 2002, to koszty akwizycji obciążające wynik finansowy 2001 roku byłyby wyższe o 24.486 tys. zł.

7. Informacje o znaczących zdarzeniach dotyczących lat ubiegłych ujętych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym

Do dnia sporządzenia sprawozdania finansowego za rok obrotowy nie wystąpiły zdarzenia, które nie zostały, a powinny być ujęte w księgach rachunkowych roku obrotowego.

8. Informacje o znaczących zdarzeniach jakie nastąpiły po dniu bilansowym, a nie uwzględnionych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym

Do dnia sporządzenia sprawozdania finansowego za rok obrotowy nie wystąpiły zdarzenia, które nie zostały, a powinny być ujęte w księgach rachunkowych roku obrotowego.

9. Wynik z działalności zaniechanej

W trakcie 2002 roku jednostki Grupy Kapitałowej PZU objęte skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym nie zaniechały jakiegokolwiek rodzaju działalności.

skonsolidowane sprawozdanie finansowe

2002

Grupa PZU

Z dniem 3 kwietnia 2003 roku wydaliśmy opinię bez zastrzeżeń, ze zwróceniem uwagi, na temat skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń SA („Grupy PZU”) za rok obrotowy kończący się dnia 31 grudnia 2002 roku, jak to zaprezentowano poniżej:

„Opinia Niezależnego Biegłego Rewidenta

Dla Rady Nadzorczej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń SA

- Przeprowadziliśmy badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok kończący się dnia 31 grudnia 2002 roku Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń SA („Grupa PZU”) z siedzibą w Warszawie, przy Al. Jana Pawła II 24, obejmującego:
 - wprowadzenie do skonsolidowanego sprawozdania finansowego,
 - skonsolidowany bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2002 roku, który po stronie aktywów i pasywów wykazuje sumę 30.975.413 tysięcy złotych (słownie: trzydzieści miliardów dziewięćset siedemdziesiąt pięć milionów czterysta trzydzieści tysięcy złotych),
 - skonsolidowany techniczny rachunek ubezpieczeń na życie za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku wykazujący dodatni wynik techniczny ubezpieczeń na życie do przeniesienia do ogólnego rachunku zysków i strat w wysokości 499.453 tysięcy złotych (słownie: czterysta dziewięćdziesiąt dziewięć milionów czterysta pięćdziesiąt trzy tysiące złotych),
 - skonsolidowany techniczny rachunek ubezpieczeń majątkowych i osobowych za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku wykazujący dodatni wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych do przeniesienia do ogólnego rachunku zysków i strat w wysokości 276.103 tysiące złotych (słownie: dwieście siedemdziesiąt sześć milionów sto trzy tysiące złotych),
 - skonsolidowany ogólny rachunek zysków i strat za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku wykazujący zysk netto w wysokości 1.240.798 tysięcy złotych (słownie: jeden miliard dwieście czterdzieści milionów siedemset dziewięćdziesiąt osiem tysięcy złotych),
 - zestawienie zmian w skonsolidowanym kapitale własnym za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku wykazujące zwiększenie stanu kapitału własnego o kwotę 1.425.096 tysięcy złotych (słownie: jeden miliard czterysta dwadzieścia pięć milionów dziewięćdziesiąt sześć tysięcy złotych),
 - skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku wykazujący zwiększenie stanu środków pieniężnych netto o kwotę 32.338 tysięcy złotych (słownie: trzydzieści dwa miliony trzysta trzydzieści osiem tysięcy złotych),
 - zestawienie pozycji pozabilansowych,
 - dotatkowe informacje i objaśnienia.
- Za rzetelność, prawidłowość i jasność skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jak również za prawidłowość ksiąg rachunkowych odpowiada Zarząd jednostki dominującej. Naszym zadaniem było zbadanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego i wyrażenie, na podstawie badania, opinii o tym, czy skonsolidowane sprawozdanie finansowe, we wszystkich istotnych aspektach prawidłowo, rzetelnie i jasno przedstawia sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy Grupy PZU.
- Badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego przeprowadziliśmy stosownie do obowiązujących w Polsce postanowień:
 - rozdziału 7 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości („ustawa”),
 - norm wykonywania zawodu biegłego rewidenta wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów,

w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność co do tego, czy skonsolidowane sprawozdanie finansowe nie zawiera istotnych nieprawidłowości. W szczególności badanie obejmowało sprawdzenie – w dużej mierze metodą wrywkową – dokumentacji, z której wynikają kwoty i informacje zawarte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Badanie obejmowało również ocenę poprawności przyjętych i stosowanych przez Grupę PZU zasad rachunkowości i znaczących szacunków dokonanych przez Zarząd jednostki dominującej, jak i ogólnej prezentacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Uważamy, że przeprowadzone przez nas badanie dostarczyło nam wystarczających podstaw do wyrażenia opinii o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym traktowanym jako całość.

4. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za poprzedni rok obrotowy kończący się dnia 31 grudnia 2001 roku było przedmiotem badania przez biegłego rewidenta działającego dla innego podmiotu uprawnionego, który z dniem 27 lutego 2002 roku wydał opinię o tym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.
5. Naszym zdaniem skonsolidowane sprawozdanie finansowe we wszystkich istotnych aspektach:
- przedstawia rzetelnie i jasno wszystkie informacje istotne dla oceny wyniku finansowego działalności gospodarczej za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku, jak też sytuacji majątkowej i finansowej badanej Grupy PZU na dzień 31 grudnia 2002 roku,
 - sporządzone zostało zgodnie z zasadami rachunkowości określonymi w powołanej wyżej ustawie i wydanymi na jej podstawie przepisami,
 - jest zgodne z wpływającymi na jego treść: powołaną wyżej ustawą i wydanymi na jej podstawie przepisami.
6. Nie zgłaszając zastrzeżeń, zwracamy uwagę na następującą kwestię. W dniu 1 stycznia 2002 roku weszła w życie ustawa z dnia 9 listopada 2000 roku o zmianie ustawy o rachunkowości. Grupa PZU wprowadziła w związku z powyższym zmiany w stosowanych zasadach (polityce) rachunkowości jak szerzej przedstawiono w nocie 6 wprowadzenia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Przedstawione skonsolidowane dane finansowe za rok kończący się dnia 31 grudnia 2001 roku zawierają efekty tych zmian.
7. Zapoznaliśmy się ze sprawozdaniem z działalności Grupy w okresie od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku („sprawozdanie z działalności”) i uznaliśmy, że informacje pochodzące ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego są z nim zgodne. Informacje zawarte w sprawozdaniu z działalności uwzględniają postanowienia art. 49 ust. 2 ustawy oraz §47 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń.”

Naszym zdaniem, informacje przedstawione w publikowanej, skróconej wersji skonsolidowanego sprawozdania finansowego na stronach od 80 do 89 niniejszego raportu rocznego są we wszystkich istotnych aspektach przedstawione poprawnie w odniesieniu do wyżej wymienionego zbadanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok kończący się dnia 31 grudnia 2002 roku, na podstawie którego powstały. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe, które było przedmiotem naszego badania, zawiera noty, które nie zostały w całości przedstawione w załączonym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Uzyskanie pełnych i rzetelnych informacji na temat Grupy PZU na dzień 31 grudnia 2002 roku oraz wyników prowadzonej przez nią działalności za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku wymaga zapoznania się z pełną wersją skonsolidowanych sprawozdań finansowych zawierającą wszystkie ujawnienia wymagane przez ustawę o rachunkowości i przepisy wydane na jej podstawie.

w imieniu
Ernst and Young Audit Sp. z o.o.
ul. Emilii Plater 53, 00-113 Warszawa
numer ewidencyjny 130

Duleep Aluwihare

Biegły rewident
numer ewidencyjny
90015/215

Tomasz Bieske

Biegły rewident
numer ewidencyjny
9291/6975

Skonsolidowany bilans Grupy PZU

(w tys. złotych)

Aktywa	31 grudnia 2001	31 grudnia 2002
A. Wartości niematerialne i prawne	94 264	63 709
1. Wartość firmy	-	-
2. Inne wartości niematerialne i prawne i zaliczki na poczet wartości niematerialnych i prawnych	94 264	63 709
B. Wartość firmy jednostek podporządkowanych	9 127	7 346
C. Lokaty	21 693 969	26 208 336
I. Nieruchomości	316 592	266 940
1. Grunty własne oraz prawo wieczystego użytkowania gruntu	87 795	87 740
2. Budynki, budowle oraz spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu	207 256	169 163
3. Inwestycje budowlane i zaliczki na poczet tych inwestycji	21 541	10 037
II. Lokaty w jednostkach powiązanych	191 667	192 109
1. Udziały lub akcje w jednostkach powiązanych	174 094	187 767
2. Pożyczki udzielone jednostkom powiązanym oraz dłużne papiery wartościowe emitowane przez te jednostki	17 573	4 342
3. Pozostałe lokaty	-	-
III. Inne lokaty finansowe	21 181 492	25 744 895
1. Udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	1 347 412	1 314 902
2. Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	19 258 274	23 668 671
3. Udziały we wspólnych przedsięwzięciach lokacyjnych	4 550	50
4. Pożyczki zabezpieczone hipotecznie	47 696	8 750
5. Pozostałe pożyczki	-	-
6. Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	523 560	751 520
7. Pozostałe lokaty	-	1 002
IV. Depozyty u cedentów	4 218	4 392
D. Lokaty środków z tytułu ubezpieczeń na życie, gdzie ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	1 075 263	1 217 994
E. Należności	1 272 909	1 431 474
I. Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	1 030 256	1 018 707
1. Należności od ubezpieczających, w tym:	1 012 480	981 420
1.1. od jednostek powiązanych	284	26
1.2. od pozostałych jednostek	1 012 196	981 394
2. Należności od pośredników ubezpieczeniowych, w tym:	4 077	25 073
2.1. od jednostek powiązanych	-	7 926
2.2. od pozostałych jednostek	4 077	17 147
3. Inne należności	13 699	12 214
3.1. od jednostek powiązanych	-	-
3.2. od pozostałych jednostek	13 699	12 214
II. Należności z tytułu reasekuracji, w tym:	48 353	110 175
1. Od jednostek powiązanych	-	-
2. Od pozostałych jednostek	48 353	110 175
III. Inne należności	194 300	302 592
1. Należności od budżetu	80 427	149 879
2. Pozostałe należności, w tym:	113 873	152 713
2.1. od jednostek powiązanych	5 230	840
2.2. od pozostałych jednostek	108 643	151 873
F. Inne składniki aktywów	1 530 921	1 486 094
I. Rzeczowe składniki aktywów	1 311 686	1 239 003
II. Środki pieniężne	208 787	241 125
III. Pozostałe składniki aktywów	10 448	5 966
G. Rozliczenia międzyokresowe	432 200	560 460
I. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	80 303	88 337
II. Aktywowane koszty akwizycji	327 971	446 727
III. Zarachowane odsetki i czynsze	343	777
IV. Inne rozliczenia międzyokresowe	23 583	24 619
Suma aktywów	26 108 653	30 975 413

Pasywa	31 grudnia 2001	31 grudnia 2002
A. Kapitał własny	3 539 431	4 964 527
I. Kapitał podstawowy	86 352	86 352
II. Należne wpłaty na kapitał podstawowy (wielkość ujemna)	-	-
III. Akcje własne (wielkość ujemna)	-	-
IV. Kapitał (fundusz) zapasowy	2 304 119	3 120 874
V. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	109 188	469 260
VI. Pozostałe kapitały rezerwowe	-	-
VII. Różnice kursowe z przeliczenia jednostek podporządkowanych	-	-
1. Dodatnie różnice kursowe	-	-
2. Ujemne różnice kursowe (wielkość ujemna)	-	-
VIII. Zysk (strata) z lat ubiegłych	(37 303)	47 243
IX. Zysk (strata) netto	1 077 075	1 240 798
X. Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)	-	-
B. Ujemna wartość firmy jednostek podporządkowanych	-	-
C. Kapitały mniejszości	6	-
D. Zobowiązania podporządkowane	-	-
E. Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe	22 632 709	25 797 534
I. Rezerwa składek i rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego	3 125 922	3 269 106
II. Rezerwa ubezpieczeń na życie	10 424 967	12 439 805
III. Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	6 660 610	7 336 183
IV. Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych	4 587	4 316
V. Rezerwy na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	514 100	572 700
VI. Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieceniowe	827 162	953 394
VII. Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe dla ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	1 075 361	1 222 030
F. Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieceniowych (wartość ujemna)	(2 194 687)	(1 898 358)
I. Udział reasekuratorów w rezerwie składek i w rezerwie na pokrycie ryzyka niewygasłego	(523 146)	(180 163)
II. Udział reasekuratorów w rezerwie ubezpieczeń na życie	(156)	(150)
III. Udział reasekuratorów w rezerwie na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	(1 671 385)	(1 718 045)
IV. Udział reasekuratorów w rezerwie na premie i rabaty dla ubezpieczonych	-	-
V. Udział reasekuratorów w pozostałych rezerwach techniczno-ubezpieceniowych	-	-
VI. Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieceniowych dla ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	-	-
G. Pozostałe rezerwy	624 015	961 498
I. Rezerwy na świadczenia emerytalne oraz inne obowiązkowe świadczenia pracowników	224 908	230 027
II. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	217 794	553 687
III. Inne rezerwy	181 313	177 784
H. Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	106 331	32
I. Pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	509 266	519 443
I. Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	156 420	233 029
1. Zobowiązania wobec ubezpieczających, w tym:	115 725	130 312
1.1. wobec jednostek powiązanych	-	34
1.2. wobec pozostałych jednostek	115 725	130 278
2. Zobowiązania wobec pośredników ubezpieczeniowych, w tym:	39 880	100 838
2.1. wobec jednostek powiązanych	506	3 226
2.2. wobec pozostałych jednostek	39 374	97 612
3. Inne zobowiązania z tytułu ubezpieczeń, w tym:	815	1 879
3.1. wobec jednostek powiązanych	-	-
3.2. wobec pozostałych jednostek	815	1 879
II. Zobowiązania z tytułu reasekuracji, w tym:	23 832	63 473
1. wobec jednostek powiązanych	82	-
2. wobec pozostałych jednostek	23 750	63 473

Pasywa	31 grudnia 2001	31 grudnia 2002
III. Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz pobranych pożyczek, w tym:	-	-
1. Zobowiązania zamienne na akcje zakładu ubezpieczeń	-	-
2. Pozostałe	-	-
IV. Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	-	11
V. Inne zobowiązania	251 583	138 459
1. Zobowiązania wobec budżetu	90 178	17 255
2. Pozostałe zobowiązania	161 405	121 204
2.1. wobec jednostek powiązanych	11 052	6 134
2.2. wobec pozostałych jednostek	150 353	115 070
VI. Fundusze specjalne	77 431	84 471
J. Rozliczenia międzyokresowe	891 582	630 737
I. Rozliczenia międzyokresowe kosztów	583 066	459 192
II. Ujemna wartość firmy	-	-
III. Przychody przyszłych okresów	308 516	171 545
Suma pasywów	26 108 653	30 975 413

	31 grudnia 2001	31 grudnia 2002
Wartość księgową	3 539 431	4 964 527
Liczba akcji	86 352 300	86 352 300
Wartość księgową na jedną akcję (w zł)	40,99	57,49
Rozwodniona liczba akcji	86 352 300	86 352 300
Rozwodniona wartość księgową na jedną akcję (w zł)	40,99	57,49

Pozycje pozabilansowe	31 grudnia 2001	31 grudnia 2002
1. Należności warunkowe, w tym:	1 756 736	1 976 741
1.1. otrzymane gwarancje i poręczenia	42 487	14 031
1.2. pozostałe	1 714 249	1 962 710
2. Zobowiązania warunkowe, w tym:	491 621	355 445
2.1. udzielone poręczenia i gwarancje	10 523	20 023
2.2. weksle akceptowane i indosowane	-	-
2.3. aktywa z zobowiązaniem odsprzedaży	402 579	267 590
2.4. inne zobowiązania zabezpieczone na aktywach lub na przychodach	27 230	10 369
3. Zabezpieczenia z tytułu reasekuracji ustanowione na rzecz zakładu ubezpieczeń	-	-
4. Zabezpieczenia z tytułu reasekuracji ustanowione przez zakład ubezpieczeń na rzecz cedentów	-	-
5. Obce składniki aktywów nieujęte w aktywach	17 483	20 581
6. Inne pozycje pozabilansowe	-	-
Pozycje pozabilansowe razem	2 265 840	2 352 767

Skonsolidowany techniczny rachunek ubezpieczeń na życie Grupy PZU

(w tys. złotych)

Wyszczególnienie	2001	2002
I. Składki (1-2-3)	4 736 525	4 888 475
1. Składki przypisane brutto	4 711 331	4 898 009
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	493	5 641
3. Zmiana stanu rezerw składek i na ryzyko niewygasłe brutto	(25 687)	3 893
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	-	-
II. Przychody z lokat (1+2+3+4+5)	803 437	982 374
1. Przychody z lokat w nieruchomości	22 537	1 725
2. Przychody z lokat w jednostkach powiązanych	5 535	6 336
2.1. z udziałów lub akcji	-	6 336
2.2. z pożyczek i dłużnych papierów wartościowych	5 535	-
2.3. z pozostałych lokat	-	-
3. Przychody z innych lokat finansowych	621 434	522 176
3.1. z udziałów, akcji, innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	9 112	6 918
3.2. z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	571 792	495 347
3.3. z lokat terminowych w instytucjach kredytowych	40 530	19 911
3.4. z pozostałych lokat	-	-
4. Wynik dodatni z rewaloryzacji lokat	24 985	6 010
5. Wynik dodatni z realizacji lokat	128 946	446 127
III. Niezrealizowane zyski z lokat	976 153	1 142 762
IV. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	2 127	3 550
V. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	2 602 369	3 098 224
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	2 566 496	3 034 931
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	2 566 496	3 035 435
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	-	504
2. Zmiana stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	35 873	63 293
2.1. Rezerwy brutto	35 873	63 293
2.2. Udział reasekuratorów	-	-
VI. Zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	2 173 142	2 162 403
1. Zmiana stanu rezerw w ubezpieczeniach na życie na udziale własnym	1 559 157	2 014 843
1.1. rezerw brutto	1 559 146	2 014 837
1.2. na udziale reasekuratorów	(11)	(6)
2. Zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym dla ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	339 097	146 668
2.1. rezerw brutto	339 097	146 668
2.2. na udziale reasekuratorów	-	-
3. Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych przewidzianych w statucie na udziale własnym	274 888	892
3.1. rezerw brutto	274 888	892
3.2. na udziale reasekuratorów	-	-
VII. Premie i rabaty łącznie ze zmianą stanu rezerw na udziale własnym	3 276	3 053
VIII. Koszty działalności ubezpieczeniowej (1+2-3)	822 506	816 779
1. Koszty akwizycji	461 792	451 515
1.1. W tym zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	8 185	14 723
2. Koszty administracyjne	360 862	366 956
3. Prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach	148	1 692
IX. Koszty działalności lokacyjnej (1+2+3+4)	262 486	178 226
1. Koszty utrzymania nieruchomości	8 545	1 259
2. Pozostałe koszty działalności lokacyjnej	11 294	10 627
3. Wynik ujemny z rewaloryzacji lokat	76 569	38 436
4. Wynik ujemny z realizacji lokat	166 078	127 904
X. Niezrealizowane straty na lokatach	83 809	190 241
XI. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	25 315	39 330
XII. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione do ogólnego rachunku zysków i strat	60 604	29 452
XIII. Wynik techniczny ubezpieczeń na życie	484 735	499 453
- wynik techniczny ubezpieczeń na życie jednostek podporządkowanych	484 735	499 453

Skonsolidowany techniczny rachunek ubezpieczeń majątkowych i osobowych Grupy PZU

(w tys. złotych)

Wyszczególnienie	2001	2002
I. Składki (1-2-3+4)	6 028 488	6 406 021
1. Składki przypisane brutto	7 519 508	7 391 558
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	1 251 067	502 763
3. Zmiana stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	127 597	139 791
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	(112 356)	(342 983)
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	169 996	89 238
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	43 471	45 789
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	4 495 610	4 458 012
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	3 538 863	3 892 391
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	4 449 727	4 471 113
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	910 864	578 722
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	956 747	565 621
2.1. Zmiana stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	1 103 227	612 281
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	146 480	46 660
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	34 384	125 340
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	34 384	125 340
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	-	-
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej (1+2-3)	1 283 039	1 413 300
1. Koszty akwizycji	720 450	686 762
1.1. W tym zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	(59 228)	(133 478)
2. Koszty administracyjne	849 384	906 981
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	286 795	180 443
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	143 668	209 693
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	39 101	58 600
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	246 153	276 103
- wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych jednostek podporządkowanych	-	-

Skonsolidowany ogólny rachunek zysków i strat Grupy PZU

(w tys. złotych)

Wyszczególnienie	2001	2002
I. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych lub ubezpieczeń na życie	730 888	775 556
II. Przychody z lokat (1+2+3+4+5)	784 607	659 674
1. Przychody z lokat w nieruchomości	9 931	12 833
2. Przychody z lokat w jednostkach powiązanych	788	6 390
2.1. z udziałów i akcji	575	6 388
2.2. z pożyczek i dłużnych papierów wartościowych	199	–
2.3. z pozostałych lokat	14	2
3. Przychody z innych lokat finansowych	573 073	305 951
3.1. z udziałów, akcji, innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	12 186	6 473
3.2. z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	536 282	290 898
3.3. z lokat terminowych w instytucjach kredytowych	24 605	8 580
3.4. z pozostałych lokat	–	–
4. Wynik dodatni z rewaloryzacji lokat	5 258	3 438
5. Wynik dodatni z realizacji lokat	195 557	331 062
III. Niezrealizowane zyski z lokat	502 910	712 974
IV. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie	60 604	29 452
V. Koszty działalności lokacyjnej (1+2+3+4)	224 942	213 978
1. Koszty utrzymania nieruchomości	8 555	11 044
2. Pozostałe koszty działalności lokacyjnej	20 550	487
3. Wynik ujemny z rewaloryzacji lokat	39 719	59 531
4. Wynik ujemny z realizacji lokat	156 118	142 916
VI. Niezrealizowane straty na lokatach	99 005	48 689
VII. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych	169 996	89 238
VIII. Pozostałe przychody operacyjne	309 197	223 305
IX. Pozostałe koszty operacyjne	410 318	264 495
X. Zysk (strata) z działalności operacyjnej	1 483 945	1 784 561
XI. Zyski nadzwyczajne	322	–
XII. Straty nadzwyczajne	564	312
XIII. Odpis wartości firmy jednostek podporządkowanych	155	1 856
XIV. Odpis ujemnej wartości firmy jednostek podporządkowanych	–	–
XV. Zysk (strata) brutto	1 483 548	1 782 393
XVI. Podatek dochodowy	410 519	550 411
a) część bieżąca	276 659	373 629
b) część odroczone	133 860	176 782
XVII. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	–	–
XVIII. Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	4 047	8 817
XIX. (Zyski) straty mniejszości	1	1
XX. Zysk (strata) netto	1 077 075	1 240 798

Zysk na akcję	2001	2002
Zysk (strata) netto (zanalizowany)	1 077 075	1 240 798
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	86 352 300	86 352 300
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	12,47	14,37
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych	86 352 300	86 352 300
Rozwodniony zysk/strata na jedną akcję zwykłą (w zł)	12,47	14,37

Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych Grupy PZU

(w tys. złotych)

Wyszczególnienie	2001	2002
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
I. Wpływy	13 880 003	13 888 157
1. Wpływy z działalności bezpośredniej oraz reasekuracji czynnej	12 601 062	12 536 646
1.1. Wpływy z tytułu składek brutto	12 445 961	12 362 757
1.2. Wpływy z tytułu regresów i zwrotów odszkodowań brutto	66 974	73 413
1.3. Pozostałe wpływy z działalności bezpośredniej	88 127	100 476
2. Wpływy z reasekuracji biernej	963 571	911 952
2.1. Wpłaty reasekuratorów z tytułu udziału w odszkodowaniach	653 795	691 990
2.2. Wpływy z tytułu prowizji reasekuracyjnych i udziałów w zyskach reasekuratorów	309 776	219 075
2.3. Pozostałe wpływy z reasekuracji biernej	-	887
3. Wpływy z pozostałej działalności operacyjnej	315 370	439 559
3.1. Wpływy z tytułu czynności komisarza awaryjnego	32 775	48 182
3.2. Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych składników aktywów trwałych innych niż lokaty	378	989
3.3. Pozostałe wpływy	282 217	390 388
II. Wydatki	11 610 999	12 252 374
1. Wydatki z tytułu działalności bezpośredniej i reasekuracji czynnej	9 702 522	10 180 093
1.1. Zwroty składek brutto	297 845	219 113
1.2. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	6 875 044	7 373 845
1.3. Wydatki z tytułu akwizycji	1 101 898	980 378
1.4. Wydatki o charakterze administracyjnym	1 282 521	1 548 137
1.5. Wypłacone prowizje i udziały w zyskach z tytułu reasekuracji czynnej	1 591	1 423
1.6. Pozostałe wydatki z działalności bezpośredniej oraz reasekuracji czynnej	143 623	57 197
- wynagrodzenia	-	-
- składki ZUS	-	-
- pozostałe	143 623	57 197
2. Wydatki z tytułu reasekuracji biernej	1 173 584	1 001 001
2.1. Składki zapłacone z tytułu reasekuracji	1 173 584	994 802
2.2. Pozostałe wydatki z tytułu reasekuracji biernej	-	6 199
3. Wydatki z pozostałej działalności operacyjnej	734 893	1 071 280
3.1. Wydatki z tytułu czynności komisarza awaryjnego	20 645	10 996
3.2. Nabycie wartości niematerialnych i prawnych i rzeczowych składników aktywów trwałych innych niż lokaty	135 283	89 486
3.3. Pozostałe wydatki operacyjne	578 965	970 798
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I-II)	2 269 004	1 635 783
B. Przepływy z działalności lokacyjnej		
I. Wpływy	117 269 261	151 400 196
1. Zbycie nieruchomości	-	53 779
2. Zbycie udziałów, akcji, w jednostkach powiązanych	1 319	8 520
3. Zbycie udziałów, akcji, w pozostałych jednostkach oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	1 281 732	508 048
4. Realizacja dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez jednostki powiązane oraz spłata pożyczek udzielonych tym jednostkom	130 591	83 038
5. Realizacja dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez pozostałe jednostki	51 649 808	75 996 144
6. Likwidacja lokat terminowych w instytucjach kredytowych	63 388 704	74 215 685
7. Realizacja pozostałych lokat	202 490	-
8. Wpływy z nieruchomości	33 329	31 312
9. Odsetki otrzymane	545 867	475 077
10. Dywidendy otrzymane	34 848	27 971
11. Pozostałe wpływy z lokat	573	622

Wyszczególnienie	2001	2002
II. Wydatki	119 509 457	152 800 788
1. Nabycie nieruchomości	5 289	124
2. Nabycie udziałów, akcji w jednostkach powiązanych	75 257	23 591
3. Nabycie udziałów, akcji w pozostałych jednostkach oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	1 385 070	397 443
4. Nabycie dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez jednostki powiązane oraz udzielenie pożyczek tym jednostkom	32 640	36 139
5. Nabycie dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez pozostałe jednostki	54 302 266	77 708 992
6. Nabycie lokat terminowych w instytucjach kredytowych	63 366 798	74 454 615
7. Nabycie pozostałych lokat	280 666	69 801
8. Wydatki na utrzymanie nieruchomości	44 457	60 590
9. Dywidendy i inne udziały w zyskach wypłacone mniejszości	-	-
10. Pozostałe wydatki na lokaty	17 014	49 493
III. Przepływy pieniężne netto z działalności lokacyjnej (I-II)	(2 240 196)	(1 400 592)
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
I. Wpływy	-	-
1. Wpływy netto z emisji akcji oraz dopłat do kapitału	-	-
2. Kredyty, pożyczki oraz emisja dłużnych papierów wartościowych	-	-
3. Pozostałe wpływy finansowe	-	-
II. Wydatki	-	202 847
1. Dywidendy	-	202 840
2. Inne niż wypłata dywidend, wydatki z tytułu podziału zysku	-	-
3. Nabycie akcji własnych	-	-
4. Spłata kredytów, pożyczek oraz wykup własnych dłużnych papierów wartościowych	-	-
5. Odsetki od kredytów, pożyczek oraz wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	-	-
6. Pozostałe wydatki finansowe	-	7
III. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej (I-II)	-	(202 847)
D. Przepływy pieniężne netto razem (A.III + B.III + C.III)	28 808	32 344
E. Bilansowa zmiana środków pieniężnych, w tym:	28 810	32 338
- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	2	(6)
F. Środki pieniężne na początek okresu	179 977	208 787
G. Środki pieniężne na koniec okresu (F + D), w tym:	208 787	241 125
- o ograniczonej możliwości dysponowania	9 691	10 397

Zestawienie zmian w skonsolidowanym kapitale własnym Grupy PZU

(w tys. złotych)

Wyszczególnienie	2001	2002
I. Kapitał własny na początek okresu (BO)	2 188 799	3 256 739
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	182 366	309 602
b) korekty błędów podstawowych	-	-
I.a. Kapitał własny na początek okresu (BO), po uzgodnieniu do danych porównywalnych	2 371 165	3 566 341
1. Kapitał zakładowy na początek okresu	86 352	86 352
1.1. Zmiany kapitału zakładowego	-	-
a) zwiększenia (z tytułu)	-	-
- objęcia udziałów lub emisji akcji	-	-
b) zmniejszenia (z tytułu)	-	-
- umorzenia akcji	-	-
1.2. Kapitał zakładowy na koniec okresu	86 352	86 352
2. Należne wpłaty na kapitał zakładowy na początek okresu	-	-
2.1. Zmiany należnych wpłat na kapitał zakładowy	-	-
a) zwiększenia	-	-
b) zmniejszenia (z tytułu)	-	-
- przeniesienia	-	-
2.2. Należne wpłaty na kapitał zakładowy na koniec okresu	-	-
3. Akcje własne na początek okresu	-	-
3.1. Zmiany akcji własnych	-	-
a) zwiększenia	-	-
b) zmniejszenia	-	-
3.2. Akcje własne na koniec okresu	-	-
4. Kapitał zapasowy na początek okresu	1 450 075	2 304 119
4.1. Zmiany kapitału zapasowego	854 044	816 755
a) zwiększenia (z tytułu)	898 809	861 013
- zwiększenie z tytułu nabycia	816	-
- podziału zysku (ustawowo)	-	-
- podziału zysku (ponad wymaganą ustawowo minimalną wartość)	898 989	860 640
- z kapitału rezerwowego z aktualizacji	1 004	373
- z dopłat wspólników	-	-
- przeniesienia	-	-
b) zmniejszenia (z tytułu)	44 765	44 258
- pokrycia straty	-	-
- przeniesienia	44 765	44 258
4.2. Kapitał zapasowy na koniec okresu	2 304 119	3 120 874
5. Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	23 709	22 705
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	86 483
b) korekty błędów podstawowych	-	-
5.1. Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu po uzgodnieniu do danych porównywalnych	23 709	109 188
a) zwiększenia (z tytułu)	86 483	360 445
- aktualizacja wyceny	86 483	360 445
b) zmniejszenia (z tytułu)	1 004	373
- realizacja aktywów (zbycie lub likwidacja)	1 004	373
5.2. Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	109 188	469 260
6. Pozostałe kapitały rezerwowe na początek okresu	-	-
6.1. Zmiany pozostałych kapitałów rezerwowych	-	-
a) zwiększenia	-	-
b) zmniejszenia	-	-
6.2. Pozostałe kapitały rezerwowe na koniec okresu	-	-
7. Różnice kursowe z przeliczenia jednostek podporządkowanych	-	-

Wyszczególnienie	2001	2002
8. Zysk (strata) z lat ubiegłych na początek okresu	628 662	843 563
8.1. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu	628 662	843 563
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	182 366	223 119
b) korekty błędów podstawowych	-	-
8.2. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu, po uzgodnieniu do danych porównywalnych	811 029	1 066 682
a) zwiększenia (z tytułu)	49 215	44 258
- podziału zysku z lat ubiegłych	-	-
- przeniesienia	44 765	44 258
- z tytułu nabycia	4 450	-
b) zmniejszenia (z tytułu)	897 547	1 063 697
- wypłata dywidendy	(2)	202 928
- przeniesienia na kapitał zapasowy	896 989	860 639
- inne	560	130
8.3. Zysk z lat ubiegłych na koniec okresu	(37 303)	47 243
8.4. Strata z lat ubiegłych na początek okresu	-	-
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	-
b) korekty błędów podstawowych	-	-
8.5. Strata z lat ubiegłych na początek okresu, po uzgodnieniu do danych porównywalnych	-	-
a) zwiększenia	-	-
b) zmniejszenia	-	-
8.6. Strata z lat ubiegłych na koniec okresu	-	-
8.7. Zysk (strata) z lat ubiegłych na koniec okresu	(37 303)	47 243
9. Wynik netto	1 077 075	1 240 798
a) zysk netto	1 077 075	1 240 798
b) strata netto	-	-
c) odpisy z zysku	-	-
II. Kapitał własny na koniec okresu (BZ)	3 539 431	4 964 527
III. Kapitał własny, po uwzględnieniu proponowanego podziału zysku (pokrycia straty)	3 539 431	4 964 527

2002

PZU SA

Z dniem 13 lutego 2003 roku wydaliśmy opinię bez zastrzeżeń, ze zwróceniem uwagi, na temat sprawozdania finansowego Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń SA („Spółka”) za rok obrotowy kończący się dnia 31 grudnia 2002 roku, jak to zaprezentowano poniżej:

„Opinia Niezależnego Biegłego Rewidenta

Dla Rady Nadzorczej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń SA

1. Przeprowadziliśmy badanie sprawozdania finansowego za rok kończący się dnia 31 grudnia 2002 roku Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń SA („Spółki”) z siedzibą w Warszawie, przy Al. Jana Pawła II 24, obejmującego:
 - wprowadzenie do sprawozdania finansowego,
 - bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2002 roku, który po stronie aktywów i pasywów wykazuje sumę 14.381.622 tysięcy złotych (słownie: czternaście miliardów trzysta osiemdziesiąt jeden milionów sześćset dwadzieścia dwa tysiące złotych),
 - techniczny rachunek ubezpieczeń majątkowych i osobowych za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku wykazujący dodatni wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych do przeniesienia do ogólnego rachunku zysków i strat w wysokości 252.414 tysięcy złotych (słownie: dwieście pięćdziesiąt dwa miliony czterysta czternaście tysięcy złotych),
 - ogólny rachunek zysków i strat za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku wykazujący zysk netto w wysokości 871.142 tysięcy złotych (słownie: osiemset siedemdziesiąt jeden milionów sto czterdzieści dwa tysiące złotych),
 - zestawienie zmian w kapitale własnym za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku wykazujące zwiększenie stanu kapitałów własnych o kwotę 1.042.117 tysięcy złotych (słownie: jeden miliard czterdzieści dwa miliony sto siedemnaście tysięcy złotych),
 - rachunek przepływów pieniężnych za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku wykazujący zwiększenie stanu środków pieniężnych netto o kwotę 10.121 tysięcy złotych (słownie: dziesięć milionów sto dwadzieścia jeden tysięcy złotych),
 - zestawienie pozycji pozabilansowych,
 - wysokość marginesu wypłacalności,
 - ustalenie nadwyżki środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności,
 - ustalenie wysokości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
 - ustalenie wysokości aktywów stanowiących pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
 - ustalenie nadwyżki aktywów na pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
 - dodatkowe informacje i objaśnienia.
2. Za rzetelność, prawidłowość i jasność sprawozdania finansowego, jak również za prawidłowość ksiąg rachunkowych odpowiada Zarząd Spółki. Naszym zadaniem było zbadanie sprawozdania finansowego i wyrażenie, na podstawie badania, opinii o tym, czy sprawozdanie finansowe jest, we wszystkich istotnych aspektach, rzetelne, prawidłowe i jasne oraz czy księgi rachunkowe stanowiące podstawę jego sporządzenia są prowadzone, we wszystkich istotnych aspektach, w sposób prawidłowy.
3. Badanie sprawozdania finansowego przeprowadziliśmy stosownie do obowiązujących w Polsce postanowień:
 - rozdziału 7 ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku („ustawa”),
 - norm wykonywania zawodu biegłego rewidenta wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów,

w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność co do tego, czy sprawozdanie to oraz księgi rachunkowe nie zawierają istotnych nieprawidłowości. W szczególności badanie obejmowało sprawdzenie – w dużej mierze metodą wrywkową – dokumentacji, z której wynikają kwoty i informacje zawarte w sprawozdaniu finansowym. Badanie obejmowało również ocenę poprawności przyjętych i stosowanych przez Zarząd zasad rachunkowości i znaczących szacunków dokonanych przez Zarząd, jak i ogólnej prezentacji sprawozdania finansowego. Uważamy, że przeprowadzone przez nas badanie dostarczyło nam wystarczających podstaw do wyrażenia opinii o sprawozdaniu finansowym traktowanym jako całość.

4. Sprawozdanie finansowe za poprzedni rok obrotowy kończący się dnia 31 grudnia 2001 roku było przedmiotem badania przez biegłego rewidenta działającego dla innego podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, który z dniem 14 lutego 2002 roku wydał opinię ze zwróceniem uwagi na kwestie, że w sprawozdaniu finansowym Spółka wykazuje akcje i udziały w jednostkach zależnych i stowarzyszonych według ceny nabycia z uwzględnieniem odpisu z tytułu trwałego obniżenia wartości tych akcji i udziałów oraz, że zysk netto oraz aktywa netto Grupy PZU będą różne od zysku netto Spółki za rok kończący się dnia 31 grudnia 2001 oraz od jej aktywów netto na ten dzień.
5. Naszym zdaniem sprawozdanie finansowe we wszystkich istotnych aspektach:
- przedstawia rzetelnie i jasno wszystkie informacje istotne dla oceny wyniku finansowego działalności gospodarczej za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku, jak też sytuacji majątkowej i finansowej badanej Spółki na dzień 31 grudnia 2002 roku,
 - sporządzone zostało zgodnie z zasadami rachunkowości określonymi w powołanej wyżej ustawie, Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń (Dz.U. Nr 149 poz. 1671) i wydanymi na ich podstawie przepisami, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych,
 - jest zgodne z powołaną wyżej ustawą i wydanymi na jej podstawie przepisami i postanowieniami statutu wpływającymi na jego treść.
6. Nie zgłaszając zastrzeżeń, zwracamy uwagę na następujące kwestie:
- W dniu 1 stycznia 2002 roku weszła w życie ustawa z dnia 9 listopada 2000 roku o zmianie ustawy o rachunkowości. Spółka wprowadziła w związku z powyższym zmiany w stosowanych zasadach (polityce) rachunkowości, jak szerzej opisano w punkcie 5 wprowadzenia do sprawozdania finansowego. Przedstawione dane finansowe za rok kończący się dnia 31 grudnia 2001 roku zawierają efekty tych zmian.
 - Zgodnie z przepisami ustawy, Spółka wykazała w sprawozdaniu finansowym akcje i udziały w jednostkach zależnych i stowarzyszonych według ceny nabycia z uwzględnieniem odpisu z tytułu trwałego obniżenia wartości tych akcji i udziałów. Zgodnie z powołaną wyżej ustawą Grupa Kapitałowa PZU SA („Grupa Kapitałowa”), gdzie Spółka jest jednostką dominującą sporządzi skonsolidowane sprawozdanie finansowe. Wynik finansowy oraz aktywa netto Grupy Kapitałowej będą różnić się od wyników finansowych Spółki za okres 12 miesięcy kończący się dnia 31 grudnia 2002 oraz od jej aktywów netto na ten dzień.
7. Do sprawozdania finansowego dołączono opinię aktuariusza o utworzeniu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, ustalanych metodami matematyki ubezpieczeniowej.
8. Zapoznaliśmy się ze sprawozdaniem z działalności Spółki w okresie od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku („sprawozdanie z działalności”) i uznaliśmy, że informacje pochodzące ze sprawozdania finansowego są z nim zgodne. Informacje zawarte w sprawozdaniu z działalności uwzględniają postanowienia art. 49 ust. 2 ustawy oraz §47 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń.”

Naszym zdaniem, informacje przedstawione w publikowanej, skróconej wersji sprawozdania finansowego na stronach od 93 do 101 niniejszego raportu rocznego są we wszystkich istotnych aspektach przedstawione poprawnie w odniesieniu do wyżej wymienionego zbadanego sprawozdania finansowego za rok kończący się dnia 31 grudnia 2002 roku, na podstawie którego powstały. Sprawozdanie finansowe, które było przedmiotem naszego badania, zawiera noty, które nie zostały w całości przedstawione w załączonym skróconym sprawozdaniu finansowym. Uzyskanie pełnych i rzetelnych informacji na temat Spółki na dzień 31 grudnia 2002 roku oraz wyników prowadzonej przez nią działalności za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku wymaga zapoznania się z pełną wersją sprawozdań finansowych zawierającą wszystkie ujawnienia wymagane przez ustawę o rachunkowości i przepisy wydane na jej podstawie.

w imieniu
Ernst and Young Audit Sp. z o.o.
ul. Emilii Plater 53, 00-113 Warszawa
numer ewidencyjny 130

Duleep Aluwihare

Biegły rewident
numer ewidencyjny
90015/215

Tomasz Bieske

Biegły rewident
numer ewidencyjny
9291/6975

Bilans PZU SA

(w tys. złotych)

Aktywa	31 grudnia 2001	31 grudnia 2002
A. Wartości niematerialne i prawne	9 972	10 799
1. Wartość firmy	-	-
2. Inne wartości niematerialne i prawne i zaliczki na poczet wartości niematerialnych i prawnych	9 972	10 799
B. Lokaty	10 223 581	12 186 437
I. Nieruchomości	37 164	26 860
1. Grunty własne oraz prawo wieczystego użytkowania gruntu	2 600	2 564
2. Budynki i budowle oraz spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu	13 023	14 259
3. Inwestycje budowlane i zaliczki na poczet tych inwestycji	21 541	10 037
II. Lokaty w jednostkach powiązanych	548 563	515 391
1. Udziały lub akcje w jednostkach powiązanych	360 578	408 993
2. Pożyczki udzielone jednostkom powiązanym oraz dłużne papiery wartościowe emitowane przez te jednostki	187 985	106 398
3. Pozostałe lokaty	-	-
III. Inne lokaty finansowe	9 633 636	11 639 794
1. Udziały, akcje, inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach powierniczych	389 293	431 662
2. Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	8 914 697	10 674 105
3. Udziały we wspólnych przedsięwzięciach lokacyjnych	4 550	50
4. Pożyczki zabezpieczone hipotecznie	-	-
5. Pozostałe pożyczki	-	-
6. Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	325 096	533 977
7. Pozostałe lokaty	-	-
IV. Depozyty u cedentów	4 218	4 392
C. Lokaty środków z tytułu ubezpieczeń na życie, gdzie ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	-	-
D. Należności	1 072 956	1 239 359
I. Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	945 899	931 590
1. Należności od ubezpieczających	928 123	895 403
1.1. od jednostek powiązanych	301	341
1.2. od pozostałych jednostek	927 822	895 062
2. Należności od pośredników ubezpieczeniowych	4 077	23 980
2.1. od jednostek powiązanych	-	6 833
2.2. od pozostałych jednostek	4 077	17 147
3. Inne należności	13 699	12 207
3.1. od jednostek powiązanych	-	-
3.2. od pozostałych jednostek	13 699	12 207
II. Należności z tytułu reasekuracji	48 353	110 175
1. od jednostek powiązanych	-	-
2. od pozostałych jednostek	48 353	110 175
III. Inne należności	78 704	197 594
1. Należności od budżetu	254	133 899
2. Pozostałe należności	78 450	63 695
2.1. od jednostek powiązanych	2 613	3 111
2.2. od pozostałych jednostek	75 837	60 584
E. Inne składniki majątku	674 626	659 428
I. Rzeczowe składniki aktywów	527 983	506 051
II. Środki pieniężne	137 507	147 628
III. Pozostałe składniki aktywów	9 136	5 749
F. Rozliczenia międzyokresowe	151 852	285 599
I. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	-
II. Aktywowane koszty akwizycji	120 283	253 762
III. Zarachowane odsetki i czynsze	241	219
IV. Inne rozliczenia międzyokresowe	31 328	31 618
Suma aktywów	12 132 987	14 381 622

Pasywa	31 grudnia 2001	31 grudnia 2002
A. Kapitał własny	2 508 960	3 551 077
I. Kapitał podstawowy	86 352	86 352
II. Należne wpłaty na kapitał podstawowy (wielkość ujemna)	-	-
III. Akcje własne (wielkość ujemna)	-	-
IV. Kapitał (fundusz) zapasowy	1 619 476	2 093 645
V. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	106 074	465 510
VI. Pozostałe kapitały rezerwowe	-	-
VII. Zysk (strata) z lat ubiegłych	19 133	34 428
VIII. Zysk (strata) netto	677 925	871 142
B. Zobowiązania podporządkowane	-	-
C. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	10 209 808	11 145 764
I. Rezerwa składek i rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego	3 071 461	3 211 196
II. Rezerwy ubezpieczeń na życie	-	-
III. Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	6 332 679	6 944 960
IV. Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych	-	-
V. Rezerwy na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	514 100	572 700
VI. Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	291 568	416 908
VII. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	-	-
D. Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych (wielkość ujemna)	(2 194 531)	(1 898 208)
I. Udział reasekuratorów w rezerwie składek i w rezerwie na pokrycie ryzyka niewygasłego	(523 146)	(180 163)
II. Udział reasekuratorów w rezerwie ubezpieczeń na życie	-	-
III. Udział reasekuratorów w rezerwie na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	(1 671 385)	(1 718 045)
IV. Udział reasekuratorów w rezerwie na premie i rabaty dla ubezpieczonych	-	-
V. Udział reasekuratorów w pozostałych rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych dla ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	-	-
E. Pozostałe rezerwy	315 602	629 202
I. Rezerwy na świadczenia emerytalne oraz inne obowiązkowe świadczenia pracowników	192 588	186 272
II. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	43 871	327 939
III. Inne rezerwy	79 143	114 991
F. Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	106 331	32
G. Pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	312 731	342 903
I. Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	41 946	100 909
1. Zobowiązania wobec ubezpieczających	6 031	4 821
1.1. wobec jednostek powiązanych	-	-
1.2. wobec pozostałych jednostek	6 031	4 821
2. Zobowiązania wobec pośredników ubezpieczeniowych	35 915	96 088
2.1. wobec jednostek powiązanych	506	2 188
2.2. wobec pozostałych jednostek	35 409	93 900
3. Inne zobowiązania z tytułu ubezpieczeń	-	-
3.1. wobec jednostek powiązanych	-	-
3.2. wobec pozostałych jednostek	-	-
II. Zobowiązania z tytułu reasekuracji	23 487	63 297
1. wobec jednostek powiązanych	82	-
2. wobec pozostałych jednostek	23 405	63 297
III. Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz pobranych pożyczek	-	-
1. zobowiązania zamienne na akcje zakładu ubezpieczeń	-	-
2. pozostałe	-	-

Pasywa	31 grudnia 2001	31 grudnia 2002
IV. Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	–	–
V. Inne zobowiązania	180 060	105 598
1. Zobowiązania wobec budżetu	82 823	9 107
2. Pozostałe zobowiązania	97 237	96 491
2.1. wobec jednostek powiązanych	6 277	6 500
2.2. wobec pozostałych jednostek	90 960	89 991
VI. Fundusze specjalne	67 238	73 099
H. Rozliczenia międzyokresowe	874 086	610 852
I. Rozliczenia międzyokresowe kosztów	568 611	445 837
II. Ujemna wartość firmy	–	–
III. Przychody przyszłych okresów	305 475	165 015
Suma pasywów	12 132 987	14 381 622

Pozycje pozabilansowe	31 grudnia 2001	31 grudnia 2002
1. Należności warunkowe, w tym:	1 333 900	1 538 544
1.1. otrzymane gwarancje i poręczenia	42 487	14 031
1.2. pozostałe	1 291 413	1 524 513
2. Zobowiązania warunkowe, w tym:	441 382	307 292
2.1. udzielone gwarancje i poręczenia	10 523	20 023
2.2. weksle akceptowane i indosowane	–	–
2.3. aktywa z zobowiązaniem odsprzedaży	402 579	267 590
2.4. inne zobowiązania	28 280	19 679
3. Zabezpieczenia z tytułu reasekuracji ustanowione na rzecz zakładu ubezpieczeń	–	–
4. Zabezpieczenia z tytułu reasekuracji ustanowione przez zakład ubezpieczeń na rzecz cedentów	–	–
5. Obce składniki aktywów nie ujęte w aktywach	17 483	17 272
Pozycje pozabilansowe razem	1 792 765	1 863 108

	31 grudnia 2001	31 grudnia 2002
Wysokość środków własnych	2 498 988	3 540 278
Wysokość marginesu wypłacalności	975 074	1 041 986
Nadwyżka (niedobór) środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności	1 523 914	2 498 292
Wysokość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	10 209 808	11 145 764
Wysokość aktywów stanowiących pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	10 523 957	12 814 911
Nadwyżka (niedobór) aktywów na pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	323 143	1 669 147

Techniczny rachunek ubezpieczeń majątkowych i osobowych PZU SA

(w tys. złotych)

Wyszczególnienie	2001	2002
I. Składki (1-2-3+4)	6 031 355	6 408 714
1. Składki brutto przypisane w roku obrotowym	7 522 560	7 394 195
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	1 251 067	502 763
3. Zmiany stanu rezerw składek oraz rezerw na ryzyko niewygasłe brutto	127 782	139 735
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	(112 356)	(342 983)
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	169 996	89 238
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	43 471	45 789
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	4 496 066	4 458 655
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	3 539 319	3 893 034
1.1. odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	4 450 183	4 471 756
1.2. udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	910 864	578 722
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym:	956 747	565 621
2.1. Zmiana stanu rezerw na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	1 103 227	612 281
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	146 480	46 660
V. Zmiany stanu pozostałych techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	34 384	125 340
1. Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	34 384	125 340
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym, łącznie ze zmianą stanu rezerw na premie i rabaty	-	-
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej (1+2-3)	1 288 756	1 439 039
1. Koszty akwizycji	720 450	686 762
1.1. w tym zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	(59 228)	(133 478)
2. Koszty administracyjne	855 101	932 720
3. Prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach reasekuratorów	286 795	180 443
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	143 668	209 693
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	39 101	58 600
IX. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	242 847	252 414

Ogólny rachunek zysków i strat PZU SA

(w tys. złotych)

Wyszczególnienie	2001	2002
I. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	242 847	252 414
II. Przychody z lokat (1+2+3+4+5)	791 394	662 100
1. Przychody z lokat w nieruchomości	6 178	5 710
2. Przychody z lokat w jednostkach powiązanych	25 093	25 516
2.1. z udziałów i akcji	575	6 388
2.2. z pożyczek i dłużnych papierów wartościowych	24 518	19 128
2.3. z pozostałych lokat	-	-
3. Przychody z innych lokat finansowych	562 180	299 733
3.1. z udziałów, akcji, innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	12 186	6 473
3.2. z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	529 759	286 813
3.3. z lokat terminowych w instytucjach kredytowych	20 235	6 447
3.4. z pozostałych lokat	-	-
4. Wynik dodatni z rewaloryzacji lokat	5 258	3 438
5. Wynik dodatni z realizacji lokat	192 685	327 703
III. Nie zrealizowane zyski z lokat	502 910	713 551
IV. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie	-	-
V. Koszty działalności lokacyjnej (1+2+3+4)	222 441	200 648
1. Koszty utrzymania nieruchomości	2 864	1 910
2. Pozostałe koszty działalności lokacyjnej	20 550	487
3. Wynik ujemny z rewaloryzacji lokat	42 909	55 335
4. Wynik ujemny z realizacji lokat	156 118	142 916
VI. Nie zrealizowane straty na lokatach	99 005	35 930
VII. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych	169 996	89 238
VIII. Pozostałe przychody operacyjne	116 424	59 770
IX. Pozostałe koszty operacyjne	191 390	113 693
X. Zysk (strata) z działalności operacyjnej	970 743	1 248 326
XI. Zyski nadzwyczajne	260	21
XII. Straty nadzwyczajne	198	25
XIII. Zysk (strata) brutto	970 805	1 248 322
XIV. Podatek dochodowy	292 880	377 180
XV. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	-	-
XVI. Zysk (strata) netto	677 925	871 142

Rachunek przepływów pieniężnych PZU SA

(w tys. złotych)

Wyszczególnienie	2001	2002
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
I. Wpływy	9 002 889	8 752 563
1. Wpływy z działalności bezpośredniej oraz reasekuracji czynnej	7 839 314	7 599 581
1.1. Wpływy z tytułu składek brutto	7 738 759	7 455 892
1.2. Wpływy z tytułu regresów i zwrotów odszkodowań brutto	66 974	73 413
1.3. Pozostałe wpływy z działalności bezpośredniej	33 581	70 276
2. Wpływy z reasekuracji biernej	963 571	909 756
2.1. Wpłaty reasekuratorów z tytułu udziału w odszkodowaniach	653 795	691 486
2.2. Wpływy z tytułu prowizji reasekuracyjnych i udziałów w zyskach reasekuratorów	309 776	217 383
2.3. Pozostałe wpływy z reasekuracji biernej	-	887
3. Wpływy z pozostałej działalności lokacyjnej	200 004	243 226
3.1. Wpływy z tytułu czynności komisarza awaryjnego	32 775	48 182
3.2. Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych składników aktywów trwałych innych niż lokaty	344	763
3.3. Pozostałe wpływy	166 885	194 281
II. Wydatki	7 929 075	8 150 906
1. Wydatki z tytułu działalności bezpośredniej i reasekuracji czynnej	6 308 870	6 430 010
1.1. Zwroty składek brutto	297 845	219 113
1.2. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	4 308 549	4 338 410
1.3. Wydatki z tytułu akwizycji	650 566	528 863
1.4. Wydatki o charakterze administracyjnym	982 346	1 248 619
1.5. Wypłacone prowizje i udziały w zyskach z tytułu reasekuracji czynnej	1 591	1 423
1.6. Pozostałe wydatki z działalności bezpośredniej oraz reasekuracji czynnej	67 973	93 582
2. Wydatki z tytułu reasekuracji biernej	1 173 584	995 360
2.1. Składki zapłacone z tytułu reasekuracji biernej	1 173 584	989 161
2.2. Pozostałe wydatki z tytułu reasekuracji biernej	-	6 199
3. Wydatki z pozostałej działalności operacyjnej	446 621	725 536
3.1. Wydatki z tytułu czynności komisarza awaryjnego	20 645	10 996
3.2. Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych składników aktywów trwałych innych niż lokaty	133 636	82 263
3.3. Pozostałe wydatki operacyjne	292 340	632 277
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I-II)	1 073 814	601 657
B. Przepływy z działalności lokacyjnej		
I. Wpływy	63 442 538	60 774 369
1. Zbycie nieruchomości	-	53 779
2. Zbycie udziałów, akcji w jednostkach powiązanych	1 300	4 075
3. Zbycie udziałów, akcji w pozostałych jednostkach oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	403 609	87 204
4. Realizacja dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez jednostki powiązane oraz spłata udzielonych im pożyczek	1 392	80 037
5. Realizacja dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez pozostałe jednostki	35 903 073	39 754 922
6. Likwidacja lokat terminowych w instytucjach kredytowych	27 067 689	20 744 773
7. Realizacja pozostałych lokat	-	-
8. Wpływy z nieruchomości	7 477	5 004
9. Odsetki otrzymane	33 117	27 857
10. Dywidendy otrzymane	24 881	16 705
11. Pozostałe wpływy z lokat	-	13
II. Wydatki	64 496 609	61 163 052
1. Nabycie nieruchomości	-	-
2. Nabycie udziałów, akcji w jednostkach powiązanych	6 770	85 281
3. Nabycie udziałów, akcji w pozostałych jednostkach oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	293 895	96 782
4. Nabycie dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez jednostki powiązane oraz udzielenie pożyczek tym jednostkom	7 000	-
5. Nabycie dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez pozostałe jednostki	37 122 095	40 026 163
6. Nabycie lokat terminowych w instytucjach kredytowych	27 057 924	20 946 650
7. Nabycie pozostałych lokat	-	-
8. Wydatki na utrzymanie nieruchomości	3 771	7 755
9. Pozostałe wydatki i lokaty	5 154	421
III. Przepływy pieniężne netto z działalności lokacyjnej (I-II)	(1 054 071)	(388 683)

Wyszczególnienie	2001	2002
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
I. Wpływy	-	-
1. Wpływy netto z emisji akcji oraz dopłat do kapitału	-	-
2. Kredyty, pożyczki oraz emisja dłużnych papierów wartościowych	-	-
3. Pozostałe wpływy finansowe	-	-
II. Wydatki	-	202 847
1. Dywidendy	-	202 840
2. Inne niż wypłata dywidend wydatki z tytułu podziału zysku	-	-
3. Nabycie akcji własnych	-	-
4. Spłata kredytów, pożyczek oraz wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	-	-
5. Odsetki od kredytów, pożyczek oraz wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	-	-
6. Pozostałe wydatki finansowe	-	7
III. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej (I-II)	-	(202 847)
D. Przepływy pieniężne netto razem (A.III + B.III + C.III)	19 743	10 127
E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych:	19 745	10 121
1. w tym zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	2	(6)
F. Środki pieniężne na początek okresu	117 762	137 507
G. Środki pieniężne na koniec okresu (E+F)	137 507	147 628
1. w tym o ograniczonej możliwości dysponowania	9 691	10 369

Zestawienie zmian w kapitale własnym PZU SA

(w tys. złotych)

Wyszczególnienie	2001	2002
I. Kapitał własny na początek okresu (BO)	1 725 419	2 402 335
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	19 133	120 910
b) korekty błędów zasadniczych	-	-
I.a. Kapitał własny na początek okresu (BO), po korektach	1 744 552	2 523 245
1. Kapitał podstawowy na początek okresu	86 352	86 352
1.1. Zmiany stanu kapitału podstawowego	-	-
a) zwiększenia	-	-
b) zmniejszenia	-	-
1.2. Stan kapitału podstawowego na koniec okresu	86 352	86 352
2. Należne wpłaty na kapitał podstawowy na początek okresu	-	-
2.1. Zmiana należnych wpłat na kapitał podstawowy	-	-
a) zwiększenie	-	-
b) zmniejszenie	-	-
2.2. Należne wpłaty na kapitał podstawowy na koniec okresu	-	-
3. Akcje własne na początek okresu	-	-
3.1. Zmiany akcji własnych	-	-
a) zwiększenie	-	-
b) zmniejszenie	-	-
3.2. Akcje własne na koniec okresu	-	-
4. Kapitał zapasowy na początek okresu	1 045 865	1 619 476
4.1. Zmiany stanu kapitału zapasowego	573 611	474 169
a) zwiększenie (z tytułu)	573 611	474 169
- emisji akcji powyżej wartości nominalnej	-	-
- podziału zysku (ustawowo)	-	-
- podziału zysku (ponad wymaganą ustawowo minimalną wartość)	573 457	473 989
- z kapitału rezerwowego z aktualizacji - tytułem rozchodów środków trwałych	154	180
b) zmniejszenie (z tytułu)	-	-
- pokrycia straty	-	-
4.2. Kapitał zapasowy na koniec okresu	1 619 476	2 093 645
5. Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	19 745	19 591
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	86 483
b) korekty błędów zasadniczych	-	-
5.a. Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu po uzgodnieniu do danych porównywalnych	19 745	106 074
5.1. Zmiany kapitału z aktualizacji wyceny	86 329	359 436
a) zwiększenie (z tytułu)	86 483	359 616
- wycena długoterminowych lokat finansowych	86 483	359 616
b) zmniejszenia (z tytułu)	154	180
- sprzedaży i likwidacji środków trwałych	154	180
5.2. Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	106 074	465 510
6. Pozostałe kapitały rezerwowe na początek okresu	-	-
6.1. Zmiany pozostałych kapitałów rezerwowych	-	-
6.2. Pozostałe kapitały rezerwowe na koniec okresu	-	-

Wyszczególnienie	2001	2002
7. Zysk (strata) z lat ubiegłych na początek okresu	573 457	676 916
7.1. Zysk (strata) z lat ubiegłych na początek okresu	573 457	676 916
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	19 133	34 428
b) korekty błędów zasadniczych	-	-
7.2. Zysk (strata) z lat ubiegłych na początek okresu, po korektach	592 590	711 344
a) zwiększenie	-	-
b) zmniejszenie (z tytułu)	573 457	676 916
- wypłaty dywidendy		202 928
- przelew na kapitał zapasowy	573 457	473 988
7.3. Zysk z lat ubiegłych na koniec okresu	19 133	34 428
7.4. Strata z lat ubiegłych na początek okresu	-	-
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	-
b) korekty błędów zasadniczych	-	-
7.5. Strata z lat ubiegłych na początek okresu, po korektach	-	-
7.6. Strata z lat ubiegłych na koniec okresu	-	-
7.7. Zysk (strata) z lat ubiegłych na koniec okresu	19 133	34 428
8. Wynik netto	677 925	871 142
a) zysk netto	677 925	871 142
b) strata netto	-	-
II. Kapitał własny na koniec okresu (BZ)	2 508 960	3 551 077
III. Kapitał własny po uwzględnieniu proponowanego podziału zysku (pokrycia straty)	2 508 960	3 551 077

2002

PZU Życie SA

Z dniem 10 lutego 2003 roku wydaliśmy opinię bez zastrzeżeń, ze zwróceniem uwagi, na temat sprawozdania finansowego Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń na Życie SA („Spółki”) za rok obrotowy kończący się dnia 31 grudnia 2002 roku, jak to zaprezentowano poniżej:

„Opinia Niezależnego Biegłego Rewidenta

Dla Rady Nadzorczej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń na Życie SA

1. Przeprowadziliśmy badanie sprawozdania finansowego za rok kończący się dnia 31 grudnia 2002 roku spółki akcyjnej Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie SA („Spółka”) z siedzibą w Warszawie przy Al. Jana Pawła II 24, obejmującego:
 - wprowadzenie do sprawozdania finansowego,
 - bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2002 roku, który po stronie aktywów i pasywów wykazuje sumę 17.159.783 tysiące złotych (słownie: siedemnaście miliardów sto pięćdziesiąt dziewięć milionów siedemset osiemdziesiąt trzy tysiące złotych),
 - techniczny rachunek ubezpieczeń na życie za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku, wykazujący zysk techniczny do przeniesienia do ogólnego rachunku zysków i strat w wysokości 400.207 tysięcy złotych (słownie: czterysta milionów dwieście siedem tysięcy złotych),
 - ogólny rachunek zysków i strat za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku wykazujący zysk netto w wysokości 302.385 tysięcy złotych (słownie: trzysta dwa miliony trzysta osiemdziesiąt pięć tysięcy złotych),
 - zestawienie zmian w kapitale własnym za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku wykazujące zwiększenie stanu kapitałów własnych o kwotę 303.087 tysięcy złotych (słownie: trzysta trzy miliony osiemdziesiąt siedem tysięcy złotych),
 - rachunek przepływów pieniężnych za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku wykazujący zwiększenie stanu środków pieniężnych netto o kwotę 22.586 tysięcy złotych (słownie: dwadzieścia dwa miliony pięćset osiemdziesiąt sześć tysięcy złotych),
 - zestawienie pozycji pozabilansowych,
 - wysokość marginesu wypłacalności,
 - ustalenie nadwyżki środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności,
 - ustalenie wysokości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
 - ustalenie wysokości aktywów stanowiących pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
 - ustalenie nadwyżki aktywów na pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
 - dodatkowe informacje i objaśnienia.
2. Za rzetelność, prawidłowość i jasność sprawozdania finansowego, jak również za prawidłowość ksiąg rachunkowych odpowiada Zarząd Spółki. Naszym zadaniem było zbadanie sprawozdania finansowego i wyrażenie, na podstawie badania, opinii o tym, czy sprawozdanie finansowe jest, we wszystkich istotnych aspektach, rzetelne, prawidłowe i jasne oraz czy księgi rachunkowe stanowiące podstawę jego sporządzenia są prowadzone, we wszystkich istotnych aspektach, w sposób prawidłowy.
3. Badanie sprawozdania finansowego przeprowadziliśmy stosownie do obowiązujących w Polsce postanowień:
 - rozdziału 7 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości („ustawa”),
 - norm wykonywania zawodu biegłego rewidenta wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów,

w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność co do tego, czy sprawozdanie to oraz księgi rachunkowe nie zawierają istotnych nieprawidłowości. W szczególności badanie obejmowało sprawdzenie – w dużej mierze metodą wrywkową – dokumentacji, z której wynikają kwoty i informacje zawarte w sprawozdaniu finansowym. Badanie obejmowało również ocenę poprawności przyjętych i stosowanych przez Zarząd zasad rachunkowości i znaczących szacunków dokonanych przez Zarząd, jak i ogólnej prezentacji sprawozdania finansowego. Uważamy, że przeprowadzone przez nas badanie dostarczyło nam wystarczających podstaw do wyrażenia opinii o sprawozdaniu finansowym traktowanym jako całość.

4. Sprawozdanie finansowe za poprzedni rok obrotowy kończący się dnia 31 grudnia 2001 roku było przedmiotem badania przez innego biegłego rewidenta, który z dniem 4 marca 2002 roku wydał opinię bez zastrzeżeń o tym sprawozdaniu finansowym.
5. Naszym zdaniem sprawozdanie finansowe we wszystkich istotnych aspektach:
 - przedstawia rzetelnie i jasno wszystkie informacje istotne dla oceny wyniku finansowego działalności gospodarczej za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku, jak też sytuacji majątkowej i finansowej badanej Spółki na dzień 31 grudnia 2002 roku,
 - sporządzone zostało zgodnie z zasadami rachunkowości określonymi w powołanej wyżej ustawie, i odpowiednio wydanymi na jej podstawie przepisami, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych,
 - jest zgodne z powołaną wyżej ustawą, wydanymi na ich podstawie przepisami i postanowieniami Statutu Spółki wpływającymi na jego treść.
6. Nie zgłaszając zastrzeżeń, zwracamy uwagę na fakt, że w dniu 1 stycznia 2002 roku weszła w życie ustawa z dnia 9 listopada 2000 roku o zmianie ustawy o rachunkowości. Spółka wprowadziła w związku z powyższym zmiany w stosowanych zasadach (polityce) rachunkowości, jak szerzej opisano w punkcie B.XVII. wprowadzenia do sprawozdania finansowego. Przedstawione dane finansowe za rok kończący się dnia 31 grudnia 2001 roku zawierają efekty tych zmian.
7. Zapoznaliśmy się ze sprawozdaniem z działalności Spółki w okresie od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku („sprawozdanie z działalności”) i uznaliśmy, że informacje pochodzące ze sprawozdania finansowego są z nim zgodne. Informacje zawarte w sprawozdaniu z działalności uwzględniają postanowienia art. 49 ust. 2 ustawy oraz §47 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń.”

Naszym zdaniem, informacje przedstawione w publikowanej, skróconej wersji sprawozdania finansowego na stronach od 105 do 113 niniejszego raportu rocznego są we wszystkich istotnych aspektach przedstawione poprawnie w odniesieniu do wyżej wymienionego zbadanego sprawozdania finansowego za rok kończący się dnia 31 grudnia 2002 roku, na podstawie którego powstały. Sprawozdanie finansowe, które było przedmiotem naszego badania, zawiera noty, które nie zostały w całości przedstawione w załączonym skróconym sprawozdaniu finansowym. Uzyskanie pełnych i rzetelnych informacji na temat Spółki na dzień 31 grudnia 2002 roku oraz wyników prowadzonej przez nią działalności za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku wymaga zapoznania się z pełną wersją sprawozdań finansowych zawierającą wszystkie ujawnienia wymagane przez ustawę o rachunkowości i przepisy wydane na jej podstawie.

w imieniu
Ernst and Young Audit Sp. z o.o.
ul. Emilii Plater 53, 00-113 Warszawa
numer ewidencyjny 130

Iwona Kozera

Biegły rewident
numer ewidencyjny
9528/7104

Tomasz Bieske

Biegły rewident
numer ewidencyjny
9291/6975

Bilans PZU Życie SA

(w tys. złotych)

Aktywa	31 grudnia 2001	31 grudnia 2002
A. Wartości niematerialne i prawne	76 857	49 025
1. Wartość firmy	-	-
2. Inne wartości niematerialne i prawne i zaliczki na poczet wartości niematerialnych i prawnych	76 857	49 025
B. Lokaty	12 461 530	14 922 592
I. Nieruchomości	90 304	89 988
1. Grunty własne oraz prawo wieczystego użytkowania gruntu	78 050	78 031
2. Budynki i budowle oraz spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu	12 254	11 957
3. Inwestycje budowlane i zaliczki na poczet tych inwestycji	-	-
II. Lokaty w jednostkach powiązanych	853 812	731 299
1. Udziały lub akcje w jednostkach powiązanych	473 972	518 885
2. Pożyczki udzielone jednostkom powiązanym oraz dłużne papiery wartościowe emitowane przez te jednostki	379 840	212 414
3. Pozostałe lokaty	-	-
III. Inne lokaty finansowe	11 517 415	14 101 305
1. Udziały, akcje, inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	1 000 632	940 675
2. Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	10 300 607	12 980 253
3. Udziały we wspólnych przedsięwzięciach lokacyjnych	-	-
4. Pożyczki zabezpieczone hipotecznie	47 695	8 750
5. Pozostałe pożyczki	-	-
6. Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	168 480	170 624
7. Pozostałe lokaty	-	1 002
IV. Depozyty u cedentów	-	-
C. Lokaty środków z tytułu ubezpieczeń na życie, gdzie ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	1 075 263	1 217 994
D. Należności	361 922	346 031
I. Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	84 375	87 455
1. Należności od ubezpieczających	84 375	86 355
1.1. od jednostek powiązanych	745	46
1.2. od pozostałych jednostek	83 630	86 309
2. Należności od pośredników ubezpieczeniowych	-	1 093
2.1. od jednostek powiązanych	-	1 093
2.2. od pozostałych jednostek	-	-
3. Inne należności	-	7
3.1. od jednostek powiązanych	-	-
3.2. od pozostałych jednostek	-	7
II. Należności z tytułu reasekuracji	-	-
1. Od jednostek powiązanych	-	-
2. Od pozostałych jednostek	-	-
III. Inne należności	277 547	258 576
1. Należności od budżetu	79 397	15 918
2. Pozostałe należności	198 150	242 658
2.1. od jednostek powiązanych	172 322	167 734
2.2. od pozostałych jednostek	25 829	74 924
E. Inne składniki aktywów	343 073	366 252
I. Rzeczowe składniki aktywów	270 337	271 197
II. Środki pieniężne	70 412	92 998
III. Pozostałe składniki aktywów	2 325	2 057
F. Rozliczenia międzyokresowe	272 777	257 889
I. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	-
II. Aktywowane koszty akwizycji	207 688	192 965
III. Zarachowane odsetki i czynsze	80	558
IV. Inne rozliczenia międzyokresowe	65 009	64 367
Suma aktywów	14 591 423	17 159 783

Pasywa	31 grudnia 2001	31 grudnia 2002
A. Kapitał własny	1 685 875	1 997 755
I. Kapitał podstawowy	295 000	295 000
II. Należne wpłaty na kapitał podstawowy (wielkość ujemna)	-	-
III. Akcje własne (wielkość ujemna)	-	-
IV. Kapitał (fundusz) zapasowy	833 167	1 209 697
V. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	3 114	3 750
VI. Pozostałe kapitały rezerwowe	-	-
VII. Zysk (strata) z lat ubiegłych	163 234	186 923
VIII. Zysk (strata) netto	391 360	302 385
B. Zobowiązania podporządkowane	-	-
C. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	12 422 901	14 652 213
I. Rezerwa składek i rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego	54 461	58 353
II. Rezerwa ubezpieczeń na życie	10 424 968	12 439 805
III. Rezerwy na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	327 931	391 223
IV. Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych	4 587	4 316
V. Rezerwy na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	-	-
VI. Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	535 594	536 486
VII. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń na życie jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	1 075 361	1 222 030
D. Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych (wielkość ujemna)	(156)	(150)
I. Udział reasekuratorów w rezerwie składek i w rezerwie na pokrycie ryzyka niewygasłego	-	-
II. Udział reasekuratorów w rezerwie ubezpieczeń na życie	(156)	(150)
III. Udział reasekuratorów w rezerwie na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	-	-
IV. Udział reasekuratorów w rezerwie na premie i rabaty dla ubezpieczonych	-	-
V. Udział reasekuratorów w pozostałych rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych dla ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	-	-
E. Pozostałe rezerwy	303 505	329 069
I. Rezerwy na świadczenia emerytalne oraz inne obowiązkowe świadczenia pracowników	31 582	42 299
II. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	173 451	223 976
III. Inne rezerwy	98 472	62 793
F. Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	-	-
G. Pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	172 364	170 390
I. Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	114 474	132 120
1. Zobowiązania wobec ubezpieczających	109 694	125 491
1.1. wobec jednostek powiązanych	430	514
1.2. wobec pozostałych jednostek	109 264	124 977
2. Zobowiązania wobec pośredników ubezpieczeniowych	3 964	4 750
2.1. wobec jednostek powiązanych	125	1 038
2.2. wobec pozostałych jednostek	3 839	3 712
3. Inne zobowiązania z tytułu ubezpieczeń	815	1 879
3.1. wobec jednostek powiązanych	-	-
3.2. wobec pozostałych jednostek	815	1 879
II. Zobowiązania z tytułu reasekuracji	345	176
1. Wobec jednostek powiązanych	-	-
2. Wobec pozostałych jednostek	345	176
III. Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz pobranych pożyczek	-	-
1. Zobowiązania zamienne na akcje zakładu ubezpieczeń	-	-
2. Pozostałe	-	-

Pasywa	31 grudnia 2001	31 grudnia 2002
IV. Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	-	11
V. Inne zobowiązania	47 992	27 317
1. Zobowiązania wobec budżetu	4 314	5 244
2. Pozostałe zobowiązania	43 677	22 073
2.1. wobec jednostek powiązanych	7 554	2 029
2.2. wobec pozostałych jednostek	36 123	20 044
VI. Fundusze specjalne	9 553	10 766
H. Rozliczenia międzyokresowe	6 934	10 508
I. Rozliczenia międzyokresowe kosztów	4 209	3 978
II. Ujemna wartość firmy	-	-
III. Przychody przyszłych okresów	2 725	6 530
Suma pasywów	14 591 423	17 159 783

Pozycje pozabilansowe	31 grudnia 2001	31 grudnia 2002
1. Należności warunkowe, w tym:	113	288
1.1. otrzymane gwarancje i poręczenia	-	-
1.2. pozostałe	113	288
2. Zobowiązania warunkowe, w tym:	-	-
2.1. udzielone poręczenia i gwarancje	-	-
2.2. weksle akceptowane i indosowane	-	-
2.3. aktywa z zobowiązaniem odsprzedaży	-	-
2.4. inne zobowiązania zabezpieczone na aktywach lub na przychodach	-	-
3. Zabezpieczenia z tytułu reasekuracji ustanowione na rzecz zakładu ubezpieczeń	-	-
4. Zabezpieczenia z tytułu reasekuracji ustanowione przez zakład ubezpieczeń na rzecz cedentów	-	-
5. Obce składniki aktywów nieujęte w aktywach	-	-
Pozycje pozabilansowe razem	113	288

	31 grudnia 2001	31 grudnia 2002
Wysokość środków własnych	1 609	1 949
Wysokość marginesu wypłacalności	1 225	1 325
Nadwyżka (niedobór) środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności	384	624
Wysokość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	12 423	14 652
Wysokość aktywów stanowiących pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	12 701	15 876
Nadwyżka (niedobór) aktywów na pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	278	1 224

Rachunek techniczny ubezpieczeń na życie PZU Życie SA

(w tys. złotych)

Wyszczególnienie	2001	2002
I. Składki (1-2-3)	4 736 852	4 888 799
1. Składki przypisane brutto	4 711 658	4 898 333
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	493	5 641
3. Zmiany stanu rezerw składek i na ryzyko niewygasłe brutto	(25 687)	3 893
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	-	-
II. Przychody z lokat (1+2+3+4+5)	845 807	1 023 145
1. Przychody z lokat w nieruchomości	22 537	1 725
2. Przychody z lokat w jednostkach powiązanych	47 376	47 107
2.1. z udziałów lub akcji	2 614	6 336
2.2. z pożyczek i dłużnych papierów wartościowych	44 762	40 771
2.3. z pozostałych lokat	-	-
3. Przychody z innych lokat finansowych	621 434	522 176
3.1. z udziałów, akcji, innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	9 112	6 918
3.2. z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	571 792	495 346
3.3. z lokat terminowych w instytucjach kredytowych	40 530	19 911
3.4. z pozostałych lokat	-	-
4. Wynik dodatni z rewaloryzacji lokat	24 985	6 010
5. Wynik dodatni z realizacji lokat	129 474	446 126
III. Nie zrealizowane zyski z lokat	999 095	1 148 548
IV. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	2 127	3 550
V. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	2 602 369	3 098 224
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	2 566 496	3 034 931
1.1. odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	2 566 496	3 035 435
1.2. udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	-	504
2. Zmiana stanu rezerw na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	35 873	63 293
2.1. rezerwy brutto	35 873	63 293
2.2. udział reasekuratorów	-	-
VI. Zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym (1+2+3)	2 173 142	2 162 403
1. Zmiana stanu rezerwy w ubezpieczeniach na życie na udziale własnym	1 559 157	2 014 843
1.1. rezerwy brutto	1 559 146	2 014 837
1.2. udział reasekuratorów	(11)	(6)
2. Zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym dla ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	339 097	146 668
2.1. rezerwy brutto	339 097	146 668
2.2. udział reasekuratorów	-	-
3. Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych przewidzianych w statucie na udziale własnym	274 888	892
3.1. rezerwy brutto	274 888	892
3.2. udział reasekuratorów	-	-
VII. Premie i rabaty łącznie ze zmianą stanu rezerw na udziale własnym	3 276	3 053
VIII. Koszty działalności ubezpieczeniowej (1+2-3)	835 139	843 563
1. Koszty akwizycji	461 792	451 515
1.1. w tym zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	8 185	14 723
2. Koszty administracyjne	373 495	393 740
3. Prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach	148	1 692
IX. Koszty działalności lokacyjnej (1+2+3+4)	318 487	297 569
1. Koszty utrzymania nieruchomości	8 545	1 259
2. Pozostałe koszty działalności lokacyjnej	11 294	10 627
3. Wynik ujemny z rewaloryzacji lokat	132 569	157 779
4. Wynik ujemny z realizacji lokat	166 079	127 904
X. Nie zrealizowane straty na lokatach	83 809	190 241
XI. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	25 315	39 330
XII. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów przeniesione do ogólnego rachunku zysków i strat	60 604	29 452
XIII. Wynik techniczny ubezpieczeń na życie	481 739	400 207

Ogólny rachunek zysków i strat PZU Życie SA

(w tys. złotych)

Wyszczególnienie	2001	2002
I. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych lub wynik techniczny ubezpieczeń na życie	481 739	400 207
II. Przychody z lokat (1+2+3+4+5)	-	-
1. Przychody z lokat w nieruchomości	-	-
2. Przychody z lokat w jednostkach powiązanych	-	-
2.1. z udziałów i akcji	-	-
2.2. z pożyczek i dłużnych papierów wartościowych	-	-
2.3. z pozostałych lokat	-	-
3. Przychody z innych lokat finansowych	-	-
3.1. z udziałów, akcji, innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	-	-
3.2. z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	-	-
3.3. z lokat terminowych w instytucjach kredytowych	-	-
3.4. z pozostałych lokat	-	-
4. Wynik dodatni z rewaloryzacji lokat	-	-
5. Wynik dodatni z realizacji lokat	-	-
III. Nie zrealizowane zyski z lokat	-	-
IV. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie	60 604	29 452
V. Koszty działalności lokacyjnej (1+2+3+4)	-	-
1. Koszty utrzymania nieruchomości	-	-
2. Pozostałe koszty działalności lokacyjnej	-	-
3. Wynik ujemny z rewaloryzacji lokat	-	-
4. Wynik ujemny z realizacji lokat	-	-
VI. Nie zrealizowane straty na lokatach	-	-
VII. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych	-	-
VIII. Pozostałe przychody operacyjne	64 746	72 998
IX. Pozostałe koszty operacyjne	42 724	21 499
X. Zysk (strata) z działalności operacyjnej	564 366	481 157
XI. Zyski nadzwyczajne	508	438
XII. Straty nadzwyczajne	366	262
XIII. Zysk (strata) brutto	564 507	481 333
XIV. Podatek dochodowy	173 147	178 948
XV. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	-	-
XVI. Zysk (strata) netto	391 360	302 385

Rachunek przepływów pieniężnych PZU Życie SA

(w tys. złotych)

Wyszczególnienie	2001	2002
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
I. Wpływy	4 814 475	5 052 852
1. Wpływy z działalności bezpośredniej oraz reasekuracji czynnej	4 764 292	4 940 000
1.1. Wpływy z tytułu składek brutto	4 709 746	4 909 800
1.2. Wpływy z tytułu regresów i zwrotów odszkodowań brutto	-	-
1.3. Pozostałe wpływy z działalności bezpośredniej	54 546	30 200
2. Wpływy z reasekuracji biernej	-	2 196
2.1. Wpłaty ressektorów z tytułu udziału w odszkodowaniach	-	504
2.2. Wpływy z tytułu prowizji reasekuracyjnych i udziałów w zyskach reasekuratorów	-	1 692
2.3. Pozostałe wpływy z reasekuracji biernej	-	-
3. Wpływy z pozostałej działalności operacyjnej	50 183	110 656
3.1. Wpływy z tytułu czynności komisarza awaryjnego	-	-
3.2. Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych składników aktywów trwałych innych niż lokaty	-	-
3.3. Pozostałe wpływy	50 183	110 656
II. Wydatki	3 625 779	4 085 438
1. Wydatki z tytułu działalności bezpośredniej i reasekuracji czynnej	3 396 561	3 846 835
1.1. Zwroty składek brutto	-	-
1.2. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	2 566 496	3 035 435
1.3. Wydatki z tytułu akwizycji	451 332	451 515
1.4. Wydatki o charakterze administracyjnym	301 277	299 518
1.5. Wypłacone prowizje i udziały w zyskach z tytułu reasekuracji czynnej	-	-
1.6. Pozostałe wydatki z działalności bezpośredniej oraz reasekuracji czynnej	77 457	60 367
2. Wydatki z tytułu reasekuracji biernej	-	5 641
2.1. Składki zapłacone z tytułu reasekuracji	-	5 641
2.2. Pozostałe wydatki z tytułu reasekuracji biernej	-	-
3. Wydatki z pozostałej działalności operacyjnej	229 218	232 962
3.1. Wydatki z tytułu czynności komisarza awaryjnego	-	-
3.2. Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych składników aktywów trwałych innych niż lokaty	-	-
3.3. Pozostałe wydatki	229 218	232 962
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I-II)	1 188 696	967 414
B. Przepływy z działalności lokacyjnej		
I. Wpływy	48 382 300	86 274 055
1. Zbycie nieruchomości	-	-
2. Zbycie udziałów, akcji, w jednostkach powiązanych	19	4 445
3. Zbycie udziałów, akcji, w pozostałych jednostkach oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	878 123	420 875
4. Realizacja dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez jednostki powiązane oraz spłata pożyczek udzielonych tym jednostkom	134 687	235 094
5. Realizacja dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez pozostałe jednostki	15 497 203	36 156 293
6. Likwidacja lokat terminowych w instytucjach kredytowych	31 285 168	48 928 490
7. Realizacja pozostałych lokat	-	-
8. Wpływy z nieruchomości	22 537	1 725
9. Odsetki otrzymane	554 021	515 258
10. Dywidendy otrzymane	9 967	11 266
11. Pozostałe wpływy z lokat	573	609
II. Wydatki	49 557 494	87 218 883
1. Nabycie nieruchomości	-	-
2. Nabycie udziałów, akcji, w jednostkach powiązanych	119 085	167 310
3. Nabycie udziałów, akcji w pozostałych jednostkach oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	1 091 177	316 051
4. Nabycie dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez jednostki powiązane oraz udzielenie pożyczek tym jednostkom	25 640	36 139
5. Nabycie dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez pozostałe jednostki	16 942 887	37 630 644
6. Nabycie lokat terminowych w instytucjach kredytowych	31 289 766	48 948 608
7. Nabycie pozostałych lokat	68 534	69 801
8. Wydatki na utrzymanie nieruchomości	8 545	1 259
9. Pozostałe wydatki na lokaty	11 860	49 072
III. Przepływy pieniężne netto z działalności lokacyjnej (I-II)	(1 175 194)	(944 828)

Wyszczególnienie	2001	2002
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
I. Wpływy	-	-
1. Wpływy netto z emisji akcji oraz dopłat do kapitału	-	-
2. Kredyty, pożyczki oraz emisja dłużnych papierów wartościowych	-	-
3. Pozostałe wpływy finansowe	-	-
II. Wydatki	-	-
1. Dywidendy	-	-
2. Inne niż wypłata dywidend, wydatki z tytułu podziału zysku	-	-
3. Nabycie akcji własnych	-	-
4. Spłata kredytów, pożyczek oraz wykup własnych dłużnych papierów wartościowych	-	-
5. Odsetki od kredytów, pożyczek oraz wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	-	-
6. Pozostałe wydatki finansowe	-	-
III. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej (I-II)	-	-
D. Przepływy pieniężne netto, razem (A.III+/-B.III+/-C.III)	13 502	22 586
E. Bialnsowa zmiana środków pieniężnych, w tym:	13 502	22 586
- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	-	-
F. Środki pieniężne na początek okresu	56 910	70 412
G. Środki pieniężne na koniec okresu (F+/-D), w tym:	70 412	92 998
- o ograniczonej możliwości dysponowania	-	-

Zestawienie zmian w kapitale własnym PZU Życie SA

(w tys. złotych)

Wyszczególnienie	2001	2002
I. Kapitał własny na początek okresu (BO)	1 131 281	1 507 618
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	163 234	187 050
b) korekty błędów podstawowych	-	-
I.a. Kapitał własny na początek okresu (BO), po uzgodnieniu do danych porównywalnych	1 294 515	1 694 668
1. Kapitał podstawowy na początek okresu	295 000	295 000
1.1. Zmiany kapitału podstawowego	-	-
a) zwiększenia	-	-
b) zmniejszenia	-	-
1.2. Kapitał podstawowy na koniec okresu	295 000	295 000
2. Należne wpłaty na kapitał podstawowy na początek okresu	-	-
2.1. Zmiany należnych wpłat na kapitał podstawowy	-	-
a) zwiększenia	-	-
b) zmniejszenia	-	-
2.2. Należne wpłaty na kapitał podstawowy na koniec okresu	-	-
3. Akcje własne na początek okresu	-	-
3.1. Zmiany akcji własnych	-	-
a) zwiększenia	-	-
b) zmniejszenia	-	-
3.2. Akcje własne na koniec okresu	-	-
4. Kapitał zapasowy na początek okresu	508 786	833 167
4.1. Zmiany kapitału zapasowego	324 381	376 530
a) zwiększenia (z tytułu)	324 381	376 530
- emisji akcji powyżej wartości nominalnej	-	-
- podziału zysku (ustawowo)	-	-
- podziału zysku (ponad wymaganą ustawowo minimalną wartość)	323 531	376 337
- z kapitału rezerwowego z aktualizacji	850	193
b) zmniejszenia (z tytułu)	-	-
- pokrycia straty	-	-
4.2. Kapitał zapasowy na koniec okresu	833 167	1 209 697
5. Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	3 964	3 114
5.1. Zmiany kapitału z aktualizacji wyceny	(850)	636
a) zwiększenia (z tytułu)	-	829
- przeszacowanie lokat	-	829
b) zmniejszenia (z tytułu)	850	193
- realizacja aktywów (zbycie lub likwidacja)	850	193
5.2. Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	3 114	3750
6. Pozostałe kapitały rezerwowe na początek okresu	-	-
6.1. Zmiany pozostałych kapitałów rezerwowych	-	-
a) zwiększenia	-	-
b) zmniejszenia	-	-
6.2. Pozostałe kapitały rezerwowe na koniec okresu	-	-

Wyszczególnienie	2001	2002
7. Zysk (strata) z lat ubiegłych na początek okresu	323 531	376 337
7.1. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu	323 531	376 337
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	163 234	187 050
b) korekty błędów podstawowych	-	-
7.2. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu, po uzgodnieniu do danych porównywalnych	486 765	563 387
a) zwiększenia (z tytułu)	-	-
- podziału zysku z lat ubiegłych	-	-
b) zmniejszenia (z tytułu)	323 531	376 465
- przeniesienia na kapitał zapasowy	323 531	376 337
- inne	-	128
7.3. Zysk z lat ubiegłych na koniec okresu	163 234	186 923
7.4. Strata z lat ubiegłych na początek okresu	-	-
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	-
b) korekty błędów podstawowych	-	-
7.5. Strata z lat ubiegłych na początek okresu, po uzgodnieniu do danych porównywalnych	-	-
a) zwiększenia (z tytułu)	-	-
- przeniesienia straty z lat ubiegłych do pokrycia	-	-
b) zmniejszenia	-	-
7.6. Strata z lat ubiegłych na koniec okresu	-	-
7.7. Zysk (strata) z lat ubiegłych na koniec okresu	163 234	186 923
8. Wynik netto	391 360	302 385
a) zysk netto	391 360	302 385
b) strata netto	-	-
c) odpisy z zysku	-	-
II. Kapitał własny na koniec okresu (BZ)	1 685 875	1 997 755
III. Kapitał własny, po uwzględnieniu proponowanego podziału zysku (pokrycia straty)	1 685 875	1 997 755

2002

PTE PZU SA

Z dniem 31 stycznia 2003 roku wydaliśmy opinię bez zastrzeżeń, ze zwróceniem uwagi, na temat sprawozdania finansowego Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego PZU SA („Spółki”) za rok obrotowy kończący się dnia 31 grudnia 2002 roku, jak to zaprezentowano poniżej:

„Opinia Niezależnego Biegłego Rewidenta

Dla Rady Nadzorczej Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego PZU SA

1. Przeprowadziliśmy badanie sprawozdania finansowego za rok kończący się dnia 31 grudnia 2002 roku Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego PZU SA („Spółki”, „Towarzystwa”) z siedzibą w Warszawie, przy Al. Jana Pawła II 24, obejmującego:

- wprowadzenie do sprawozdania finansowego,
- bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2002 roku, który po stronie aktywów i pasywów wykazuje sumę 102.796 tysięcy złotych (słownie: sto dwa miliony siedemset dziewięćdziesiąt sześć tysięcy złotych),
- rachunek zysków i strat za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku wykazujący zysk netto w wysokości 4.425 tysięcy złotych (słownie: cztery miliony czterysta dwadzieścia pięć tysięcy złotych),
- zestawienie zmian w kapitale własnym za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku wykazujące zwiększenie stanu kapitałów własnych o kwotę 4.425 tysięcy złotych (słownie: cztery miliony czterysta dwadzieścia pięć tysięcy złotych),
- rachunek przepływów pieniężnych za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku wykazujący zwiększenie stanu środków pieniężnych netto o kwotę 28.898 tysięcy złotych (słownie: dwadzieścia osiem milionów osiemset dziewięćdziesiąt osiem tysięcy złotych), oraz
- dodatkowe informacje i objaśnienia.

2. Za rzetelność, prawidłowość i jasność sprawozdania finansowego, jak również za prawidłowość ksiąg rachunkowych odpowiada Zarząd Spółki. Naszym zadaniem było zbadanie sprawozdania finansowego i wyrażenie, na podstawie badania, opinii o tym, czy sprawozdanie finansowe jest, we wszystkich istotnych aspektach, rzetelne, prawidłowe i jasne oraz czy księgi rachunkowe stanowiące podstawę jego sporządzenia są prowadzone, we wszystkich istotnych aspektach, w sposób prawidłowy.

3. Badanie sprawozdania finansowego przeprowadziliśmy stosownie do obowiązujących w Polsce postanowień:

- rozdziału 7 ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku („ustawa”),
- norm wykonywania zawodu biegłego rewidenta wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów,

w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność co do tego, czy sprawozdanie to oraz księgi rachunkowe nie zawierają istotnych nieprawidłowości. W szczególności badanie obejmowało sprawdzenie – w dużej mierze metodą wrywkową – dokumentacji, z której wynikają kwoty i informacje zawarte w sprawozdaniu finansowym. Badanie obejmowało również ocenę poprawności przyjętych i stosowanych przez Zarząd zasad rachunkowości i znaczących szacunków dokonanych przez Zarząd, jak i ogólnej prezentacji sprawozdania finansowego. Uważamy, że przeprowadzone przez nas badanie dostarczyło nam wystarczających podstaw do wyrażenia opinii o sprawozdaniu finansowym traktowanym jako całość.

4. Sprawozdanie finansowe za poprzedni rok obrotowy kończący się dnia 31 grudnia 2001 roku było przedmiotem badania przez innego biegłego rewidenta, który z dniem 25 stycznia 2002 roku wydał opinię ze zwróceniem uwagi na kwestię, na którą również zwracamy uwagę w niniejszej opinii w punkcie 7 poniżej.

5. Naszym zdaniem sprawozdanie finansowe we wszystkich istotnych aspektach:

- przedstawia rzetelnie i jasno wszystkie informacje istotne dla oceny wyniku finansowego działalności gospodarczej za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku, jak też sytuacji majątkowej i finansowej badanej Spółki na dzień 31 grudnia 2002 roku,

- sporządzone zostało zgodnie z zasadami rachunkowości określonymi w powołanej wyżej ustawie i wydanymi na jej podstawie przepisami, stosowanymi w sposób ciągły, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych,
 - jest zgodne z powołaną wyżej ustawą i wydanymi na jej podstawie przepisami i postanowieniami statutu/umowy Spółki wpływającymi na jego treść.
6. Zapoznaliśmy się ze sprawozdaniem z działalności Spółki w okresie od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku („sprawozdanie z działalności”) i uznaliśmy, że informacje pochodzące ze sprawozdania finansowego są z nim zgodne. Informacje zawarte w sprawozdaniu z działalności uwzględniają postanowienia art. 49 ust. 2 ustawy.
7. Nie zgłaszając zastrzeżeń do prawidłowości i rzetelności sprawozdania finansowego, zwracamy uwagę na kwestię, opisaną w punkcie 18 informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego. Na podstawie zapisów statutu Otwartego Funduszu Emerytalnego PZU „Złota Jesień” („Fundusz”) Towarzystwo pobiera od składek członków Funduszu opłatę manipulacyjną jako określony procent składki wpłaconej do Funduszu. Zgodnie z właściwymi przepisami, regulującymi rachunkowość funduszy emerytalnych Fundusz ujmuje w kapitałach Funduszu faktycznie otrzymane wpłaty z tytułu składek. Dane agenta transferowego Funduszu oraz ogólnie dostępne informacje dotyczące całego rynku funduszy emerytalnych wskazują na fakt, iż dla pewnej liczby członków Funduszu składki nie zostały przekazane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych lub są przekazywane nieregularnie. Sprawozdanie finansowe Towarzystwa za rok kończący się dnia 31 grudnia 2002 roku uwzględnia jedynie te przychody z tytułu opłaty manipulacyjnej, które są należne od składki otrzymanej przez Fundusz do dnia 31 grudnia 2002 roku.”

Naszym zdaniem, informacje przedstawione w publikowanej, skróconej wersji sprawozdania finansowego na stronach od 117 do 124 niniejszego raportu rocznego są we wszystkich istotnych aspektach przedstawione poprawnie w odniesieniu do wyżej wymienionego zbadanego sprawozdania finansowego za rok kończący się dnia 31 grudnia 2002 roku, na podstawie którego powstały. Sprawozdanie finansowe, które było przedmiotem naszego badania, zawiera noty, które nie zostały w całości przedstawione w załączonym skróconym sprawozdaniu finansowym. Uzyskanie pełnych i rzetelnych informacji na temat Spółki na dzień 31 grudnia 2002 roku oraz wyników prowadzonej przez nią działalności za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku wymaga zapoznania się z pełną wersją sprawozdań finansowych zawierającą wszystkie ujawnienia wymagane przez ustawę o rachunkowości i przepisy wydane na jej podstawie.

w imieniu
Ernst and Young Audit Sp. z o.o.
ul. Emilii Plater 53, 00-113 Warszawa
numer ewidencyjny 130

Iwona Kozera

Biegły rewident
numer ewidencyjny
9528/7104

Tomasz Bieske

Biegły rewident
numer ewidencyjny
9291/6975

Bilans PTE PZU SA

(w tys. złotych)

Aktywa	31 grudnia 2001	31 grudnia 2002
A. Aktywa trwałe	45 777	45 270
I. Wartości niematerialne i prawne	982	785
1. Koszty zakończonych prac rozwojowych	-	-
2. Wartość firmy	-	-
3. Inne wartości niematerialne i prawne	982	785
4. Zaliczki na wartości niematerialne i prawne	-	-
II. Rzeczowe aktywa trwałe	2 031	1 474
1. Środki trwałe	2 031	1 474
a) grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)	-	-
b) budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	-	-
c) urządzenia techniczne i maszyny	449	168
d) środki transportu	739	659
e) inne środki trwałe	843	647
2. Środki trwałe w budowie	-	-
3. Zaliczki na środki trwałe w budowie	-	-
III. Należności długoterminowe	352	354
1. Od jednostek powiązanych	291	292
2. Od pozostałych jednostek	62	62
IV. Inwestycje długoterminowe	-	-
1. Nieruchomości	-	-
2. Wartości niematerialne i prawne	-	-
3. Długoterminowe aktywa finansowe	-	-
a) w jednostkach powiązanych	-	-
- udziały lub akcje	-	-
- inne papiery wartościowe	-	-
- udzielone pożyczki	-	-
- inne długoterminowe aktywa finansowe	-	-
b) w pozostałych jednostkach	-	-
- udziały lub akcje	-	-
- inne papiery wartościowe	-	-
- udzielone pożyczki	-	-
- inne długoterminowe aktywa finansowe	-	-
4. Inne inwestycje długoterminowe	-	-
V. Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	42 412	42 657
1. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	42 412	42 657
2. Inne rozliczenia międzyokresowe	-	-
B. Aktywa obrotowe	52 116	57 526
I. Zapasy	-	-
1. Materiały	-	-
2. Półprodukty i produkty w toku	-	-
3. Produkty gotowe	-	-
4. Towary	-	-
5. Zaliczki na dostawy	-	-
II. Należności krótkoterminowe	1 941	7 191
1. Należności od jednostek powiązanych	-	-
a) z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:	-	-
- do 12 miesięcy	-	-
- powyżej 12 miesięcy	-	-
b) inne	-	-
2. Należności od pozostałych jednostek	1 941	7 191
a) z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:	1 928	6 969
- do 12 miesięcy	1 928	6 969
- powyżej 12 miesięcy	-	-
b) z tytułu podatków, dotacji, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych świadczeń	-	-
c) inne	13	222
d) dochodzone na drodze sądowej	-	-

Aktywa	31 grudnia 2001	31 grudnia 2002
III. Inwestycje krótkoterminowe	49 920	50 159
1. Krótkoterminowe aktywa finansowe	49 920	50 159
a) w jednostkach powiązanych	-	-
- udziały lub akcje	-	-
- inne papiery wartościowe	-	-
- udzielone pożyczki	-	-
- inne krótkoterminowe aktywa finansowe	-	-
b) w pozostałych jednostkach	42 962	14 303
- udziały lub akcje	-	-
- inne papiery wartościowe	42 962	14 303
- udzielone pożyczki	-	-
- inne krótkoterminowe aktywa finansowe	-	-
c) środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	6 957	35 855
- środki pieniężne w kasie i na rachunkach	6 957	25 855
- inne środki pieniężne	-	-
- inne aktywa pieniężne	-	10 000
2. Inne inwestycje krótkoterminowe	-	-
IV. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	255	176
Suma aktywów	97 893	102 796

Pasywa	31 grudnia 2001	31 grudnia 2002
A. Kapitał (fundusz) własny	86 529	90 954
I. Kapitał (fundusz) podstawowy	32 000	32 000
II. Należne wpłaty na kapitał podstawowy (wielkość ujemna)	-	-
III. Udziały (akcje) własne (wielkość ujemna)	-	-
IV. Kapitał (fundusz) zapasowy	288 000	288 000
V. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	-	-
VI. Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	-	-
VII. Zysk (strata) z lat ubiegłych	(229 447)	(233 471)
VIII. Zysk (strata) netto	(4 024)	4 425
IX. Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)	-	-
B. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	11 364	11 842
I. Rezerwy na zobowiązania	434	619
1. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	434	272
2. Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne	-	347
- długoterminowa	-	254
- krótkoterminowa	-	92
3. Pozostałe rezerwy	-	-
- długoterminowe	-	-
- krótkoterminowe	-	-
II. Zobowiązania długoterminowe	-	-
1. Wobec jednostek powiązanych	-	-
2. Wobec pozostałych jednostek	-	-
a) kredyty i pożyczki	-	-
b) z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	-	-
c) inne zobowiązania finansowe	-	-
d) inne	-	-
III. Zobowiązania krótkoterminowe	7 253	2 762
1. Wobec jednostek powiązanych	4 941	177
a) z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	4 941	177
- do 12 miesięcy	4 941	177
- powyżej 12 miesięcy	-	-
b) inne	-	-
2. Wobec pozostałych jednostek	2 197	2 473
a) kredyty i pożyczki	-	-
b) z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	-	-
c) inne zobowiązania finansowe	-	-
d) z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	1 352	488
- do 12 miesięcy	1 352	488
- powyżej 12 miesięcy	-	-
e) zaliczki otrzymane na dostawy	-	-
f) zobowiązania wekslowe	-	-
g) z tytułu podatków, cel, ubezpieczeń i innych świadczeń	758	348
h) z tytułu wynagrodzeń	14	-
i) inne	72	1 637
3. Fundusze specjalne	115	112
IV. Rozliczenia międzyokresowe	3 676	8 461
1. Ujemna wartość firmy	-	-
2. Inne rozliczenia międzyokresowe	3 676	8 461
- długoterminowe	-	-
- krótkoterminowe	3 676	8 461
Suma pasywów	97 893	102 796

Ogólny rachunek zysków i strat PTE PZU SA

(w tys. złotych)

Wyszczególnienie	2001	2002
A. Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi, w tym:	112 155	114 893
– od jednostek powiązanych	–	–
I. Przychody netto ze sprzedaży produktów	112 155	114 893
II. Zmiana stanu produktów (zwiększenie – wartość dodatnia, zmniejszenie - wartość ujemna)	–	–
III. Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki	–	–
IV. Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	–	–
B. Koszty działalności operacyjnej (I+II+III+IV+V+VI+VII+VIII)	168 822	116 042
I. Amortyzacja	1 254	1 030
II. Zużycie materiałów i energii	1 224	1 034
III. Usługi obce	120 626	67 200
IV. Podatki i opłaty, w tym:	63	97
– podatek akcyzowy	–	–
V. Wynagrodzenia	11 292	10 134
VI. Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	1 799	1 661
VII. Pozostałe koszty rodzajowe	32 563	34 886
VIII. Wartość sprzedanych towarów i materiałów	–	–
C. Zysk (strata) ze sprzedaży (A-B)	(56 667)	(1 149)
D. Pozostałe przychody operacyjne	1 094	1 014
I. Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	–	4
II. Dotacje	–	–
III. Inne przychody operacyjne	1 094	1 010
E. Pozostałe koszty operacyjne	687	1 005
I. Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	–	–
II. Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych	–	–
III. Inne koszty operacyjne	687	1 005
F. Zysk (strata) z działalności operacyjnej (C+D-E)	(56 260)	(1 140)
G. Przychody finansowe (I+II+III+IV+V)	10 268	5 173
I. Dywidendy i udziały w zyskach, w tym:	–	–
– od jednostek powiązanych	–	–
II. Odsetki, w tym:	3 744	1 085
– od jednostek powiązanych	–	–
III. Zysk ze zbycia inwestycji	4 965	4 020
IV. Aktualizacja wartości inwestycji	1 533	65
V. Inne	25	3
H. Koszty finansowe	9	15
I. Odsetki, w tym:	–	–
– dla jednostek powiązanych	–	–
II. Strata ze zbycia inwestycji	–	–
III. Aktualizacja wartości inwestycji	–	–
IV. Inne	9	15
I. Zysk (strata) z działalności gospodarczej (F+G-H)	(46 001)	4 018
J. Wynik zdarzeń nadzwyczajnych (I-II)	–	–
I. Zyski nadzwyczajne	–	–
II. Straty nadzwyczajne	–	–
K. Zysk (strata) brutto (I±J)	(46 001)	4 018
L. Podatek dochodowy	(41 978)	(407)
M. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	–	–
N. Zysk (strata) netto (K-L-M)	(4 024)	4 425

Rachunek przepływów pieniężnych PTE PZU SA

(w tys. złotych)

Wyszczególnienie	2001	2002
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
I. Zysk (strata) netto	(4 024)	4 425
II. Korekty razem	(59 313)	(8 871)
1. Amortyzacja	1 254	1 030
2. Zyski (straty) z tytułu różnic kursowych	-	-
3. Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	(10 240)	(5 168)
4. Zysk (strata) z działalności inwestycyjnej	3	(11)
5. Zmiana stanu rezerw	434	185
6. Zmiana stanu zapasów	-	-
7. Zmiana stanu należności	4 224	(5 034)
8. Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych, z wyjątkiem pożyczek i kredytów	(11 061)	(4 491)
9. Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	(43 928)	4 619
10. Inne korekty	-	-
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I±II)	(63 337)	(4 446)
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
I. Wpływy	253 308	85 941
1. Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	34	147
2. Zbycie inwestycji w nieruchomości oraz wartości niematerialne i prawne	-	-
3. Z aktywów finansowych, w tym:	253 274	85 794
a) w jednostkach powiązanych	-	-
b) w pozostałych jednostkach	253 274	85 794
- zbycie aktywów finansowych,	249 532	84 929
- dywidendy i udziały w zyskach	-	-
- spłata udzielonych pożyczek długoterminowych	-	-
- odsetki	3 742	865
- inne wpływy z aktywów finansowych	-	-
4. Inne wpływy inwestycyjne	-	-
II. Wydatki	238 300	52 597
1. Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	1 016	412
2. Inwestycje w nieruchomości oraz wartości niematerialne i prawne	-	-
3. Na aktywa finansowe, w tym:	237 284	52 185
a) w jednostkach powiązanych	-	-
b) w pozostałych jednostkach	237 284	52 185
- nabycie aktywów finansowych	237 284	52 185
- udzielone pożyczki długoterminowe	-	-
4. Inne wydatki inwestycyjne	-	-
III. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej (I-II)	15 008	33 344

Wyszczególnienie	2001	2002
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
I. Wpływy	50 000	–
1. Wpływy netto z wydania udziałów (emisji akcji) i innych instrumentów kapitałowych oraz dopłat do kapitału	50 000	–
2. Kredyty i pożyczki	–	–
3. Emisja dłużnych papierów wartościowych	–	–
4. Inne wpływy finansowe	–	–
II. Wydatki	–	–
1. Nabycie udziałów (akcji) własnych	–	–
2. Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli	–	–
3. Inne, niż wypłaty na rzecz właścicieli, wydatki z tytułu podziału zysku	–	–
4. Spłaty kredytów i pożyczek	–	–
5. Wykup dłużnych papierów wartościowych	–	–
6. Z tytułu innych zobowiązań finansowych	–	–
7. Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego	–	–
8. Odsetki	–	–
9. Inne wydatki finansowe	–	–
III. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej (I-II)	50 000	–
D. Przepływy pieniężne netto razem (A.III±B.III±C.III)	1 671	28 898
E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych, w tym	1 671	28 898
– zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	–	–
F. Środki pieniężne na początek okresu	5 286	6 957
G. Środki pieniężne na koniec okresu (F±D), w tym	6 957	35 855
– o ograniczonej możliwości dysponowania	–	–

Zestawienie zmian w kapitale własnym PTE PZU SA

(w tys. złotych)

Wyszczególnienie	2001	2002
I. Kapitał (fundusz) własny na początek okresu (BO)	40 553	86 529
– korekty błędów podstawowych	–	–
I.a. Kapitał (fundusz) własny na początek okresu (BO), po korektach	40 553	86 529
1. Kapitał (fundusz) podstawowy na początek okresu	27 000	32 000
1.1. Zmiany kapitału (funduszu) podstawowego	5 000	–
a) zwiększenie (z tytułu)	5 000	–
– wydania udziałów (emisji akcji)	5 000	–
b) zmniejszenie (z tytułu)	–	–
– umorzenia udziałów (akcji)	–	–
1.2. Kapitał (fundusz) podstawowy na koniec okresu	32 000	32 000
2. Należne wpłaty na kapitał podstawowy na początek okresu	–	–
2.1. Zmiana należnych wpłat na kapitał podstawowy	–	–
a) zwiększenie	–	–
b) zmniejszenie	–	–
2.2. Należne wpłaty na kapitał podstawowy na koniec okresu	–	–
3. Udziały (akcje) własne na początek okresu	–	–
a) Zwiększenie	–	–
b) Zmniejszenie	–	–
3.1. Udziały (akcje) własne na koniec okresu	–	–
4. Kapitał (fundusz) zapasowy na początek okresu	243 000	288 000
4.1. Zmiany kapitału (funduszu) zapasowego	45 000	–
a) zwiększenie (z tytułu)	45 000	–
– emisji akcji powyżej wartości nominalnej	45 000	–
– z podziału zysku (ustawowo)	–	–
– z podziału zysku (ponad wymaganą ustawowo minimalną wartość)	–	–
b) zmniejszenie (z tytułu)	–	–
– pokrycia straty	–	–
4.2. Stan kapitału (funduszu) zapasowego na koniec okresu	288 000	288 000
5. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny na początek okresu	–	–
5.1. Zmiany kapitału (funduszu) z aktualizacji wyceny	–	–
a) zwiększenie (z tytułu)	–	–
– przeszacowania lokat	–	–
b) zmniejszenie (z tytułu)	–	–
– zbycia środków trwałych	–	–
5.2. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny na koniec okresu	–	–
6. Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe na początek okresu	–	–
6.1. Zmiany pozostałych kapitałów (funduszy) rezerwowych	–	–
a) zwiększenie	–	–
b) zmniejszenie	–	–
6.2. Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe na koniec okresu	–	–

Wyszczególnienie	2001	2002
7. Zysk (strata) z lat ubiegłych na początek okresu	(143 928)	(229 447)
7.1. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu	-	-
- korekty błędów podstawowych	-	-
7.2. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu, po korektach	-	-
a) zwiększenie (z tytułu)	-	-
- podziału zysku z lat ubiegłych	-	-
b) zmniejszenie	-	-
7.3. Zysk z lat ubiegłych na koniec okresu	-	-
7.4. Strata z lat ubiegłych na początek okresu,	(143 928)	(229 447)
- korekty błędów podstawowych	-	-
7.5. Strata z lat ubiegłych na początek okresu, po korektach	(143 928)	(229 447)
a) zwiększenie (z tytułu)	(85 519)	(4 024)
- przeniesienia straty z lat ubiegłych do pokrycia	(85 519)	(4 024)
b) zmniejszenie	-	-
7.6. Strata z lat ubiegłych na koniec okresu	(229 447)	(233 471)
7.7. Zysk (strata) z lat ubiegłych na koniec okresu	(229 447)	(233 471)
8. Wynik netto	(4 024)	4 425
a) zysk netto	-	4 425
b) strata netto	(4 024)	-
c) odpisy z zysku	-	-
II. Kapitał (fundusz) własny na koniec okresu (BZ)	86 529	90 954
III. Kapitał (fundusz) własny, po uwzględnieniu proponowanego podziału zysku (pokrycia straty)	86 529	90 954

Dane teleadresowe Grupy PZU

PZU SA

al. Jana Pawła II 24
00-133 Warszawa
0-801 100 007 (infolinia)
tel. (22) 582 21 57
fax (22) 582 24 48
e-mail: poczta@pzu.pl
www.pzu.pl/pzusa

PZU Życie SA

al. Jana Pawła II 24
00-133 Warszawa
0-801 100 007 (infolinia)
tel. (22) 582 34 00
fax (22) 582 34 01
e-mail: kontakt@pzuzycie.pl
www.pzuzycie.pl

PTE PZU SA

al. Jana Pawła II 24
00-133 Warszawa
tel. 0-801 316 091 (infolinia)
tel. (22) 582 29 00
fax (22) 582 29 05
e-mail: ptepzu@ptepzu.pl
www.ptepzu.pl

TFI PZU SA

ul. Prosta 30
00-838 Warszawa
tel. 0 800 337 889 (infolinia)
tel. (22) 656 37 00
fax (22) 656 36 38
e-mail: marketing@tfipzu.com.pl
www.tfipzu.com.pl

PZU Asset Management SA

al. Jana Pawła II 24
00-133 Warszawa
tel. (22) 582 21 90
fax (22) 582 26 55

PZU Tower Sp. z o.o.

ul. Ogrodowa 58
00-876 Warszawa
tel. (22) 520 27 40
fax (22) 520 27 41
www.pzutower.pl

Centrum Informatyki GRUPY PZU SA

ul. Matuszewska 14
03-876 Warszawa
tel. (22) 511 42 00
fax (22) 511 42 01

Więcej informacji udziela:

Wydział Analiz Biura Zarządu PZU SA

tel. (22) 582 25 23, 582 31 08, 582 30 16
fax (22) 582 28 27

Rzecznik prasowy PZU SA

tel. (22) 582 22 45
fax (22) 582 28 84
e-mail: rzecznik@pzu.pl